811.163.41'37.4 :94

Радован Дамјановић

Српско српски речник

САДРЖАЈ

Амазонке 5
Атријум 10
Босна 12
Варвари 19
Веверица 22
Вино 24
Граник 27
Десет 29
Драма 31
Ђерв 33
Етрурци 42
Жупа 52
Илири 53
Индоевропљани 57
Јеб 61
Квирит 65
Клавис 70
Класа 72
Комедија 74
Конзул 77
Лабиринт 80
Луг 87
Људи 92

Марка 94
Немац 96
Њено величанство корњача
или уместо предговора 100
Омега 105
Остракизам 108
Пелазги 110
Перун 116
Полис 120
Полусрби 127
Порсина 134
Ромул 136
Рубикон 140
Сабињани 142
Сервије тулије 144
Сибила 148
Срби 151
Тарквиније 173
Трагедија 174
Уликс 178
Фламен 180
Хазари 183
Хум 184
Цезар 187
Церемонија 190
Човек 193
Циновска, велика или мала Грчка 196

АМАЗОНКЕ - Пословична недоследност палеолингвистике показује се и на примеру Амазонки. Позитивистичку струју и мање ствари би сатерале у логички ћорсокак а камо ли овај женски народ који је стављен у исту раван са митолошким створењима као што су на пример сирене или кентаури, с друге стране пак ти исти жреци „хиперкритицизма“ упрезали су се у кола политичког, пангерманског циља уцртавајући у историјске карте неке Кваде или Готе које су стари писци поменули често узгред чешће само једанпут. Но то је, сходно сврси, бивало више него довољно да их и временски и просторно ситуира као историјски народ, наравно само под једним условом, да су германског соја! У атласима, с друге стране, нема ни трага ни гласа од Амазонки, зашто? Одговор је прост - не уклапају се у велику унапред постављену, слику нордизма, грчки свет је по њима свет северњака а Тезеј и Ахил само што нису Викинзи и ту поред њих нема места неким женама „тамног“ порекла. Проучавана је тако Илијада у ситна црева, убицирани су мање више сви градови из чувеног другог певања, и сви су они, са ту живећим племенима, проглашени за праве а једини преседан учињен је с Амазонкама. Изгледа да су оне постале „политички неподобне“ још у Пизистратово доба (умро око 528. пре Христа) те су их вероватно по његовом налогу „прескочили“ код првог записивања Илијаде. Тако су, учећи алфабет, Грци паралелно савлађивали и уметност фалсификовања. Тешко је наравно реконструисати његове мотиве за такав посао, али је врло уочљиво да у набрајању Пријамове војске има три пута мање имена и података о

тројанским савезницима него у попису грчких градова, односно бродова. Ипак, разлози за оволику диспропорцију у Илијади могли би да буду у њеној намени, јер су главни слушаоци - „циљна група“ они којима је еп и био намењен, у ствари победници - Хелени. Поколењима певача иза тројанског рата било је неопходно да знају што више градова и лица грчких учесника јер су на тај начин обезбеђивали пријатнији боравак чак и награду на дворовима њихових потомака и саплеменика. С друге стране „варварска“ малоазијска област просторно ништа мања од хомерске Грчке, насељена чак и гушће, заступљена је код Хомера са бедних стотинак стихова упркос томе што је по Милану Будимиру творац тог спева био Мајонац - дакле негрк! Заиста се баш ни мало не радујем што овде компликујем и онако запетљано хомерско питање, али изгледа да је то неизбежно; ипак ако Амазонке прескаче Пизистратова Илијада не прескаче их грчка традиција и стари писци: Херодот, Диодор, Страбон, Паузанија... Причају о њима као о стварним живим људима, пардон - женама. Па одакле њима подаци? Наравно, из огромног предања и врло могуће од апокрифног - „паралелног“ Хомера. Погибија краљице Амазонки Пентесилеје коју убија Ахил под Тројом, открива у ствари грчко колективно сећање на озбиљну војничку силу ових жена. Јер да их хеленска традиција не памти као најопасније борце не би ни Ахил, најјачи мегданџија у Грка, добио ту улогу да баш он победи Пентесилеју, већ би легендарни „кастинг“ ишао ка епизодистима типа Теукра или звезде у успону Одисеја! Да, амазонкама су супротстављени главни хеленски

јунаци: Тезеј, Хераклe и Ахил - а то изгледа значи да са њима није било шале. Главно место ове женске државе забележено је од Грка као Темискира на Црноморској обали између Синопе и Трапезунта. Одатле, из те доста простране области на реци Термодонту, полазиле су ове жене у своје походе. Најславније њихово време чини се ипак да је предтројанска ера кад су упадале у Сирију али и у Европу. У Лидији чувени су градови основани од Амазонки: Гринејон, Мирна, Кума, Смирна и Ефес; „случајно" то је простор Хатске па доцније Хетитске државе, тачније њен западни крај, а та се држава половином другог миленијума пружала баш од амазонских страна на Црном мору па до ових градова на обали сасвим близу Егејског мора. Јесу ли Амазонке у ствари „наследиле" крајем хетитског господства делове овог великог царства и као нова сила дочекале хомерско доба? Њихов исходишњи простор на Термодонту, хиљаду километара далеко од Тројаде, ипак упућује да су се код Илиона биле њихове саплеменице из Лидије, која је вишеструко ближа. Језик којим су оне говориле свакако није грчки па тако ни грчка објашњења а поготову доцнија етимологизирања око њиховог имена ништа не ваљају. Забуну уноси очигледна измишљотина како су Амазонке тобоже секле десну сису да би могле да напињу лук. MAZOC мазос - грчки сиса, помогла је ову параетимологију па су Амазонке по томе Без-сисе. Сва је ипак прилика да су Грци чули име племенско, можда и лично, које их је подсетило на њихово сиса, а како се радило о женама брзо је затворена „логичка конструкција". Да је заиста

у питању забуна и измишљотина потврда је постојање још прегршт семантички потпуно различитих назива Амазонки. Један је и Јакогруде - Прсате. Археологија и топоними ипак могу доста да помогну око имена јер читава „амазонска траса": Лидија - Фригија - Кападокија врви од израза и трагова мас типа. Најјачи доказ чини ми се ипак да је тај што се на вазама нигде, али баш нигде ни на једној слици, не приказују Амазонке сакатих груди. Напротив, у питању су савршено здраве и „целе" жене, тако да имамо овде у длаку исти раскорак као у етимологизирању Хелена око трагедије[171] где од јарца на вазама нема ни трага ни гласа! Па шта онда значи Амазонка, од чега долази - могуће од предгрчког и негрчког мамадојка. Ова синтагмица садржи двоструко удвајање прво звуковно ма ма, а потом и појмовно мама и дојка, што је готово исто. То би дакле била мама са дојкама односно слободније - велика мајка. Ово је археолошки и директно потврђено с обзиром да култ Велике Мајке и долази са амазонске трасе где је неколико јаких женских светилишта, основаних баш од Амазонки, дочекало хеленско доба, као Гринејон а нарочито Ефес где још увек постоје остаци неколико храмова Ефешке Артемиде. А шта је друго Артемида до слика и прилика Амазонки. Можда још старија представа Артемиде од ове је жена са преко два туцета сиса, окружена приказима биљног и животињског света где се очигледно ради о култу плодности. Артемида дакле има два главна лика: један је онај жене ратнице - ловкиње са „само" две сисе, то је изгледа она покретна, летња - дневна половина. Други је лик

статичне жене мајке - дојкиње, зимско - ноћна половина. Цео овај простор од Егејског до Црног мора наглашено је женски у култном смислу, а такав је дочекао и појаву хришћанства. Ова дакле исконска мама постаје ама (попут тата - ата) а дојка постаје дзојка, потом сасвим искварено код грчког бележења зона. Иначе прелаз д у з и обратно није ништа необично у српском језику и налази се рецимо школском примеру вез - вед, знање - вид, (повезивање дакле разумевање). Земља Амазонки је Амадолија - Анадолија а њихово име тако сакривено преживело је до данас и то на ситом оном простору где их прво и затичемо. Питања има свакако још, као на пример је ли краљевско име Анталос млађе или старије од географског појма? А што се секире тиче та чувена двосекла секира коју су користиле Амазонке Грци су звали сагарис а основно саг могло је да настане само од српског сек као и секирање.

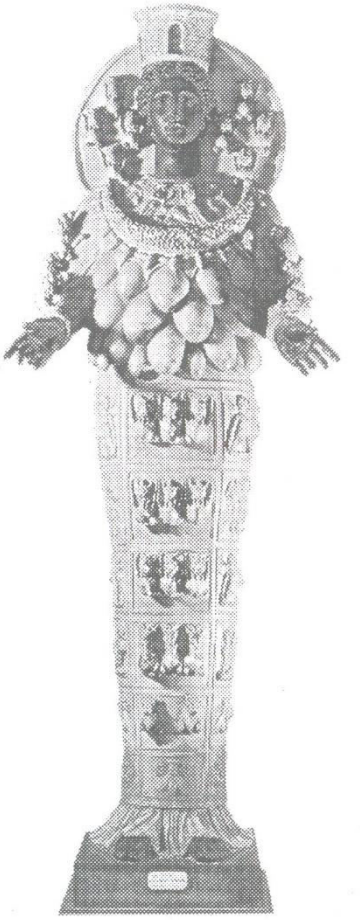

Артемида, римска копија

АТРИЈУМ - Често се у разним објашњењима античких тема налази да је атријум предворје. Он то и јесте, али грубо рачунато само од периода царства, док је од најстаријих времена овај појам подразумевао централну просторију куће, односно највећу, „примаћу" собу родовских краљева, па се такво објашњење махом и налази по речницима. До овог размимоилажења појмова дошло је још у антици а разлог је више него прост: прекинута је веза с изворним буквалним значењем речи ATRIVM онога тренутка када су Римљани заборавили зашто се каже атријум. Тако је он почео да „шета" по базном пресеку куће а то се најбоље види на примерима из Помпеја. Револуцију у поимању римског света, поготово свакодневног обичног живота, изазвало је откопавање Помпеја. Одједном, пред очима модерних људи, изронио је један невиђен свет „потпуно" очуван захваљујући божијој конзервацији, да не кажем термичкој обради. То нису биле грађевине које су као Диоклетијанова вила издржале метаморфозу да би постала клозети и штале, разграђиване и рушене попут провансалских аквадуката чији квадери красе француске свињце. Не, појавиле су се „целе" господске куће али и обичне зграде, баш онакве као деветнаест векова раније. На њиховим остацима се лепо види да оно што археолози зову атријум, уопште то није чак је сасвим супротно од изворног појма. Ево о чему се ради, као прво морам да предпоставим да назив атријум долази од његове функције а то је централна просторија с огњиштем где је краљев престо и где он, као чувар домаћег култа и свештеник, врши обреде али и при-

ма госте. Ту поред таквог огњишта, у скоро идентичној просторији коју су Хелени називали мегарон, слушали су басилеуси попут Одисеја, на пример, професионалне певаче. Поред таквог огњишта грејао се и Хомер заслужујући свој чанак каше и парче меса. Временом, настајањем нових родова или прилажењем других са стране, појавила се потреба за местом где би се обављали заједнички ритуали а да ниједан генс не би био фаворизован, оснивана су нова, посебна култна места на „ничијој земљи". Она су се тако код Хелена налазила у пританејима практично свих градова. Једно такво место Паузанија, описујући Тегеју, назива Заједничким огњиштем Аркађана. Атријум је дакле оно што му име каже - ватријум, ватриште - огњиште, место где је увек требало да буде жара и макар нешто вруће чорбе за укућане. Да је стварно у питању ватра потврђују „пратећи" појмови латинског где је ATRIENSIS надзорник двора, чувар ватре и од ватре. Ту је и ATER, црн као последица горења али и ужасан каква може да буде ватра, тако и мастило које се прави од продукта ватре - гара ATRAMENTVM па ATRIOLVM - настрешница испред куће с фењером - ватрицом. За саму ватру - пламен остало је код Латина неколико различитих израза (в. фламен). Ако свратимо до Помпеја а може и на неко друго место, видећемо да је атријум заиста предворје. Одмах иза улаза с предсобљем долази атријум с великим отвором на средини плафона као би кишница низ, на унутра оборене стране крова, падала у базен на центру пода ове просторије. Атријум из овог периода је дакле нешто сасвим друго у односу на

атријум из доба републике, а поготово из периода краљева. Једина сличност огледа се у томе што обе просторије имају отвор на крову, и то стари - прави атријум, избачен кров и мали отвор на самом врху за одвод дима уместо димњака, а његов модернији имењак, видели смо, има доста пространи отвор кроз који сем кишнице долази и светлост за околне просторије. На овом примеру развоја италске куће најбоље се види распад римског патријархалног система јер је у старини атријум био место кућних богова лара и пената, а у њему су се још држале маске и слике предака, а тај лараријум пак у класичној помпејанској кући „шета" од улаза до кухиње па чак и до врта. Прешао је атријум тако дугачак пут да на крају заврши у сопственој негацији. Од огњишта је постао цистерна за воду.

БОСНА - У 20. веку увек изнова актуелан појам. Било је пуно покушаја да се одреди порекло и значење ове речи од многих аутора. Рекао бих да је самој етимологији до данас најближе пришао Нико Жупанић у сепарату из 1922. године где каже:" Већ Хумболт је у својим студијама о иберском становништву Хиспаније навео басковску реч басоа - шума и мислим да нећемо погрешити ако Басанијус (Басантис) нашу Босну, тумачимо из ове басковске речи. Тиме хоћемо рећи, да су преисторијски становници Босне, који су дали име реци, били сродни са Баскима, т.ј. да су припадали Алародијцима, који су били распрострањени према Хомелу и Оштиру од Гибралтарске мореузине до реке Еуфрата. Они су дакле захватали

и А.Фикове Хате, Хатиде (Пелазге, Лелеге, Етеокрићане, Карце), Рето - Етрушчане, Иберце итд. Босна је по свој прилици хатидског порекла што се имена тиче и значи „Шумску реку“ или Шумаву, дочим би земља Босна (ΗΩΡΙΩΝ ΒΩΣΣΩΝΑ) у Конст. Порфир. Де адм. Имп. 32) значила шумску земљу - Шумадију.“ Тако Жупанић држећи се оне да не можеш постати пророк у отаџбини посеже за периферијом - периферије Европе - Баскијом и наводи скоро тачно разрешење ове енигме. Ипак, боље би учинио да је пошао од наше српске речи бос и њој сродних лексемских минимума. „Неизбежни” Скок нам неће много помоћи али погледајмо шта он каже о бос; између осталог и ово како је од синтагме бос настао придев босоног „изгледа као калк од немачке сложенице barfuss”. Овде је али и још на сијасет места Скок „оправдао поверење европске лингвистике“ а овакве заиста небројене примере (јер неће бити да смо и босотињу - голотињу калковали од Шваба) можемо да подведемо под чисту „скоковштину“. Будимир пак изводи Босну из илирског имена Батинус али прилично натегнуто и неуверљиво. По угледу на Будимира који уводи израз „шлајхеријанство“ намеће ми се по инерцији то скоковштина, што би било: „по сваку цену тражење објашњења изван матерњег језика”, са наравно претежним германским исходиштем! И даље, мање више се сви аутори слажу да је Босна пресловенска реч, можда кажу и преиндоевропска, не одређујући ово прецизно ни временски ни територијално тако да само они знају шта су заправо рекли. Да се заиста ради о биљном матери-

јалу у бос(на), потврђује индиректно Ђура Даничић кад, објашњавајући бус (ен) изводи из корена бху- од чега је биље - још је лепше што се бус, бусен налази само у српском и код суседних Бугара; а италијанско bosco енглеско busch само потврђују исходиште из српског минимума бс који допуњујући се средњим вокалом ствара два корена бос: без обуће и бос за Босну, Шумаву, што рече Жупанић (видимо дакле да по решење није морао да иде на Пиринеје); и бус: за бусен и бусију, заседу у шуми. Прави контакт с тлом - подлогом остварујемо само без обуће, боси, јер само тако и може да се осети бусен траве под стопалом, а трава и расте у бусеновима - жбуњићима. Што се саме земље Босне тиче и њене историје ту је ствар можда интересантнија од етимологије. Још је у десетом веку смушени Константин Порфирогенит означио Босну као простор који насељавају Срби, и тако је остало до нашег времена. Ослобођењем од Турака, младе српске државе Србија и Црна Гора озбиљно су у 19.веку запретиле Аустрији угрожавајући њен излаз кроз Адриу у Медитеран а сама је Србија, изашавши на два важна пута кроз дунавску и моравско-вардарску долину, држала кључеве Полуострва. Овим српским соколићима што су тек пробили љуску Аустрија (од 1867. Аустроугарска) није за живу главу смела да дозволи проширење гнезда природним (са српске стране) припајањем Босне и Херцеговине. Зато је немачки прецизно, без аустријског фушераја, покренута псеудо-научна машина са циљем да се докаже како Босна, чак ни у средњем веку, није била српска држава,

и то не само у политичком смислу већ и у етничком. Један од најважнијих разлога вековне изолованости Босне је свакако и планински терен са недовољно атрактивним (за античко доба) привредним потенцијалима, па су римски путеви, поготово они главни, заобишли Босну; док су неке мање саобраћајнице имале скоро искључиво војну функцију а занемарљиву привредну. Следећи, ништа мање важан фактор, је богумилство које су аустријски „истраживачи“ итекако пренагласили адаптирајући га према задатој теми о несрпској Босни! На нашу срамоту и дан данас се католички писац Ф.Рачки узима као највећи ауторитет за историју Босне а Сима Ћирковић његов рад зове „ненадмашеним и незамењивим” делом! Видимо, дакле, да су саобраћајна изолованост и верска посебност биле више него довољне за почетак великог фалсификовања. Пошто би за генезу лажи о Босни било потребно више од једне велике студије, покушаћу овде у најкраћим цртама да прикажем само још „рад“ С.Ћирковића који одлично илуструје читав „случај Босне“, готово као круна и његова срамна парадигма. У својој дакле Историји средњовековне босанске државе Ћирковић прилично вешто и сходно времену образлаже теорију о неприпадању Босне ни једном од два околна народа. Ово мудровање би било смешно да му најновији догађаји око стварања исламско-католичке Босне не дају накнадно саучесничку улогу. Та књига врви фалсификатима и тенденциозним тумачењима али погледајмо само неколико капиталних узорака. Кад говори о распрострањености српског имена у Босни, Ћирко-

вић „запажа“ и то не у основном тексту, већ у пратећој напомени:“ О расрострањености српског племенског имена на територији Босне, сачувана су сведочанства из доцнијих векова. У повељама бана Матије Нинослава становници Босне се као „Срби“ (шта ће му наводници) супротстављају Дубровчанима који се називају „Власи“ ... а даље каже о истом - Нема међутим никаквог разлога да се на овим подацима инсистира, нити да се они прећуткују, као што се и једно и друго чинило у дискусији о „припадности“ средњовековне Босне. Читав развој, посебне босанске државе водио је у правцу стварања осећања повезаности и солидарности становништва (!) у њеним оквирима. Отуда се назив „Бошњани“ (код њега курзивом) за становнике босанске државе јавља далеко чешће од српског имена (што је лаж) и потискује га чак и у областима које су из састава српске државе (као да Босна није српска држава!) сразмерно касно ушле у склоп Босне. Једва се може сумњати да су и код нас, као и у многим европским земљама, државне творевине претстављале калупе у којима су се изливале народности, било стапањем елемената различитог порекла, било издвајањем и индивидуализањем (?) делова из целине истог порекла. У Босни је такав процес прекинут турским освајањем (испада да су Турци успорили стварање тог неког бошњаштва). Нема никакве везе између карте распростирања националности на земљишту Босне у 19. и 20. веку и средњовековне босанске државе и племенских (овде је превазишао себе) имена из раног средњег века. Етнички односи у Босни најновијег времена израсли

су из верских односа успостављених у периоду турске власи. Због тога је питање да ли средњовековна Босна припада историји једног или другог суседног југословенског народа, из основа погрешно постављено.“ Ова дебела фус нота открива у ствари право лице С.Ћ., тада „научника“ у полету који заправо гради и политичку каријеру, и за свој политички рад бива награђен местом шефа националне катедре за средњи век, и положајем секретара САН-у; има ли, дакле, бољег места за српског гробара у брозовштини. Ипак задржимо се још мало на овом пасусу да би до краја сагледали димензије србофобије. Говорећи о повељама бана Нинослава, миноризује и ефемеризује податке који су незаменљиви, капитални докази да је становништво Босне у то доба (1240. године) српско. Између осталог, Нинослав поручује Дубровчанима следеће:

НАКОСѢ РАЗЬРАТИТѢ СЬ КРАЛѢМЬ РАШЬКИ.
ДА ВАСЬ НЕ ДАМЬ...

Из овога се јасно види да је босанском бану итекако позната разлика између политичког и националног, јер држава с којом ће можда да зарати је Рашка. Даље у истој повељи стоји:

...ЯКО ВѢРУЮ СЕРБЛИНЬ ВЛАХА ДА СѢ ПРИ ПРЕДЬ КНЕЗЕМЬ ДУБРОВЬЦЬКИМЬ. И ЯКО ВЕРУЮ ВЛАХЬ СЕРБЛИНА ДА СЕ ПРИ...

Дакле изричито своје поданике зове Србима. Један од бисера оне фус ноте је да се назив Бошњани јавља далеко чешће од српског имена. Оваквог се закључка не

би постидело ни исламистичко руководство данашње Босне! За оповргаваље тога довољно је заиста насумице извући било који документ босанских владара из средњег века. Ево скочимо из половине 13. у крај 14. века да видимо можда се изменила етничка слика за више од век ипо. Стефан Остоја 1399.године издаје повељу Дубровчанима, седам пута се помиње српско име и то прво у титули која гласи:

... КРАЛЬ СРЬБЛЕМЬ БОСНН НПѢМОРНЮ...

лепо се види да наши владари и даље разликују етнос (Срби) од територије (Босна и Приморје) и то у истом документу варира на још пет места, помињући своје пратиоце:

... ИЗАПНСАННѢ РУЕNЕ ГОСПОДЕ СРЬБСКЕ РАШКЕ И БОСАНЬСКЕ

Јасно показујући да српство обједињује и господу Рашку и господу Босанску; овде је интересантан и редослед јер се рашка господа до краја помиње пре босанске. Сасвим на крају морам да нагласим да сам врло свестан колико је механичко пребројаваље лош начин за доказиваље оваквих ствари јер би у том случају „научник“ типа Ћирковића могао да „закључи“ како рецимо ни једна сачувана верзија Душановог законика није српска, пошто се српско име једва помиње и то од прилике у сваком трећем од сачуваних споменика. Такав псеудонаучни метод је и могао да изнедри наглашаваље назива бошњани који је у светлу последњих ратних догађаја довео до светске промоције тзв. муслиманске нације. Пошто Ћирковић и иначе ништа не говори о језику коришћеном у сред-

њовековним босанским споменицима потпуно је јасно да је прећуткујући непобитну чињеницу, да је језик српски, намерно сакривао најважније податке а сасвим у духу своје јавно не изречене тврдње да Босна није српска (и народно а још мање политички). За тако нешто он још увек није имао храбрости, али читава књига конципирана је у том правцу - поништавања српског у Босни. Димитрије Богдановић, говорећи о Мирослављевом јеванђељу, каже: „Он је (споменик) нарочито значајан као доказ претходне, развијене писарске, калиграфске традиције у Захумљу, али још више као споменик који открива и разјашњава порекло безмало све ћирилске писмености у средњовековној Босни. Сви ћирилски рукописи из Босне 13. до 15. века конзервирају с веома малим разликама неке особине онога правописа који је заступљен у Мирослављевом јеванђељу....“

ВАРВАРИ- Ево нас код једног врло растегљивог појма. Његово основно значење добро је познато - негрк. Проблеми дефинисања међутим, зачети су још у старини. Од половине другог века старе ере када је цела Хелада претворена у римску административну јединицу Ахају Грци више нису могли, тачније смели, да за Римљане користе израз барбари. Отаџбина Грка припала је Ромуловим наследницима а панхеленско понижење лечило се старим новим мелемом, јер је у то доба појам варвари на посредан начин изједначава макар вербално победнике и покорене. Само век доцније Гај Јулије у својим Коментарима користи реч варвари за неримљане са којима долази у контакт на

тлу данашње средње и западне Европе. Завршна фаза изједначавања латинског и хеленског утицаја припала је Плутарху који Упоредним животописима покушава да помири, али чак више, чини ми се, да утеши своје земљаке. Његов варварин значи негрк нелатин. Овај израз је претрпео силне промене још од оца историје у петом веку старе ере кад овај полугрк (што није небитно) Варварима назива припаднике много развијенијих цивилизација од хеленске, као на пример Египћане и Вавилонце али вероватно само у значењу странац. Изгледа да је појам варварин у данашњем смислу формиран тек од најезде разних племена на Царство у позној антици, кад су се највише „прославили" и прочули Вандали. Етимологизирање иде у два основна правца: први тврди како барбар долази од брбљач, брбљивац (који неразумљиво прича); и други који заступа тезу о брадоњама! Један од додатних проблема између осталих је и тај што се не зна до краја поуздано како су класични Хелени изговарали б (бету) упркос познатом школском примеру са блејањем оваца (бе, бе). С обзиром на велики број недовршених, неиздиференцираних гласова и међу гласова уопште, питање је да ли се та бета није некада изговарала и бвета? Ово се питање даље компликовало кроз византијски период кад бета постаје вита отуда и традиционални српски изговор Визант, василевс итд. Потреба за бетом међутим осећала се код Ромеја итекако кроз читав средњи век, макар због писања страних речи. Тако код српског имена ΒΟΥΚΑΝ још и може да се предпостави о коме је реч али већ рецимо код ΒΕΛΟΣ може да буде и Белош и Ве-

лош, као велебиље, Велебит, Велик. Шта се ту онда ради? Не знам. Од две понуђене етимологије брбљач ми се чини уверљивија од брадоње; јер поуздано се зна да у најстарије па и у класично доба, сви одрасли Хелени пуштају браде, и брадатост није никакво специјално варварско обележје. Брада је по свему постала непопуларна тек од Александра Великог који је за разлику од оца Филипа бријао лице пошто се оно мало плавичастих длака и није могло звати брадом. Улизице око њега бријале су се да удовоље цару света како се војсковођа случајно не би осећао непријатно без браде, јер не треба заборавити да је до тада брада била важна ознака пола, година и достојанства. Из Александровог генералштаба прешла је мода бријања на официре и обичне војнике, па најзад и на народ. Тако ће разнежени и сексуално неопредељени хеленизам моду уклањања длака предати Римљанима. С тог разлога мислим да Грци не би друге народе звали брадоњама а да притом сами имају браде. Како су, видели смо, и Египћани за Хелене варвари, и ту пада „хипотеза" браде јер су Мисирци шта више избријавали читаву лобању. Зато је сасвим могуће да барбар долази од наше речи барабар, бити исти с неким, једнак у групи - шире тумачено - саплеменик; јер утврђени индоевропски минимум *bher - штрчати, оштрица чува се у нашим изданцима - бора (игличасто па боде); брана (шиљак за оружје); ту је и брадва (секира - оштрица која брије грање) али и брада (такође игличаста, накострешена, штрчи). Брада је издржала обичну метатезу практично код свих околних народа попут бирд (енг.) или бард, песник код Гала - Келт -

брадоња, јер стари су Гали бријали браду а пуштали бркове, изузев бардова. С тога је барабар - барбар припадник вероватно неке предгрчке групе блиске Пелазгима али и старим Македонцима, можда Илирима. Још „стриц историје" - Тукидид у свом Пелопонеском рату изричито зове Македонце варварима. Најбоља је илустрација мржње Хелена према варварима у доба суноврата грчке слободе Демостенова трећа филипика у којој каже: „Он (Филип) не само што није Грк нити је са Хеленима у било каквом сродству, већ није ни варварин из неке земље достојне поштовања, већ је то дрипац из Македоније одакле ни доброг роба не можеш да набавиш". После овога став данашње грчке „науке" изгледа заиста гротескно у тврђењу како је Македонија класична земља старе Хеладе; Историја ваљда томе и служи, по једној од дефиниција, политичкој преради чињеница.

ВЕВЕРИЦА - У Повести времених лет за 6367. годину византијског рачунања, односно за 859. годину наше ере стоји:

В ЛѢТО 6367. ИМАХУ ДАН ВАРЯЗИ ИЗ ЗАМОРЬЯ НА ЧЮДИ И НА СЛОВѢНЕХ, НА МЕРИ И НА ВСѢХЬ КРИВИЧѢХЬ. А КОЗАРИ ИМАХУ НА ПОЛЯНѢХ И НА СѢВЕРѢХ И НА ВЯТИЧѢХЬ, ИМАХУ ПО БѢЛЪ И ВѢВЕРИЦѢ ОТ ДЫМА.

Овај кратки пасус открива заиста много: прво видимо да су раштркани и разједињени Словени на простору будуће Русије плаћали зависно од положаја, данак на две стране, они северно Варјазима а они јужно Козарима (које преводилац на новоруски зове Хазарима).

Пољани, Вјатичи и Северани су плаћали по сребрњак од огњишта. Лихачев преводи - по серебрни новчић и по белку (веверицу) од дима (огњишта). Најстарији словенски летописи тврде да су они (Словени) дошли у своје нове пределе са Дунава или како изричито каже Повест:

ПО МНОЗѢХЪ ЖЕ ВРЕМЕНѢХ СѢЛИ СУТЬ СЛОВѢНИ ПО ДУНАЕВИ ГДѢ ЕСТЬ НЫНЕ УГОРЬСКА ЗЕМЛЯ И БОЛГАРЬСКА.

Или опет о истом на другом месту такође у Повести:

СЛОВѢНЬСКУ ЖЕ ЯЗЫКУ ЯКОЖЕ РЕКОХОМЪ ЖИВУЩЮ НА ДУНАИ,...

Тако веверица (бјелка) у староруском тексту открива и потврђује правац кретања Словена са југа на север (а не са севера на југ како тврди и наравно лаже бечко-берлинска школа), а да је било обрнуто новоруски израз не би био бјелка, што несумњиво показује поларни бели варијетет ове животињице. Оригинал Повести односно текст монаха Нестора није сачуван а неколики преписи из којих је и реконструисана Повест потичу из друге пол. 14.и 15. века; дакле и пре пет векова веверица је у Русији још увек била веверица а не бјелка. Толико се обрадовах овим открићем како су Словени баш из данашње Србије отишли у своје Чешке и Русије, да сам умало заборавио на саму етимологију речи веверица, која је побегла од нас свим околним народима и то околним у најширем смислу -буквално од Атланског до Индијског океана. Долази дакле од врвети али и вртети се (на врху крошње); веверица значи врви-брбља, и тресе гране верући се (веверући) по дрвећу.

ВИЊО - Показује сву немоћ компаратистике и лингвинистичке археологије јер је његова етимологија остала дао данас нерешива загонетка.Најдаље докле се стигло по овом питању је одређивање зоне порекла ове речи у географском смислу;а то је простор од Кавказа преко Црног мора па до источног Медитерана и његовог Трачког приморја одакле је кажу вино пошло у свет и као пиће и као реч. С обзиром да се ово може прихватити као тачно остаје ми да дам етимолошко објашњење (ни мање ни више), објашњење које компаратисти нису могли да досегну. Део истраживача тражио је исходиште појма у латинском VITIS чокот али вино (односно VINVM), не долази од витис, јер вита је и јела, а и зелен бор-али грожђа не рађају. Ово вито се очигледно односи на биљни материјал уопште, нешто витичасто најкраће грмље-жбуње. Други пак установљавају како вино не постоји ни у једном облику аријевских језика(?), а целу збрку појачава терминологија за коју је мало рећи да је нејасна. Зато се обраћам слуху и оном кључу који прати логику нашег бића - вино отвори се. Од најстаријих времена користили су Срби вин у значењу крив (quility). Ово наше вин долази од вијан - онај кога вијају, прогоне, а истог је порекла као војник које настаје од вој. Могуће је да је најстарија реч звучала вој као што снег веје (а ветар вије). У санскриту вети значи управља а латинско VIS јесте сила. Ова нам, два језика помажу да схватимо како се ради о управљеној -усмереној сили, коју кад неко спроводи усмерава на другога он је вој-ник, вијач, а по истом принципу онај који трпи усмерену силу је

вијан, виник, односно кривац. Временом се изгубио смисао и идеја о заједничком пореклу појмова (не)-вин и војник, па је због хомонимије пропала именица вина (кривица) а преживео придев с негативним префиксом-невин. Увелико се код нас користи израз навијање без реалне свести да му је исходиште у вијању некога с неким, побеђивати некога, што је суштина светског навијачког хулиганизма и вандализма. Код Латина VINEA јесте виноград али и заштитни кров на опсадним справама, како је то могуће, могуће је јер смисао потиче из два правца, један је просторно геометријски и стиже од косине или стране брда на којем је обично виноград а и кров на овну има косе стрме стране. Други смисао долази из смера вин, крив а у примитивном родовскокм друштву крив је (скоро) увек онај који није рођак а то је странац; ево и како о томе нас антички писци обавештавају на сијасет места: за отимање, убиство или нешто друго судило се да би се установило да ли је нанета увреда богу (или боговима), а не као данас због самог убиства; после утврђивања кривице, кривац ако преживи могуће суровости остаје без права на ватру и воду, прогања се из заједнице као вин тачније виник и тиме постаје странац. Јасно је дакле да је кривац увек и (само), странац - иноплеменик. Тако смо опет дошли и до биљног материјала, јер видели смо заштитне стране овна су косе, а правиле су се уплитањем еластичног коља исти такав плетер користио се за заштитну ограду винограда. Због ове плетене ограде и кажемо виноград јер његово град долази од оград, а не од град у смислу насеља. Ви-

ноград је дакле оплетена заштићена страна брда али још не рекох о самом вину. Пошто сматрам да војник и вино долазе из истог језика, звучна сличност није ни мало случајна. Вино је изгледа настало по угледу на грађење речи пиво оно што се пије и представљало је у најраније доба војничко, војно-пиво. Временом остало је само војно како и гласи реконструкција трачког назива воина (војна) од ког је и настало оно због дигаме чувено грчко FOINOC воинос. Ретки и драгоцени виногради у старини пружали су врло мало могућности за некакву у данашњем смислу широку употребу вина, зато је неминовно дошло до одређивања приоритета у коришћењу. Што се тиче његове употребе у култовима ту је вино очувало континуитет још од правремена. Потребе рата нису биле ништа мање важне, а чак су и преисторијски генерали знали да је војницима потребан додатни подстрекач, а такав стимуланс пре сукоба свакако је било вино. После битке опет вино, за преживеле уморне и рањене борце. Сламају се копља око тога, како је изгледало хомерско вино, односно, какво је било то грожђе, од кога је настајало. Српско вино је, свакако било рујно и у њега се често додавао мед, медовина је у ствари оригинално пиће за јунаке - енергетска и психолошка бомба. Паравно временом су се појавили и јаки алкохолни дестилати а развојем хемије у 19. и 20. веку стимулативна функција вина постала је смешна у поређењу са чудима модерне науке. Изгледа да се епоха вина и медовине заиста завршила с Краљевићем Марком. Војник је у ствари посредан доказ да је вино наша реч културан термин

који су Срби предали свим околним народима или племенима, а како је вино дериват војника ту се круг лако затвара. Заблуда о Грцима као некаквом древном и културном народу огледа се највише баш у терминима везаним за било који вид најстарије културе, јер су сви до једног позајмљени од претходника. Тако су Хелени преузели и назив за пиво кроз изобличену синтагму-јечмено вино ΚΡΙΘΙΝΟC OINOC - живели!

ГРАНИК - Битка на овој реци прва је Александрова победа у Азији, на њој је он потукавши Даријеве сатрапе 334. старе ере развалио „двери Азије" како још Граник назива Плутарх. То је она река која тече између Тројаде и Фригије ка североистоку да се улије у Пропонтиду. У свом горњем току Граник готово додирује извориште Скамандра с којим затвара залеђе Хелеспонта (Дарданела) чинећи природну међу Дарданије и Тројаде према континенту. Многобројни су наравно примери „шетања" историјских области током времена али се за ову границу може рећи да је врло постојана без обзира што ће Фригија, на пример, вековима касније „пловити" ка средини Мале Азије. У историјско време о коме се овде и ради Граник је био оно што му име говори - граница и то не само политичка већ и културна она која одваја свет Средоземља окренут пловидби од континенталног где се пространство савлађивало коњском снагом. После пропасти Ксерксове окупације и пораза његовог заповедника освојене централне Хеладе - Мардонија 479. године старе ере, Атинска поморска

држава ће само за неколико декада проширити своју власт на читав егејски простор крију̂ћи се лукаво иза тобожњег Делеског савеза, ову атинску империју од Персијског царства одвајао је баш Граник. Наредни век и по до похода Филиповог сина остаће Граник у Азији оно што је Рубикон[110] у Италији-линија раздвајања два света. Реч је сигурно пелашка дакле негрчка а како долази од гране и има класичан српски наставак као рецимо липик или шљивик сасвим је јасно из ког етничког слоја долази. Грана је једна од ретких речи за коју су и заробљеници „германске мудрости" попут Скока морали да признају како је „праславенска" и да је као таква прихваћена и од Немаца у измењеној и прилагођеној форми која за границу звучи-гренце. Паравно своју оданост намачким ауторитетима овакви стручњаци доказују даље тумачећи да је нашој граници германски еквивалент марка[91] али на њихову жалост и она је адаптирана наша реч. Граник односно граница је леп доказ да је српство старије од словенства јер ако није тако шта раде Словени (чија је видели смо граница неоспорно) на јужној обали Мраморног мора у четвртом веку старе ере, јер они су тада по жрецима берлинско-бечке школе били ко зна где ако су уопште и постојали! Најзад, неко ће питати зашто је граница реч за размеђе. Одговор је лак: како је грана у природном стању зелена позајмили су Немци (учећи да говоре) грун да буде њихово зелено. Грана је дакле нешто што штрчи излази, вегетира зато ваљда и сунце гране а без њега нема зеленила. Ту је још и грожђе (в. вино) које би по палеолингвистима требало да има исходиште у коре-

ну који је изнедрио и грану, лице унакажено пликовима величне зрна грожђа је заиста грозно као и грозница „тролетна“, тако смо дошли до гр минимума који налазимо и у граду а први градови бејаху баш од дрвета (в. полис), сви околни ентитети позајмили су тако нашу границу: сви од Немаца, Мађара, Румуна, Бугара до осталих балканских племена.

ДЕСЕТ - Бројеви ми представљају некако највећи етимолошки проблем а њихово разрешење чини ми се понекад готово немогуће. Ипак једино у шта само потпуно сигуран кад се ради о овој теми је то да објашњења бечко - берлинске школе не вреде ништа. Овај покушај већим делом чиним зато што сам изнервиран „нордијско-кентумским“ лупетањем а мањим што сам ободрен сопственим хтењем, јер десет ми изгледа толико стара и сложена реч да ме плаши. Палазим тако да је десет у последњој фази формирања настало збијањем гласова које је налагала потреба брзог изговора израза „дво - пест“ или две пести - две песнице. Ово двопешће је очигледно било дуго и незгодно за изговор поготово приликом бројања где је брзина често пресудна, тако је од две пести настало десет из кога је развијена „старословенска“ у ствари прехлађена, назална верзија десент ДЕСѦТЬ док је у топлијим медитеранским пределима остало у употреби само у последњем слогу лако вокализовано десет. Пестница кажемо још и шака. Ову реч посебно волим јер је неутврђене етимологије, а неутврђена је наравно јер је приликом „истраживања“ заобиђен српски језик који чува кључ питања и то у животињској „шаци“ - шапи. Ту су још шала и

шега такође наше речи „а нема им корена у индоевропском језику“ самим тим нема ни етимолошког објашњења, најлакше је било зато оно што се неки јадо домислио: да би шега могла да долази од турског шака што значи шала. „Турски“ је испао тако вечита резерва а питање из ког то турског, ког периода и са ког простора, остаје без одговора јер показало се да највећи број такозваних турцизама представља деформисане остатке речничког блага разних народа с којима су ти неки Турци долазили у додир. Уосталом „турски“ не би толико ухватио корена код балканских Срба да у својој структури није имао и на свесном и на несвесном нивоу препознатљив код компатибилан првом и најстаријем нашем језику. Шака и шала чврсто остварују везу кроз синтагму „збијање шале“ која чува сећање на збијање шака - аплаудирање - ударање длановм о длан кад се човек радује. Две шаке имају десет прстију а ово десет стоји изгледа у директној вези са десити, удесити и подесити што се све углавном удешава рукама односно прстима. У примитивном бројању осим прстију на рукама користили су се и ножни прсти па тако где је пест ту је и пета која често значи стопало, то се лепо види у нашој речи педаљ коју би „превео“ - мала - ручна стопа. Као што се ручним прстима нешто може за (пети) и на(пети) исто тако може и ножним. Коњско копито (копето) показује нам како се укрштају значења броја пет и копања а ту су још и паралеле: шака - шапа и пета - копета. Види се дакле да пет вероватно долази од пед и пест а потом приближавањем, збрајањем шака настаје још и наше десет.

ДРАМА - одавно је познато да драма вуче порекло од сатирске драме која бејаше у ствари игра, завршни део сваке „театралогије“ односно култне „приредбе“ у славу Диониса, где се од почетка до краја овог „перформанса“ све одвијало под командом групе сатира предвођених главним сатиром - силеном. Драма у класично доба видимо дакле значи или финале комедије (в. комедија) или крај трагедије (в. трагедија) стога је Аристотелова дефиниција драме са етимолошког аспекта неупотребљива будући да је у његово доба жанровска подела већ увелико постојала у театру. Међутим уколико Стагиранинову дефиницију рашчланимо и посматрамо из угла Дионисовог сабожја онда је невероватно тачна, нарочито део који драму открива и као „завршну радњу“ и „озбиљну“ радњу; јер фалофорска је поворка, без обзира на све са данашњег гледишта безобразне и „опсцене“ повике и гестове учесника, била заправо јако озбиљна пошто се радило о култу и то најважнијем па тако и врло озбиљном. И други део дефиниције „завршена радња“ води нас до подручја транса који је главни пратилац култа Диониса. Одавно је примећено да грчки не помаже у разрешавању порекла саме речи - драма; а како су сви термини везани за Бахово сабожје догрчког порекла (дакле негрчког), решења драме потражимо у том правцу. Сатирско коло или хор је глава поворке а њихове радње приказао сам делом у одељцима о комедији и трагедији где сам ипак више пажње посветио главном глумцу дракисти - вођи силена; а за објашњење радњи хориста најбољи увид може да нам пружи обред који се сачувао скоро до данас кроз ка-

лушаре у Румунији. Калушари су обично из истог села и девет их је на броју. „Док играју калушари држе штапове, те циновске храстове буџе које наговештавају фалус.“ Драгослав Антонијевић и Ритуалном трансу на стотинак страна описује ове групе и њихове радње; из тог обиља више је него лако било извући многобројне паралеле које указују на несумњиву везу догрчке драме са румунским калушем! Оживљавање свеколике природе, њено „оздрављивање“ после зимске смрти односно болести, људи у старини нису препуштали стихији већ су узимали учешћа у њеном буђењу схватајући сами себе као недељив сегмент универзума. Сходно томе људске обавезе нису биле ни велике ни мале већ су једноставно биле обавезе. Транс Дионисових „поворкаша“ био је начин ступања у тесну везу са силама природе, малим и великим духовима - божанствима; у том смислу Човек је нудио своје тело као инструмент богу које ће он (бог) зајахати (в. јеб). Из овог свеопштег дрмања настала је предгрчка драма. Типично српски склоп гласова ДРМ био је овде исходиште многим речима: дрмеж, дремка, дремеж, дрмање и наравно драма коју су хеленски дошљаци нафиловали вокалима прилагођавајући је свом говорном апарату и менталном склопу. Тако је мало измењен српски дрмеж предат у светски лексички фонд грчким посредовањем. Дионизијски транс видимо био је праћен губитком свести, „малом смрћу“ односно врстом сна (дремком) а тај најважнији елемент овог колективног оргазма садржан је баш у нашем ДРМ.

ЂЕРВ - У расправи која ево траје већ неколико столећа још није утврђено првенство словенских азбука - је ли старија ћирилица или глагољица. Слово ђерв има ту важну улогу, можда чак кључну у овом спору. Етимологија самог ђерва не постоји и не зна му се смисао у мнемотехничкој песмици као што се зна за већину осталих знакова азбуке. Пратећи смисао ове песмице која почиње од ја (аз), ђерв долази у групу симбола којима се завршава прва половина живих, веселих и оптимистичких појмова, што се у континуитету, лепо види и чује: ... добро, је, живети, дзело, земља, иже, и ђерв... ако није само озвучени наставак гласа ђ што је мало вероватно, онда ђерв значи дрво. На саставу паганске и хришћанске ере дрво (ђерво) је било и остало то, врло дуго значајан у ствари кључан чинилац у српском култу (в.луг). Питање првенства азбука временом се само компликовало. Уместо да се приближе одговору, они који су се бавили овим проблемом претворили су га у политичко и питање националне части. Ту нарочито предњаче полусрби[127] којима је баш запело да глагољица буде старија с обзиром да се најдуже задржала код Словена на средњем и доњем Јадрану; а пошто је заувек испуштена и затрта од стране попова латинаша као да је и некакав жал определио слависте да доделе првенство глагољици у смислу „о мртвима све најлепше“ односно „ћирилици је доста што је жива не мора сад још да буде и старија“. Тако је упркос слабим аргументима од великог дела истраживача ћирилица опредељена као млађа. Сматрам да је за ову причу изузетно значајно становиште Добровског -

патријарха славистике - који је држао да је ћирилица старија али његово мишљење одбачено је „у пакету“ (заједно) са језиком те прве словенске азбуке који је за Добровског - српски. Стварање новог писма је свакако ауторски рад зато није могуће говорити о стваралаштву и било каквом научном или уметничком раду у средњем веку а да се не разјасни поимање ауторства. Кратко речено у то доба ауторство у данашњем смислу и не постоји, писац је истински, прави инструмент логоса и као такав он је анониман зато што слава за живота, а поготово посмртно припада богу. Приликом настајања писма мешају се наука и уметност а такво је формално звање Константин и имао - филозоф. Упињући из све снаге да прикажу стварање словенског писма као потпун и у данашњем смислу - ауторски рад, ти „истраживачи“ директно преправљају и скрнаве његово житије. Јер ево у Житију дословно стоји:...“. Тада затече јеванђеље и псалтир руским словима писано...“. Питам се може ли бити уопште јасније и прецизније од овога „Обрете же ту“ (мисли се при том на Херсон - данас Севастопољ на Криму). Не може наравно, али чак и оволика јасноћа није спречила њихова крива тумачења која су толико тенденциозно погрешна да су безобразна. Колико може да се реконструише хронологија из Житија, Константинова посета Криму пада иза половине деветог века, дакле после 851. године а то је битно зато што „савесни познаваоци и истраживачи“ оно „руским словима писано“ тумаче као готским словима! Како је то могуће, па ето као и батина тако и истина за

њих има два краја а у обртању истине изгледа најбоље помаже ерудиција. Прва година руског летописа почиње 853. дакле сасвим близу или се чак поклапа с временом Константиновог боравка у Херсону а 882. година оснивања Кијева подудара се и с потврђеним заједничким норманско-словенским именом Руси како и каже у Повести:

в лѣто 6390(882.) пойде олегъ... и бѣша у него варязи и словѣни и прочи, прозвашася русью...

Дакле могло је можда и да буде руским словима писано али због малог формалног чак и несигурног анахронизма одбачена је руска хипотеза и приступило се измишљању и тумачењу Житија. Ту сад долази увек спремна „готска варијанта" па руска слова постају готска! Тобоже ту су некада живели Готи па је писмо које је затекао Константин могло да буде готско. Постоји додуше замена словенског за готско потврђена у папској терминологији кад римски бискуп далматинску глагољицу назива готским писмом, у смислу варварског. Мени је апсолутно јасно да се ради о измишљеној и наученој готској теорији а наслућујем и од кога. Са простора Црног мора Хуни су покренули Готе пола миленијума раније 375. године чиме је наводно почела такозвана „сеоба народа" а у Константиново време биле су одавно већ уништене готске краљевине у Европи. Прво је на Балкану и Апенинима Јустинијан избрисао државу источних Гота да би један век касније и на месту краљевнине западних Гота изникао у Шпанији арапски калифат. Како је онда могуће да су Готи у некој енклави на Цр-

ном мору успели да сачувају име и писмо а да при том претуре преко главе: Хуне, Бугаре, Хазаре и ко зна кога још? И премда је све ово мало вероватно, много реалнија „руска верзија“ је одбачена, наравно јер се не уклапа у „велику слику“ због које је требало увек и по сваку цену заобићи Словене кад год је то могуће, па ето чак и кад се ради о њима самима! А о Србима у таквој ситуацији онда не треба разуме се ни мислити. Неки аутори су тако рушећи руску тезу дотерали воду на српску воденицу - ето и то је могуће. Наиме објашњавали су да је „очигледан анахронизам” код помињања руског писма тако далеко на југу могао да настане случајно - метатезом: сур у рус, „хвала вам браћо” ни ја не бих могао боље. Што се мене тиче где је сур ту је и сир а с обзиром да је Константин одмах по доласку у Херсон почео да говори с човеком који му је показао књиге па чак и да их чита и тумачи очигледно се ради о врло сличном ако не и истом језику који је наш Солуњанин већ знао. Познато је како је последњи талас словенске сеобе запљуснуо Македонију два ипо века раније и смирио се код самих зидина Солуна где је Константин још као дете научио словенски језик. Да ли је патријарх Добровски имао на уму те СУР(б)Е кад је први словенски књижевни језик назвао српским. Кад само помислим шта су мастила, штампарске боје, хартије и пара потрошиле генерације „слависта“ после њега у настојању да сахране српску теорију. Да видимо сад које је писмо осим грчког и „руског“ могао имати пред очима Константин кад је састављао слова за свете књиге које ће понети у Моравску, можда још жидовско које је та-

које видео на својим путовањима. А сва су та писма правих потеза јер су настала гребањем чврсте подлоге: црепа, камена или дрвета неким тврдим и оштрим предметом. Таква је уосталом и ћирилица док је старији тип глагољице сав у кружићима који су практично неизводљиви на камену или дрвету без специјалног „алата“ и велике муке. Сматрам да Константин у журби спремајући се за Моравску није имао времена, без обзира на сав таленат и генијалност, да састави глагољицу. Поготово није имао разлога да напушта грчки цифарски редослед - енеада, који ћирилица прати у потпуности. Насупрот овоме и глагољица такође поштује хеленски принцип писања бројева

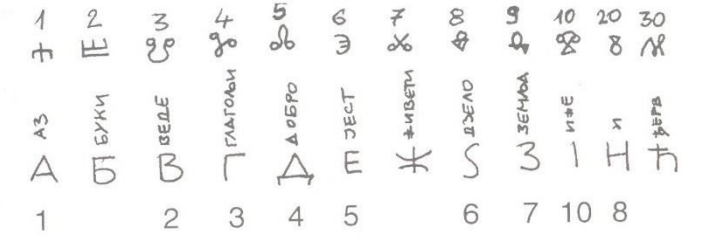

али нема „бројевске рупе“ као што има ћирилица на местима аутентичних словенских гласова попут ж или ђ. *Глагољица дакле у цифарском смислу показује одређени степен надградње у односу на ћирилицу јер је изгледа бар у једном периоду постојала и четврта енеада с посебним ознакама за хиљаде што сматрам директно указује на већу старину ћирилице.* Испретуране бројне вредности слова које у односу на алфабет има глагољица сигурно би много одмогле и успориле Константина у превођењу јеванђеља а он за то заиста није имао вре-

мена. Глагољицу је очигледно саставио неко за првобитно искључиво писање по мекој подлози - пергаменту и тај неко је вероватно имао новца и помагача на претек а све ово указује на бугарског цара Симеона (893. -927.). У његово доба огромно бугарско царство је краткотрајно прогутало чак и две српске кнежевине: Рашку и Босну. Зна се да су прави Бугари дошли у „Бугарску" 681. године а претапање ових татарских номада у Словене текло је релативно споро јер су расне разлике биле знатне. Та спорост се најбоље може сагледати ако се упореде листе руских и бугарских владара најранијег периода. Тако у Русији, пошто је расна разлика између господара Варјага (Руса) и покорених Словена била занемарљива, асимилација траје само три генерације и већ после Рјурика, Олега и Игора долази Свјатослав. Али код Бугара овај процес траје много дуже и тек после петнаест владара с татарским именима, изузев Сабина (765.-767!), јавља се словенско име Маломир. То само показује колико је татарски „ген" био жилав да чак ни мешање са елоквентним и бистрим Србима није могло напречац да створи нови народ. Муклост, искиданост, својеврсна паника у говору и један нашем уху чудан тон остао је до данас, зато и јесте непревазиђена дефиниција бугарског као: „употреба српских речи без познавања српске граматике". Највероватније у полету снаге и нове христијанизоване државности, Симеон наручује једно писмо које треба да буде аутентично бугарско. То писмо визуелно не сме да подсећа на грчко али зато звуковно може и мора да црпе из ћирилице јер је језик видели смо српски. И

заиста изглед глагољице сасвим одудара од индоевропске да не кажем индосрпске естетике: то је један номадски квазирококо „стил“ који нема никакве везе с нашим појмањем лепог. Ради се заправо о графичком бастарду фонетског принципа и сликовног писма, највероватније монголских номадских рабоша и „агенди“ од трака коже и конопчића од животињских длака. Глагољица је дакле мутант чија визуелна облост долази од неизбежне кружичавости приликом прављења чворова у чворовским писмима, уосталом, довољно је упоредити средњевековне грађевине, тврђаве и цркве из Бугарске и српских земаља, па увидети колико се српско и бугарско „лепо“ уопште не подносе. Ова облост се показала добра за писање по кожи али не и за монументалне натписе на камену, отуда је двојство азбука дуго постајало код Словена. „Заоштравање“ глагољице је ипак било неминовно а догодило се баш у Јадранском приморју где је мало пергамента али на претек камена: тако је потеба за лапидарним словима створила угласту „оштру“ глагољицу. Предаја ове азбуке Хрватима могла се десити такође у Симеоново време кад је глагољица кроз Панонију могла да стигне и до Чешке. Јака аварска крвна компонента код Хрвата - изгледа ништа мања него протобугарска код бугарских Словена- можда је одиграла пресудну улогу приликом присвајања тог писма јер су оба аспекта, и гласовни и визуелни, више него задовољавали њихове скромне потребе. До сада се показало бар што се тиче средњовековне ћирилице, да ђерв ѣ постоји само у српској азбуци односно српској редакцији како неки во-

ле да кажу. То значи да је ово слово „ рецистрејтид трејд марк“ српског ћирилског писма, просто речено - само постојање ћерва у ћирилском тексту аутоматски опредељује споменик као српски. Да, али рећи ће неко, постоји и глагољско ћерв ⰘⰢ, како то објашњаваш? Ево како, и код стварања глагољице осећала се потреба за ћервом (мада се ради о изразито српском гласу) јер у време њеног настанка, а то је видели смо по свој прилици прва четвртина десетог века, огроман број Срба живео под бугарском влашћу на просторима с обе стране Морава (и Велике и Јужне). Бугарски језик био је тек у повоју и глагољско ћерв у некој хипотетичкој бугарској говорној зони (ако је таква зона уопште и постојала) могло је имати само бројну вредност (тридесет) а гласновну само уколико га је употребљавао српски писац. Да је то могуће сведочи и један од најстаријих сачуваних споменика писаних глагољицом - Ксилуршко или Маријинско јеванђеље (из једанаестог века) чији је писар био Србин. Али ћирилица зато сигурно није настала код Бугара јер то не да ћерв. На крају питање: како би Бугарин изговорио ћурћевдан Ђорђа Борђевића? Одговор: не може да изговори јер не разликује ни ћ ни ђ већ оба мења са ѓ! Простор за даљу забуну и манипулацију око првенства словенских азбука створила је такође и чињеница да су најстарији „преживели“ споменици млађи бар сто година од моравске мисије. Па тако, упркос изричитим подацима да је прво писмо била ћирилица (куриловица), „научници“ се просто такмиче у домишљању доказујући да се мислило заправо на глагољицу! Очигледно се наставља

исти манир као и у „готском синдрому“ јер зна се да су изрази глагољаш и глагољица позно средњовековни и јављају се тек од 16. века по поповима глаголитима - који словенски говоре. Биће ипак зато да је словенску азбуку саставио Константин -Ћирило а то је ћирилица. Учинио је то вероватно комбинујући гласове и знакове које је чуо у околини Солуна а видео и чуо на Криму, а само ђерв постоји у њој изгледа од почетка до данас. Ипак причу о ђерву не могу да завршим док не завиримо и ван подручја такозваних легитимних историјско - лингвистичких метода у сферу алтернативне, читај непризнате, језичке археологије. Ово слово находи се изгледа у винчанском писму а оно показује запањујућу графичку сличност и са могућим етрурским ђервом . Приближна гласовна вредност ових „ђервова“ одређена је очигледно по структури српског језика али како се заиста то изговарало и чуло пре више хиљада година скоро је немогуће тврдити. Средњевековни пак изглед ћирилског ђерва подсећа и на обрнуто ч са пречкицом што упућује на могућу сличност и са овим гласом а његов звук је могао да шета и од „д“, па „г“, до „ч“. Још од 14. века потврђено је ћирилско ђерв и с гласовном вредношћу ћ али је знак и даље јединствен. Тако се у Мирослављевом јеванђељу лепо види како се грчко иницијално г претвара у српско ђ. Сигурно је и Константин био свестан ових нестабилности али је оставио само једно ђерв у азбуци да га чита како ко може јер је простор словенске писмености још у његово доба био огроман са шаренилом многих наречја.

ЕТРУРЦИ - Смештени усред медитеранске Европе и датовани у релативно скору прошлост, (од око седмог века старе ере па до прелома миленујума) Етрурци или Расењани како су сами себе називали, изазивају забуну и спорове међу познаваоцима а пишући о њима и највећи „стручњаци“ постају контрадикторни, у ствари смешни, побијајући сопствене налазе из реда у ред. Тако до дана данашњег овај народ није одговарајуће класификован, јер суштински погрешна подела на индоевропске и народе који то нису, ставља Етрурце ван предпостављене индоевропске језичке групе. То је између осталог и зато што још нема, а неће скоро ни бити, праве и тачне дефиниције појмова за племе, народ и расу, и ту на тим елементарним категоријама где је потребна чврста терминологија, стоји трулеж и празнина. Зато се цела зграда и срушила, наравно то је тако за мене, можда за нас, али за њих то је и даље једна солидна грађевина коју виде и у коју желе да верују. Потпуно несигурне: археологија, палеолингвистика и повест не слажу се по питању Етураца и то у сваком сегменту овог тешког питања. Од постанка такозване критичке историографије и осталих сродних наука, грубо речено са наполеоновским добом, угњездила се једна флоскула о Етрурцима која на срамоту западне науке остаде до данас: то је чувена тврдња по којој се језик Етураца „чита али не разуме“ - преведено на српски то значи читамо, изговарамо дакле чујемо звукове али не знамо шта они значе. Готово невероватно али је тако. Питам се како је могуће да се чита египатско, слоговно, клинасто и којекаква друга писма и да при том наводно они који читају и разумеју шта пише,

а језик из срца Италије не могу да дешифрују већ вековима? Мој одговор је прост - не могу јер не желе! Читаву ову ситуацију осветљава Олга Луковић парафразирајући нашег етрусколога Ђорђевића - код истраживања етрурског овај језик поређен је са свим могућим језицима чак и централноафричким али никад (бар не јавно) са било којим словенским, не дај боже српским! Три наша истраживача Ђорђевић, Билбија и Пешић су ипак пришла етрурској тајни а на том послу је изгледа најдаље стигао С. Билбија дешифрујући етрурско писмо помоћу српске ћирилице. Р. Пешић поредећи даље „тирсеницу" с „винчаницом" и „влесовицом" недвосмислено показује велику сличност дизајна (морфологије) ових азбука. С обзиром да се ради о фонетским писмима више је него могућа и њихова гласовна подударност а одатле је само пола корака до доказане сродности ових језика. Писаних података о Етрурцима толико је мало да добро дођу и обавештења чувених забављача као што је рецимо „отац историје": „прича се такође, да су ове игре пронашли Лићани кад се део њих селио у Тирсенију. То је било овако за време краља Атиса, сина Манова, настала је у целој Лидији страшна глад... Коцка је одредила да краљ остане у земљи и да влада онима који остану а за владара оних који су се исељавали одредила је његовог сина који се звао Тирсен. Они којима је било одређено да напусте земљу оду на морску обалу у Смирну и тамо саграде бродове, па пошто натоваре неопходне ствари, разапну једра и пођу да траже живот у новој земљи. И кад су прошли многе земље стигну у Умбрију, где су основали градове у којима и данас живе.

Име Лићани промене и узму име по краљевом сину који их тамо и одведе, од тада се зову Тирсени ...". Колико год сумњамо у Херодота, правац Лидија - Умбрија је више него сигуран а њега усталом потврђује и цела апенинска традиција, много старија од Халикарнашанина. И Плутарх нам у свом Ромулу говори: „с тога још и данас (Римљани) кад приносе жртве у славу победе, водају једног старца преко форума на Капитол одевеног у тогу с гримизним рубом, окачивши му око врата булу као што носе деца, док гласник виче - Сарђани на продају! Кажу наиме да су Тирсенци колонисти Сарђана, а Веји су опет тиренски град". Питања свакако има много једно је народно име, како су се тачно звали Етрурци? До нестанка су изгледа имали заједничко име за становнике свих дванаест најважнијих градова у „правој" Етруријии, оној која лежи између Арна и Тибра. И тако, у недостатку њихове књижевности, лична имена и топоними остају практично једини извори језика Тирсенаца. Та насеља су: Волатера, Вада, Сена, Руселе, Аретиум (Јаретин?), Клузиум, Перусија, Волсини, Волци (Вуци), Коса, Свана SVANA, или Сована SOVANA, Биеда BIEDA (Беда), Цере (али можда и Кере данас Черветери), и многа друга а све ове називе транскрибовао сам дословно ни мало их не дотерујући према српском. Врло је могуће да то „двоструко двојство" имена по грчком: Тирени - Тирсени а по латинском начину: Етрурски - Туски, долази од неког старијег које је издржало велику деформацију и по хеленском и по римском прилагођавању приликом писања а поготово код изговарања. Могуће је да смо на трагу трачког имена по логици измене: Трачани,

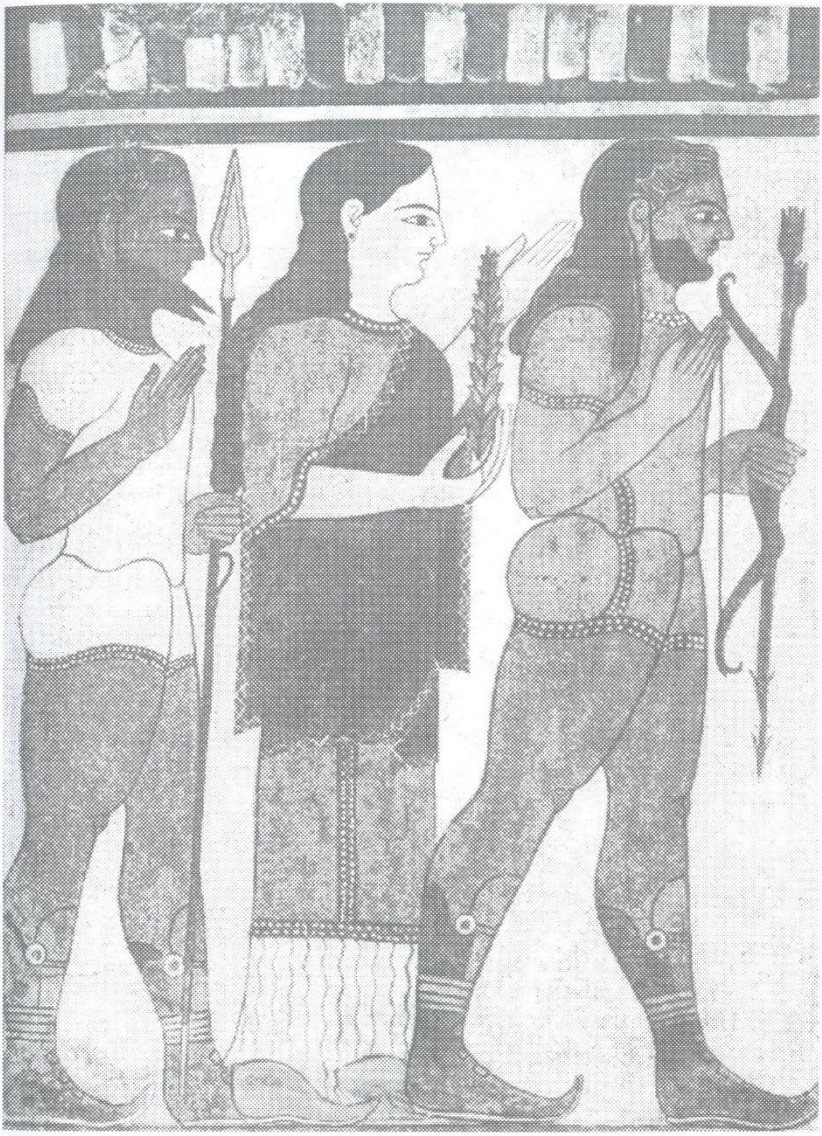

„Шумадинци“ из Веја

Трашчани, Рашчани, Рашани, Расени. Тракија и јесте област на путу од Лидије ка Умбрији и Етруријн. Кад говори о Пелазгима Херодот помиње и Тирсенију у Крестонији а то је област на Халкидичким језерима која може да буде источна Македонија али и западна Тракија. У сваком случају опет се ради о зони трансмисије од Мале Азије ка Апенинима. Владајућа западна теорија увек неодређено говори о некаквом „оријенталном" утицају на етрурску културу. Сачувани предмети из Расене показују велику сличност с артефактима малозијског простора. Тако рецимо практично и нема разлике између камених лавова неохетитског стила и етрурских лавова истог периода а то је баш оно доба (шести век старе ере) кад долази до сеобе коју помиње Херодот. Још лепши доказ везе Лидија - Расена је обућа, тачније опанци шиљкани, плитки и дубоки (на облик чизме). Они су на првом месту доказ високе цивилизованости јер примера ради грчки свет хомерског и архаиског доба и не зна за обућу, тадашњи Хелени су скоро голи и при том још и боси. „Шумадијски" облик

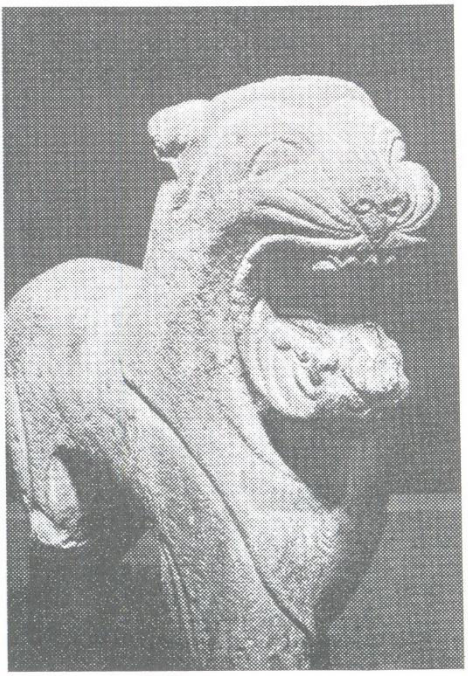

Лав из Вулчија

хетитских и етрурских чизама открива и префињену занатску израду. Изгледа да је Расена и Италија уопште, насељавана из Мале Азије у неколико таласа а да су два главна наишла око дванаестог (њега бих назвао тројанско - хетитиским) и око шестог века (неохетитиски). Чувена вучица коју сисају накнадно у ренесанси постављени близанци заправо је етрурски рад и преко ње прилазимо најстаријим култовима Расене, где вук представља у ствари првог Етрурца. Можда је сад прилика да другачије послушамо ону „латинску" - човек је човеку вук. Јер ако је вук родоначелник племена, а јесте, онда ова пословица има изворно сасвим другачије значење. Она је нека врста култне лозинке,

Лав из Смирне

паралелна српској, брате Србине, или само брате која се још и данас упућује често и непознатом. У доба највећег проширења расенског господства оно је обухватало скоро целу „чизму“ од Венета па све до Помпеја и Сорента на југу. Етрурско повлачење у праву Етруријy почиње поразом који им је код Куме 474. нанео Сиракужанин Хијерон, али је имало доста воде да протече Тибром до коначне пропасти Етрурије. Сам Град је прилично, поготово почетком своје историје, страховао и трпео од Етрураца, а расенска војна премоћ пренела се и у доба републике. Тако и Порсина[131] долази 508. године под Рим да освети протеране Тарквиније, заузео је Јаникул и опсео Град. Притиснути глађу Римљани дају таоце и враћају отету земљу Вејима. Том приликом Порсина штити практично читаву Етруријy иако се изгледа никада заиста није радило о јединственој држави већ само о савезу градова. Опадање Тирсеније било је обрнуто пропорционално порасту Рима па тако до постанка светске државе пред крај републике етрурски тон потпуно ишчезава. Ипак и кроз читаво доба царства најславније породице Рима дичиле су се етрурским прецима, шта више, нечије расенско порекло значило је сигурну припадност највишој класи или плеонастично речено „најстаријој аристократији“, оној која бејаше старија и од самог вечног града. Највеће проблеме „етрусколозима“ направио је језик односно писмо које је тобоже настало од грчког алфабета. Мени расенско писмо међутим највише личи на слова нађена у Мидином граду, локалитету у некадашњој централној Фригији код данашњег Ескишехира на пола пута од Троје ка Анкари. Ту, поред неохе-

титских рељефа осмог и седмог века старе ере на Мидином споменику исклесано је писмо датовано у шести век наравно такође пре наше ере.

Што се „тајанствености“ језика тиче увек се насмејем кад се сетим како је Билбија лепо прочитао натпис са једног расенског рељефа на коме се боре две немани: „ала сипа жер на Перуна“. Занимљиво је такође и питање расе (Расењана), упркос свим „долихо и брахиокефалним“ будалаштинама, судећи по скулптурама и сачуваним сликама ми јако личимо на њих. Уосталом шта кажу етимолози одакле уопште та реч - раса: па не кажу ништа; ћуте, или помињу некакво арапско исходиште. По неки сумњају да долази и од латинског ратио RATIO. Да видимо колико значења има ратио, од тридесетак издвојићу ова: знање, начин, правило, ум, разум (читај рас - ум). Дакле мање више семантика расе се врти око разума, знања, поступка и припадности роду, врсти. Може ли се боље од овога уопште и указати на значај Расенске културе и њен утицај на римско - латински етнос, јер прихватајући на пример календар, (који је незамислив без познавања рачуна опет рас - ум), гатање - прорицање, култове Римљани узимају и језик који те поступке образлаже, укратко читав речник везан за било какав разум, односно културу у најширем смислу. Тако и појам телесног склада и лепоте прихватају од Расењана користећи њихово народно име за појам у данашњем смислу најбољег - расног (расен-

ског). Можда као паралела овоме може да послужи шведски израз „Америка“ настао у доба глади и исељавања у Северну Америку а остао до данас као појам за нешто одлично. Тако су и неуки пастири с леве обале Тибра гледајући у богату и лепу Расену за све што је добро и одлично говорили расена, расенско! Сами Етрурци, владари у Граду, од најранијег доба су представљали живи пример супериорности вршећи највећи утицај на латинско поимање естетике у свим областима. Можда ће неко после свега још поставити питање зашто су Римљани уопште звали Расењане и Расену Тускум, Етрускум. Могуће објашњење налазим у правцу ритуала и гатања у којима су Расењани имали несумњиво највећи утицај на Латине и Италике. Та вештина коју су предали Римљанима по Кикерону називана је харуспикијум, а односила се на прорицање по џигерици закланих животиња. Имали су Латини још један назив за овај поступак - дискиплина етруска, други део ове синтагме читам и чујем само као јетруска односно јетрушка - мала јетра, пошто се ту радило углавном о џигерици пилића. Овде је дакле сакривен један стари српски деминутив који су Римљани чули и релативно мало изменили с обзиром који је број адаптација и транскрипција издржао долазећи нама. Не знам наравно када, али у једном тренутку опадања и дегенерације Етрурије, Римљани прозваше своје суседе Расењане Џигерани, можда зато што су једино још у том послу Јетрурци представљали нешто, сводећи тако некад славан и моћан народ само на еснаф врачева. У том смислу је јасно од чега долази етрурско харви-

га, доцније HARVSPEX латинско (врач), сигурно од Расенског назива за дроб, утробу - хара. Међутим нестабилност и промене код бележења Расенских речи у латинском су пословичне, скоро правило, и први глас ја зато несигуран. Могло је то да звучи као х али и као г можда и као к, а нисам далеко од помисли да је вероватан и двоглас жг! Ево и зашто: у примитивној свести, што данас може да изгледа смешно, тело животињско и људско посматрало се и схватало више по зонској подели него, као данас, по функцијској и тако су сви унутрашњи органи били један орган, јер су припадали унутрашњој зони. Зато и јесу рецимо код Грка срце и желудац називани исто кардиа ΚΑΡΔΙΑ, али се тако називала још и нарав (карактер), али и душа! Унутрашњост човека и животиње била је огледало спољашњег света и ту у том малом космосу одражавали су се и бележили утицаји споља, које је ваљало тумачити. Зато је за мене та расенска утроба -хара у ствари жгара (жгаравица - горушица), место где се налази киселина, желудац, али и џигерица, која је црна -гарава, и прва се жртвује, ставља на жар, што је разумљиво с обзиром на брзину њене кварљивости, поготово у топлом периоду. Знам да ће неком изгледати пренапрегнуто извођење етрурског измене од јетре, али за такве имам питање: одакле онда Хеленима називи јатер ΙΑΤΗΡ и још старији облик јетер ΙΗΤΗΡ - лекар? Осим ако и лекарску вештину нису преузели од старинаца Пеласта чији су лекари постављали дијагнозу и одређивали терапију на основу изгледа животињске џигерице, баш као и њихови сродници расенски врачи.

ЖУПА - Неко се опсетио како овај српски назив за област долази наводно од титуле аварског племенског старешине јер су на предметима датованим у девети век пронађени такви натписи. Један такав запис грчким словима, са панонског простора, изгледа као ZOAПAN а други такође грчки са територије бугарске гласи ZOYПAN. Капиталан доказ да се ради о глосама аварског порекла за њих је наставак ан који ти „лингвисти" налазе у каган (кнез) и бајан. Заборавили су при томе да је наш језик препун ан суфикса као: страшан, лажан, крупан. Сам бајан вероватно настаје од нашег бојан - ратник, војвода, а права мађарска титула, ако тако нешто уопште постоји, у значењу војсковођа је ђула, коју су они изгледа преузели од Хазара код којих је најближе значење било везир. За страним исходиштем жупе повео се чак и Будимир кад је саопштио да оно настаје од грчког ΔIOПOC - шеф. Реконструкција санскрта је крајње несигурна, али у овом случају морам макар и нерадо да се позовем на стару Индију: жупа би тако стигла из санскртског гуп - склонити, штитити, врло слично грчком ГYПН - колиба. Ово прастаро склониште за људе и стоку налазим у е(гуп)т - Египат са значењем оаза, изоловано склониште са водом. Вода је овде важан, можда пресудан елемент с обзиром да у српском жупа значи долина реке и простор око ње. Сматрам да баш вода доказује да је наша жупа старији појам од грчког који подразумева само склониште и то мало - колибу. Овакве области ваљало је чувати а староиндијско чувар је гопа скоро сасвим слично нашем жупан. Постоји још један правац у нашем језику из кога је

могло да стигне то гуп а то је скуп (куп), као у купити, скупити на једном месту; али ту је још и коп што даје копно па и одатле ето може да долази жупа у смислу добра обрадива земља која се окопава а наравно и земља у смислу области. Када су и који Срби пролазили кроз Египат друго је питање, али данашњи Копти именом сведоче да је Египат био право копно усред мора песка. Копти су дакле копачи а земљорадња и јесте била њихово превасходно занимање и извор благостања читаве државе. Промена „г" у „ж" која може да збуни није у ствари ништа необично и чак представља неку врсту стандарда као на примеру: гар и жар.

ИЛИРИ - Кад се у Тирани 1985. године појавила књига Илири, Српска Академија коначно добија дозволу да одговори албанским „научницима". Наши одабрани су то и урадили следеће године, а књига с овог скупа угледаће свет тек 1988. ажурно, нема шта; и то баш некако пред већ чувено „буђење народа". Свестан сам колико је термин - албански научници - у најмању руку неозбиљан јер спада у ону врсту појмова којима би одговарао израз „српска морнарница двадесетог века"; дакле нешто што можда, и ако постоји, није вредно помена. Та је група јашући панилирског парипа својим „истраживањем и налазима" премашила чак и своје германске инструкторе, који су им још 1891. „сачинили" албански етимолошки речник, а овај је спис један од каменова темељаца измишљотине о илирском пореклу шиптара. Без обзира на све и то је велики напредак за „ентитет" коме је Доситеј у пролазу и доколици сас-

тављао азбуку. У Хоџиној Албанији где је све било забрањено па и вере, једини дозвољени опијум за народ био је „илиризам“ у коме су генерације налазиле изгледа једини смисао живота. Дугогодишњи пријатељ Хоџе био је Броз а два другара остварила су пуну „билатералну сарадњу“ у коју се дивно уклапа обзнана којом се Србима одмах после другог светског рата забрањује повратак на Косово и Метохију. Тако су се усташа и балиста нашли на истом задатку. Свака тупавост има границе али ова „албанских научника“ је готово неизмерна. Најлепши пример је ситуација са четири римске префектуре које је средином своје владе увео Константин Велики: Оријент, Илирик, Италија (и Африка), Галија; Галија се примера ради, простирала од Шкотске до Марока а Илирик, који нас овде интересује, пружао се од ушћа Ина у Дунав, дакле од Аустрије до Либије и од Киренаике до Египта, афричким копном! Оволики простор који обухвата готово цео Балкан изузев делова Бугарске и Грчке пружа идеалне услове за поилиривање свега што допадне. Порекло самих Илира је доста тамно. Ипак Милан Будимир нализи њихове претке у Пеластима (в. Пелазги). У историјско доба прилично је јасно одређена њихова шира и ужа територија у грчким и латинским споменицима. Отац историје зна за Илирију на Дрини и Сави, а каснији хеленски писци налазе расуте илирске енклаве и по Пелопонезу. Помпоније Мела, најстарији римски географ из првог века, разликује Илире у ужем смислу као племе на југу данашње албанске државе. Изгледа да су доцније, по својој навици, ово име Римљани користили и за остала слична племена низ јадранску обалу. Ствар је даље у

основи врло проста: како Илири нису имали своју писменост (или није сачувана), од њиховог језика остало је мало, јако мало и то углавном сачуваних андронима и топонима, већином у штурим записима на камену - наравно на латинском. Са ових истргнутих глоса по гробљима требало је реконструисати читав језик што је наравно немогуће. Ипак германска бечко-берлинска школа успела је да стрпа „илирски језик" у кентумску језичку групу у коју, авај, неспада данашњи арнаутски, који по тој класификацији долази у сатемску групу где је и српски. Оно што је најлепше, између потпуног нестанка Илира односног њиховог последњег помена у касној антици, па до појаве некаквог имена Арбана, (које наравно не мора да подразумева албански етнос) у једанаестом веку, прошло је више од седамсто година! Овакву провалију наравно нису могли да премосте ни брозовски инжењери - културноисторијски најамници, а камоли тирански „научници". Погледајмо шта у већ поменутом Академијином зборнику каже један од представника наше преобјективне науке о шиптарском језику. Тако Владислав Поповић: „Супротно румунском, албански није романски језик, него потпуно посебан говор који садржи позајмице из латинског, словенског (ово му је ваљда замена за српски - Р.Д.) и других језика. "„"Даље говори:" Нарочито су бројне позајмице из латинског и словенског језика (стварно је тешко рећи српски - Р.Д.). Прве, доста уопштеног карактера, односе се на градски живот, породичне везе, пољопривреду, биљке и воће из ниског и мочварног појаса. Друге, прецизније, везане су за видове становања, земљорадњу, сточарство и друге делатности." После овога могу да

додам да се тај албански говор у ствари састоји од српских и латинских речи; да не испадне овде неко србовање ево шта каже и Хенрик Барић који је више од пола века представљао стандард за албанољупца: „ Позајмљенице једног језика су објективни критериј за интензивност и начин туђих културних утицаја којему је један народ био изложен... „ Словенске (још ћу пом ислити да се Албанија налази поред Словеније а не Србије - Р.Д.) позајмљенице у арбанашком језику односе се у главном на пољске радове - прашити, наводњавати, вадити; пољопривредне алате: брана, коса, јарам, косир; даље Барић наводи кућу, окућје, кухињски прибор, терминологију домаће индустрије, обућу, домаће животиње (!), метали, теренски термини : ледина, рудина итд. ; и још сијасет термина од којих су сви наравно српски. Али оно што дефинитивно показује да се не ради ни о каквим позајмљеницама већ о адоптираном и адаптираном већем делу српског језика су такозване позајмљенице емоционалног карактера које би по свим критеријумима требало да буду аутохтоне - арбанашке, да не кажем оригиналне. Ево их: ценити, чудити, грдити, љубити, мрзети, стравити итд.! Ове речи заправо сведоче о приличној првобитној душевној празнини код предака данашњих Шиптара која је делимично ето испуњена прихватањем српских речи. Питање где се дедоше Илири, ипак дакле остаје. Можда бисмо данас имали тај одговор да је рецимо Гај Јулије (в. Цезар) описао Илирик као што је то до детаља учинио са покрајинама Галијама у својим Коментарима. Ипак, усуд га је два пута одвратио од путовања овамо где је, по сопственом тврђењу, желео да „упозна те народе и њихове

земље". Касније у грађанском рату, кад је коначно прешао на ову страну мора да је био сувише ангажован биткама против помпејеваца да би се занимао за локалне прилике. Најзад, за скидање вела са илирског имена од „легитимних" средстава остала је још етимолошка страна. Неизбежни Скок је лепо „разрешио" погрешно тумачење етникона Илир: које је тобоже сачувано у арбанашком придеву лир - слободан, као позајмљеницу од латинског либер. То наравно ни мало не одступа од већ установљеног да је арнаутски у ствари хибрид српског и латинског; ипак, Илир нас тако неминовно доводи до наше иловаче чији минимум ИЛ значи глина - земља. Једна наша кратка реч - гњило, садржи два минимума од којих први ГН показује да се ради о нечему гњецавом, дакле што се гњечи као иловача - глина - земља; пратећи даље јединствену логику српског, Илир је ништа друго до Земљак! Истим путем долазимо и до Пријамовог пелашког Илиона, града на хумци - Хума (в. Хум) али и Земуна и Илока. Можда на изглед парадоксалан закључак намеће се овде сам: Срби су и преци и потомци Илира!

ИНДОЕВРОПЉАНИ - Овај тѐрмин је у прво време код берлинско-бечких палеолингвиста називан „индогермани", али се убрзо показао политички контра продуктиван и то нарочито због отпора у романском делу европске науке, па је оно Германи замењено са Европљани; али је смисао остао идентичан. Простор који су населили или су насељавали ти неки Индоевропљани је огроман, он на западу почиње од Британије а на истоку досеже све до Памира и даље, можда

чак до Бајкалског језера са Црним морем и Кавказом као некаквом средишњом зоном; а што се ширине овог појаса тиче, он је у неко, такође неодређено најстарије доба, био релативно врло узан нарочито у централној Европи и то највише због масивности алпског и северног глечера у ствари продужене поларне капе. На простору од данашњег Линца до Прага размак између ових ледника био је око двеста километара, а практично, бар што се тиче проходности за људе, још и ужи јер се сводио у ствари на траку тла између Дунава и горњег тока Влтаве. Овим смо исцрпли „географско-геолошки" део индоевропеизма. Са расног становишта Индоевропљани су били белци, Аријевци, у ствари херенфолк - народ господара, високи, лепи, плавокоси, и све што уз то иде. Тако смо врло брзо стигли на терен где доминира политика јер се ова индогерманска теорија, пардон индоевропска, поклапа случајно и са немачким учењем (и планом) о продору на исток. Онако узгред да кажем, тај чувени дранг нах остен настао из немачког незадовољства што су закаснили на пљачку света или лепше речено „расподелу светских добара"(што су у ствари колоније) стајао је нас Србе бар пет милиона живота у последња два светска рата. Тај мит о Аријевцу развлачен је све до бесмисла па су чак"установили" како се део Индоевропљана пре више од четири хиљаде година „спустио" из предела северно од Каспијског језера на просторе Аму-дарије и данашњег Авганистана одакле су стотинама година потом упадали у Индију и Иран. Паравно ти су људи сходно својим „квалитетима" имали пресудну улогу у стварању свих језика од Инда до Атлантика, па је нај-

више захваљујући Индији појам индоевропски заживео као солидан компромис. Очигледно је да су Немци сматрали како ће им ова језичко-генетичка прича потврдити „право“ које су полагали на просторе и богатства евроазијског истока. И сад кад су тако установили право првенства на средњем истоку, бечко-берлински жреци су могли да допусте себи и мало галантности признавши да је у Европи ипак постојао један народ и пре доласка Аријеваца. Ова изненадна широкогрудост је разумљива с обзиром да су се у својим државама, поготово у Немачкој где је процес асимилације Срба и Словена био скоро завршен, Германи осећали сигурно, као код куће. Компликованим и често врло непоузданим методама реконструкције изронили су фрагменти језика европских староседелаца па је тако откривено да су то Пелазги, Етрурци и преци данашњих Баска. Готово на свим историјским картама нарочито западног порекла, оним које приказују стање у Европи све до позне антике, Словена практично и нема; а ако их ипак случајно има онда је њихова позиција означена и обавезним упитником, неретко јединим на слици. Као, све сем словенског етничког простора је јасно и сигурно. Поготово је било и остало незамисливо да на картама антике егзистирају тамо некакви Срби[151] тим пре што истребљивање српског имена није још сасвим било завршено на тлу саме Немачке. Првобитна шема тог некаквог индоевропског језичког стабла подразумевала је прво гранање на два групе - кентумску и сатемску, у односу на то како се у ком језику Европе изговара број сто. Ова подела је, могу слободно да кажем, потпуно вештачка и крајње поједностављује језички

мозаик са огромног простора и то готово до бесмисла, збрајајући притом бабе и жабе. У правцу запад-исток од ирског до тохарског у Кини дужином од преко једне четвртине земљиног обима, притом недовољно и произвољно одређене ширине овог појаса и у крајње неодређеном временском интервалу од најмање неколико хиљада година, постављена је сцена индоевропеизма. По овој шеми келтски је на пример сроднији тохарском него српском јер су тобоже у истој - кентумској групи; а латински је опет па ближи хетском него српском. Географска близина не мора наравно одмах да значи и језичку сродност али није ни тако занемарљива, бар не до те мере како то хоће да се прикаже. Њихова слика је наравно савршена а да би се баш све уклопило у њу нелогичности су замазиване разним теоријама с ореолом највеће истине. Ипак су се поткрале чиљенице које нагризају ту структуру, а такав је пример старопруског језика који је сатемски као и српски. Зашто је (примера ради) за основу поделе језика узет број сто, зашто није један, пет, десет[129] или хиљаду, кога то да питам? Узећу зато пример са хиљаду; у српском посматрано кроз дужи период равноправно постоји и тисућа (таузенд - тусунд код Германа). Хиљада је (у нашим крајевима) почела да потискује тисућу тек у неколико последњих векова што је историјски гледано занемарљиво само један трен, у односу на најмање вишемиленијумску старост језика, па ако је у паралелној употреби и тисућа и хиљада, а јесте (в. полусрби), зар није тако могуће да је постојала једновремена употребе и сто и кенто поготово што смо за хиљаду изгледа имали и трећи израз сачуван у пле-

онастичној фрази „тушта и тма“ што би буквално значило „хиљаде тисућа“. Тушта се ето тако јавља као „нордијска варијанта“ (наше) хиљаде а тма је изгледа источна врло слична оном тохарском „тмам“ у значењу „дебела хиљада“ односно десет хиљада. Тохарски има још и тмане такође за хиљаду па тако, кад сам употребио уместо „кључа сто“, „кључ хиљаду“ српски и тохарски дођоше у исту језичку групу коју кратко називам „тманска“, а европске Србе и азијске Тохаре раздваја „само“ шездесетак меридијана - права ситница; зато је сва прилика да исконструисано индоевропско стабло односно генеалогија европских језика има смисла једино ако се окрене наглавачке да српски језик дође тамо где му је место, не у крошњи, већ у корену.

ЈЕБ - Порекло трагедије, драме и комедије у етимолошком и сваком другом смислу не може до краја да се разреши без сатира и силена али и њихових женских одраза лена и баханаткиња. „Анализа“ самог имена силен доводи нас до „индоевропског“ корена *сеи што наводно значи „бацати руком“, иза ове лакрдије од етимологије налази се заправо наш израз сејем јер оно сеи мора у ствари да се прочита и изговори само као сеј како и гласи српски императив од „баци семе“ или посеј. И семе је, дабоме, наша реч а поворка у славу Диониса има за циљ буђење природе и клијање сваке врсте; а одакле то? Па из земље, а Дионисова мајка ето сасвим „случајно“ се зове баш Семела. Тек смо довде стигли а подударности је толико да пропадају од стручњака наметнуте теорије о такозваној случајној етимологији; јер јасно је да семе

и земља односно семела и земела припадају истом, најужем саречју у коме је и зима за време које семе спава у утроби мајке земље чекајући долазак пролећа; а Дионис је пролеће, оно које долази из зиме односно Семеле! У простој реконструкцији једне од фаза Бахове поворке налазимо на њеном челу „деда - силена", маторог силена - папосилена, он је тај корифеј „командант параде", односно диригент читавог ритуала. Својом појавом и „реквизитом" растерује нечисте силе које су можда зато неотпорне на дејство репродуктивних органа што су саме бесполне. За њих је нарочито опасан мушки орган који је видљив и самим тим много згоднији за „сценско" приказивање а у исто време представља онај агресивни пол, пол усмерене силе. Ту у сили налази се изгледа решење загонетке силена, он (силен) је дакле поседник и посредник силе! У Дионисовом култу папосилени и обични пратиоци силени су наравно само глумци, дакле људи који глуме те створове али култа не би било да није било и веровања у њихово постојање. Паузанија разликује тако сатире од силена и каже да сатире у годинама зову силенима. Сатир би по овоме био демон у младости, силен у средњим годинама а папосилен деда. По причању „очевидаца" за жене су нарочито опасни сатири јер док силују жене не бирају део тела. Што се тиче изгледа, издалека сатири и силени личе људима, али кад прићу опазе се копите, коњски репови и такође коњски курчеви, а ова коњоликост води нас ка следећем саречју везаном за јахање. Као и полни органи, тако и полна радња има више назива који су ту да је сачувају и скрену

нечисте силе у другом правцу. Спајање мушког и женског у полном смислу, представља тајну и мистичну радњу која велики део свог потенцијала црпе из самог чина који пак због урока мора да буде скривен неколиким именима. Коњ у примитивној свести не представља толико саму животињу колико спознају животне снаге - силе. Отуда санскртско јабхати није ништа дуго до наше јахати - бити на коњу! Јеб је по овоме последица „јебхања"- јахања, које и доводи до његове појаве, односно изливања семена. Временом је ова реч као и многе друге постала безобразна па је замењена „финијом грчком" - сперма. Јакос (ΙΑΚΧΟΣ) је једно од многих Дионисових имена а долази од узвика миста из његове поворке, чуо се ту још и узвик јебах који је изворно могао да звучи чисто српски - јебач! Ако су заиста помамне ленаје узвикивале јакос и ако се то заиста тако чуло, онда је решење и овог Дионисовог имена: он је од Јаке а Јака је сам репродуктивни орган па је тако Дионис у једној фази ритуала називан „Пичкић" или у духу представе - „Снагоје" односно „Јакоје". Одавде почиње право преплитање значења јер јака је исто што и снага, мистично место самог настанка живота, а енергетски односно звуковно јака је у ствари „пресложено" мајка која се приближава појму јакам - јашем; дакле опет спајање и снага. Остало је нерешено и питање значења лена (женских учесника у пролећним свечаностима) које се тражило у грчком лен и по томе би лена била „Желька" али је много вероватније да је она „силена" жена или тачније женка силенова. Озбиљни антички писци листом су били

побожни тако да нису ни смели ни хтели да описују мистичне ритуале па због тога и не знамо како је изгледала цела Дионисова свечаност. Ипак се зна да је јакос био и главни дан (девети) елеусинских свечаности а јака представља „велико финале“ ритуала са јахањем, читај јебањем, које је осигуравало бујање новог живота. Постоји некакво уврежено веровање да су ти догађаји били свеопшта јебачина; али морам да разочарам, уопште није било тако. Ево и зашто, пролећни календар празника трајао је око два месеца: негде од половине фебруара до половине априла што је преведено на потоњи хришћански рачун: од св. Трифуна преко Ивањдана до Ђурђевдана; дакле од ритуалне резидбе лозе па до разбуктавања вегетације. У том периоду после тешке зиме људи нису имали довољно енергије за „еротске подвиге“ тако нешто могао је себи да допусти само тек рођени бог Дионис - Фалос - Курац. Требало је у ствари да прође читаво пролеће па и лето да би кроз период у коме има вишка хране могло да дође до нагомилавања залиха потребних људском организму за размножавање; а јурњаву голих људи за голим женама по шумама и горама измислили су католички попови „путописци“ као њима логичан додатак античких легенди о сатирима и представи о паганском свету уопште. Ове свечаности су се вероватно завршавале уношењем дрвеног курца (Диониса) у неки ограђени и тајни простор где се он сједињавао са женским органом, можда баш са Деметром. Та „Јака „ могла је да буде израђена у облику венца од разноликог биља који се натицао на „главу“ Диониса. У осталом и Дионис и

Деметра спадају у тесмоформна божанства, учитеље и заштитнике пољопривредних знања која су Хелени прихватили од староседелаца а са њима видели смо и комплетну терминологију и ритуале.

КВИРИТ - Када је Ромул најзад завладао Градом после завршених ратова са најближим суседима, затичемо римски народ састављен од три племена (трибе): Татиенсес, Рамненсес, (в. Ромул) и Луекеренсес (в. луг), с новим заједничким именом за све грађане - квирити, QVIRITES. Ђулио Ђанели каже како је Квирин (QVIRINVS PATER) био бог Квирита, то јест Римљана, које су тако звали пошто су били наоружан народ - „копљаници", од старе речи QVIRIS која значи копље. Заиста је чудно да и такав ауторитет олако прелети преко овог за римску историју и културу врло битног појма. После Ромулове отмице Сабињанки (в. Сабињани) прошло је можда и годину дана док Сабињани нису предузели велики осветнички поход против Римљана; ово је бар што се тиче протеклог времена јасно, будући да су многе отете девојке већ изродиле децу; при том ни један од старих писаца не говори изричито колико је прошло од отмице до сукоба. У овом је рату срећа послужила сабинског краља Тита Татија који заузима главну тврђаву Римљана - Капитол, а његов војвода Метије Куртије сатерује Римљане до литица и бедема Палатина. Ту је пред палатинском капијом рањен, погођен каменом у главу, и сам Ромул. Ипак Римљани су се одржали можда највише захваљујући мочварној равници. Ево шта каже о томе Плутарх: „Наиме врло угледни

Сабињанин Куртије, поносан на своју славу и храброст, испредњачи на свом коњу далеко од осталих. Коњ му пропадне у ону кањугу, а он покуша да га одатле истера ударцима и подстицањем, али, кад је схватио у којој је невољи, остави коња и сам се спасе. По томе се оно место још и сад назива Куртијево језеро." Касније ће ту бити сграђен Форум; а лакус Куртиус, вероватно најдубље место ове баруштине, постаће сакрални бунар покривен каменим плочама. Недалеко од њега положена је и главна цев градске канализације - клоака максима. Што се тиче боја бог зна како би се завршио да саме Сабињанке нису улетеле између убојних редова и раздвојиле сукобљене војске. Склопљен је тада мир а Ливије каже: „Не само да су закључили мир него су од две државе створили једну. Удружили су се у једно краљевство, али су целокупну власт предали Риму. Пошто је град тако удвојен а да би и Сабињанима учинили неки уступак, називаше грађане Квирити по граду Куресу". Тако Ливије види да је „цела" власт предата Риму а да је Сабињанима учињен „неки уступак". Плутарх, будући Грком, описао је пак исти догађај друкчије са мање навијања за „своје":"Онда склопе договор да све оне жене, које желе остану код својих мужева, а да буду поштеђене сваког другог посла и службе осим предења вуне (в. Перун); затим, да Римљани и Сабињани заједно бораве у Граду, да се град по Ромулу зове Рим, а да се сви Римљани по Татијевој отаџбини зову Квирити и да њихови краљеви заједно владају и да обојица буду војводе." Оно у чему се обојица дословно слажу је порекло имена Квирит - по Та-

тијевом граду Куресу! Овај се догађај збио половином осмог века старе ере кад су и Грци усмено преносили своје предање мукотрпно се ослобађајући слоговног писма и стварајући своју прву тешку и незграпну азбуку, која у осталом и није сачувана већ је делом реконструисана. Хелени овог доба су већином били неписмени што Римљани беху у потпуности. Сигурно је дакле да је ова прича о Сабињанима усмено преношена неколико столећа све до првих писаца римске историје, који су сви од реда користили грчки и тако је у ствари са хеленског предлошка ушла у латинску - стару римску књижевност. Првобитни сиромашни латински алфабет од двадесет једног слова није имао довољно могућности нарочито код бележења страних речи, ипак стање се делимично поправило додавањем још три знака до Кикероновог времена; чак и овај проширени алфабет није имао посебног знака за глас „у" који је био неопходан за правилно писање речи курес; тако да је ово име латински могло најприближније да се забележи као CVRES, будући да капа и ипсилон у ово доба нису ни коришћени. Приличан хаос у грчкој и латинској азбуци преноси тако забуну до у наш век. Још почетком шестог века пре Христа слаби и нестаје „двострука гама" Ϝ да потпуно ишчезне у следећем веку. Дигама је заузимала шесто место хеленског алфабета и изговарала се најприближније „вау" (пример у грчкој речи NEFOC, лат. NOVVS, српски нов). Сасвим је могуће да је ова инерција пренета из грчког направила збрку у латинском; јер да није тако зашто би Клаудије пола миленијума од престанка употребе дигаме у хеленској азбуци

сматрао да треба увести посебне знаке за вокално и консонантско в („у“ и „в“) па је за консонантски знак хтео да унесе окренуту дигаму ⅎ у латинску азбуку, наравно! Можда је био побуђен недоумицом је ли он Клавдије или Клаудије, Август или Аугуст. Римљани су написано Кврес (CVRES) читали курес не због постојања и познавања самог правила читања већ једноставно што су знали како се тај град зове. Примера ради ко не зна шта је вино[21] може мирне душе због нејасног правила то VINVM да прочита као уjнум. Сам град Курес лежи северно од Рима на дан хода. То је један од најближих сабинских градова и сасвим је природно што су „Курешани“ населили оне њима ближе брежуљке Града на потоњој Виа Саларија, којом од плићака Тиренског мора води тај слани пут. Пошена је одатле со поред плавног и кривудавог Тибра до Рима па даље преко Квиринала (Куринала) у дубину Сабинске земље. Становници Албе прилазили су Риму с друге, југозападне стране, насељавајући Авентин, Палатин и Капитол. Мочвара између брежуљака чинила је овде у најстарије доба неку врсту ничије земље између та два племена на које ће доцније бити главни трг - Форум Романум; баш као што је у средњем веку плићина између Рагузе и Дубраве постала Страдун спајајући романско и српско насеље у једно - Дубровник. Етимологија самог Куреса чини се заиста једноставна будући да се ради о Србињанском граду: од кур - петао, ороз; дакле Петлово. Отуда Курити (квирити), петлови тачније, Петловчани. Интересантна промена пара ку у кв налази се у кукуриче и квоца. Током времена дошло је изгле-

да до разблаживања србињанског етничког концентрата које је проузроковало заборављање изворних значења а сама промена изговора довела и до промене у писању. Замена с (к) са (Q) налази се у речи CVRIS - QVIRIS - копље. Очигледно од речи кур где најважнији део копља - шиљак потсећа на петлов кљун. Одраз овога сачуван је до данас у речи шиљокуран. Запомагање QVIRITATIO и QVIRITO; запомагати CVRITO - кукурикати. Занимљиво је да се грчка значења подударају KOYPEYC бритва (оштрица); KO-

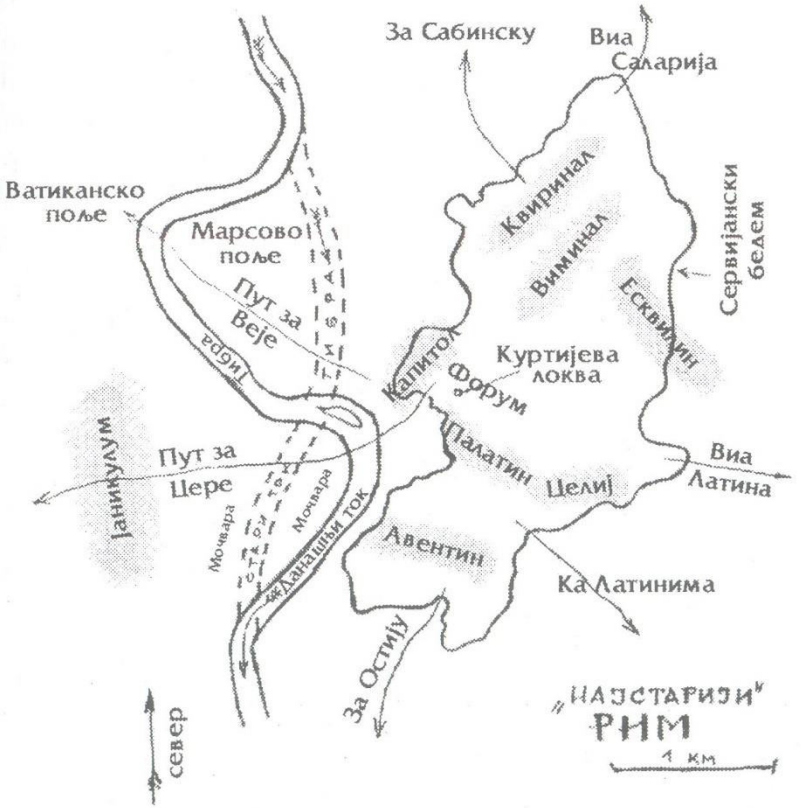

ΥΡΗΤΕΣ - младићи стасали за оружје али и припадници једног етолоског племена; па ΚΟΥΡΟΣ - бити млад и јак; то и јесу у главном особине које поседује певац: оштрину, луду храброст и сразмерну снагу. Нешто незаобилазно кад је у питању минимум кур. ΚΟΥΡΟΤΟΚΟΣ - који децу рађа (точи); тако стигосмо и до „безобразног" значења старе српске речи петлић - курац, коју, ради финоће, замењујемо тобоже грчком речју фалос (в. полис).

КЛАВИС - Кључ од старине подразумева код нас на првом месту извор, сасвим јасног порекла од кло-кло, клокотати; ту је и кључ, онај за браву, чије значење једним делом долази од кљун: нешто савијено као кљун на облик куке, без обзира на материју: рог, дрво, камен, метал. Прикључити пак, као у Животу и прикључењима Доситеја Обрадовича стоји у смислу порекла негде између извора и кљуна. Прикључење, односно догађај, може да долази из оба правца: као што се на површини кипуће воде -врела (што ври) виде клобуци што постају и нестају састајући се „прикључујући се" тако и у другом сличном смислу човек се закачи у животу за разне појаве и оне за њега. У свему је овде дабоме најбитнија група кл (односно кљ) која додацима ун и уч ствара минимуме читавог саречја; с уобичајеном променом „к" у „г" и обратно је латинско CLAVA-клава (наравно да може и глава)-тољага, буздован; а у српском и данас главња значи батина с очигледним истоком од глава па главња; али тек CLAVVS (главус) клин, казује шта је ту најупечатљивији, најважнији део у визуелном сми-

слу, поготово када се клин забије па се ништа осим главе и не види. Батина уосталом и подсећа изгледом на клин-ексер добивши такође име по уочљивом ширем крају -глави. У српском је, зна се, редован назив за дете - клинац јер је дечија глава (у поређењу са одраслима) несразмерно велика тако да сходно упечатљивости и значају и у овом случају део именује целину. Да су Латини у своје писмено доба увелико затурили исходиште многих речи леп је пример у овом случају и двоструки надимак бога Јануса који поред већ стандардног CLVSIVS Клузиус - Кључар (у мирно доба када су двери храма биле затворене) имао још један CLAVIGER Клавигер - који носи кључ, дакле опет Кључар! - што је очигледна забуна и доказ да се ради о адоптираној речи туђег језика (етрурског, в. Етрурци) с обзиром да исти надимак CLAVIGER дају и Херкулу који зна се носи батину! Вратимо ли се за час на први надимак Јанусов - Клузиус, уочавамо поново групу КЛ али је она овде другог порекла од лизати па клизати: јер најстарији кључ била је заправо реза која је у зависности од величине морала да се подмазује поготово ако се ради о градским вратима где је трење огромно. Етрурски град Клузиј KLVSIVM добио је назив, вероватно по некаквом колосалном балвану, брвну - рези који је клизио („као по лоју“), и забрвљивао - забрављивао градске двери а реза је због тога клизава, што је сасвим близу исквареној латинској верзији Клузијум - клуза; а да је глава заиста изродила батину и ексер уверавају латински хомоними где је то исто KLAVVS - са значењем крма брода али и пурпурни поруб на одећи?! На пр-

ви поглед три сасвим неспојива појма: клин, крму и пурпур(!), може у једно KLAVVS али сад са основним знажењем глава- да споји једино српска глава; јер на крми лађе стоји глава брода, капетан,(опет CAPVT-глава) а порубљене тоге пурпуром носила је само римска аристократија, поглавице - главари родова, сенатори.

КЛАСА - Вековима изгледа као „класична" реч латинског; историјски гледано она то може да буде али њено порекло сигурно није латинско у смислу раноримског Ромул[136] и његови прибегари нису у језичком смислу били ти који су ударили темеље латинског јер да бејаше тако данас би се користила синтагма „римски језик" а не „латински језик" (ове термине не треба мешати са римском и латинском књижевношћу, јер римска књижевност подразумева дела писана у у римској држави до пропасти Царства у његовом западном делу а латинска књижевност у суштини подразумева све што је писано на латинском без обзира на епоху !). CLASSIS значи генерација, саборац, а шире у саречју класа је и морнарица али и полазиште многих морнаричких термина као на пример CLASSIARII - морнари. Карактеристична почетна група кл сведочи о етрурском пореклу (в.Етрурци), али топоними са иницијалним кл находе се и јужно од Тибра а не само у „правој" Етруријии. Ова кл група неизбежна је и у талијанском, ту пада у очи да је латински фонд десетак пута богатији речима кл типа од италијанског! На први поглед то може да буде невероватно и парадок-

сално јер језик услед сталног гомилања нових појмова, поготово код живих језика (као што је италијански) али и мртвих (сјајан пример је у тзв."латинском" који се „осавремењава" из дана у дан како би римски бискуп могао да каже" џојстик" или „стјуардеса"!) показује тенденцију ширења „обогаћивања", међутим у случају кл типа то није тако! Објашњење је релативно просто ако се проблем посматра из правца етрурског утицаја (на латински), који иако пресудан у свим подручјима почиње да слаби ширењем римске државе! Иницијална група кл до данас се најбоље очувала у српском где се развила у неколико саречја. Клас (жита) је она наша реч која осветљава тамно порекло латинске класе; а може се разумети уз помоћ „хоризонталне и вертикалне визуелизације" која је пресудна за објашњење: у хорозонталном смислу класје као мноштво стоји - класа у једној равни и тако постројено чека жетву као војска (CLASSIS) бој.

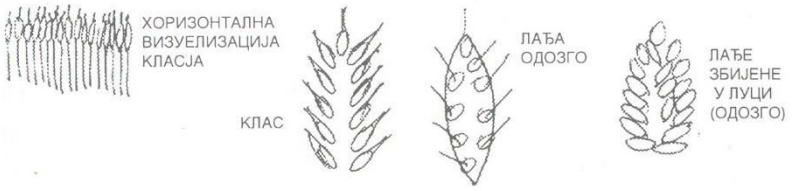

Класа у овој равни значи припадање истој генерацији - једновременост али и истом сталежу, класи, јер сво је класје класје. Сам за себе издвојен из равни клас изгледа као најежена група војника; а потпуно је визуелно подударање класа и лађе са избаченим веслима (из птичје перспективе) где је свако зрно ве-

слачко место а и ратне лађе збијају се у луци као зрна у класу и тако преко израза за грађане саборце првог реда CLASSICI дакле пешадију кроз даљу надградњу постаје класа неизбежна и за морнарицу. Ова група најзад налази се и у клија а одакле? Из зрна, а где је зрно? У класу.

КОМЕДИЈА - Главни извор података о пореклу данашњих позоришних израза (в.драма) је наравно Аристотелова Поетика, која нажалост још није преведена на наш језик изузев полу-превода З.Дуката на полу-српски*. Познато је да се бучна поворка у славу Диониса звала комос; а Будимир (в.трагедија) дословно каже: „за овај важан термин ΚΩΜΟС није нађена још никаква етимологија". На даље говори да с обзиром на изразито фалофорски карактер Дионисових свечаности и његових поворки, на којима ΙΘΥΦΑΛΛΟС (с обзиром да се ради о укрућеном узео бих себи слободу да га назовем „курацнамерник") игра главну улогу у свечаној носиљци, па каже највероватније је идентификација израза ΚΩΜΟС са староиндијским изразом камах - похота, љубавна страст; па тако комос припада старијем грчком речнику који потиче из индо-европске епохе, а доцније из овог културног термина постаје персонификовани Комос, божанство игре и задовољства. На другом месту Будимир изводи комос и његове деривате из догрчког, дакле негрчког, види се да лута али у главном по догрчкој „зони". Да чујемо шта о фалофорској поворци каже Херодот: „И заиста, имена скоро свих богова дошла су у Хеладу из Египта

...“ и даље ... „а имена осталих богова, за која они кажу да су им непозната, ја мислим да су Хелени примили од Пелазга, ...“ На другом месту Халикарнашанин описује култ Диониса у Египту :“ На тој свечаности заколье сваки пред својим вратима једно прасе у част бога Диониса...“ и даље о истом каже:“ Иначе Египћани прослављају свечаности у част Диониса у свему исто као и Хелени, само још што му приносе прасиће на жртву.“ Прасетину помиње и „безбожни“ Аристофан у Жабама, кад исмева игру Деметриних миста. Отац историје о Дионисовом култу још говори:“ Уместо фалоса они су (Египћани) измислили неке кипове дужине једног лакта, који се покрећу помоћу једне жице, и њих носе жене по околним селима, којом приликом се срамотни део мушког тела, који је скоро толико велик колико и цео кип, стално диже и спушта. Пред њима иде један свирач у фрулу а иза иду жене и певају песму о Дионису. А због чега је срамотни део мушког тела тако велик и зашто се једино тај део тела покреће, о томе постоји једна побожна прича.“ И даље :“а мени се чини да је Мелампод Амитенов син сигурно знао за ову свечаност, јер је баш он донео у Хеладу и Дионисово име, и жртву, и свечану литију на којој се носио фалос.“ На крају о овоме Херодот каже:“али кад праве кипове Хермеса са укоченим мушким удом, то нису научили од Египћана, него од Пелазга и пре свих прихватили су то Атињани, ...“ Овај прастари култ је у класично доба још увек представљао светињу судећи по зграђању Атињања после „приредбе“ коју је извео Алкибијад. А Плу-

тарх о томе казује: „у то време демагог Андрокле доведе некакве робове и метеке као сведоке, и они су Алкибијада и његове пријатеље окривљавали да је неки Теодор играо улогу гласника, Пулитион улогу зубљоноше а Алкибијад улогу Хијерофанта, док су остали пријатељи, који су били присутни, играли улогу гледалаца и називали се мисти. То је све забележено у оптужници Тесала, Кимонова сина, који је Алкибијада оптужио за погрђивање елеусинских богиња.“ Вратимо се сада нашој поворци комосу у којој комодос (Алкибијадова улога) певач подругљивац има исти задатак као и дракиста - дркација (в. трагедија) односно њих двојица се не разликују. Најважнији заправо једини задатак миста из комоса (поворке) био је остварење јединства с природом, односно провоцирање њеног буђења, оживљавања, бујања; а оно (јединство) постизало се стапањем са Дионисом односно његовим сабожјем (Деметра, Персефона,Хермес...) путем транса, губитком свести. Погледајмо Ружеову дистинкцију екстазе и транса, коју наводи Драгослав Антонијевић у својој студији Ритуални транс:

ЕКСТАЗА	ТРАНС
• непокретност	• покрет
• тишина	• бука
• самоћа	• друштво
• без кризе	• са кризом
• чулно лишавање	• чулна престимулација
• сећање	• амнезија
• халуцинација	• без халуцинација

Јасно је да се у ритуалној поворци Бахових мистерија ради о трансу и то свим његовим аспектима. Чулна престимулација појачавана буком (свирка и песма) игром и средствима која појачавају стање опијености а то је углавном вино дакле алкохол. Свакако могуће је да се пиће мешало са још неким „мацијама" али тога, и уколико га је било, не утиче на основну етимологију речи комос - од српског ком и комина, грожђани вински муљ. Сад је јасно и оно санскртско кама(х) које је такође стање блиско трансу - опијеност. Који су заједно, заједно и пију, отуда у Латина COMISSATOR весељак, бекрија и COMITATVS пратња, пратиоци (као Алкибијадови „мисти") поворка; Па COMES пратилац, друг.

КОНЗУЛ- Још у старини чудили су се латински и грчки писци значењу ове речи, а најлепша причања налазимо код Тита Ливија и Плутарха. Објашњавајући Ромулов[136] план отмице сабинских девојака (в.Сабињани), и његове припреме свечаних игара којим ће намамити суседе „Србињане" Ливије каже: „Прикривајући љутину, Ромул је почео да припрема свечане игре у част Нептуна Коњичког и назвао их Конзуалије". CONSVALIA су празник бога Конзуса који је штитио житнице и складишта ; празноване су 21. августа и 15. децембра, а при том су одржаване и коњичке трке ; оне су овде повезане са Нептуном који се назива „Коњички", мада Нептун у Риму није имао везе са коњима ... Преводилац М. Мирковић је очигледно збуњена овим неуклапањем

коња у церемоније. Ми међутим поуздано знамо да Римљани све култове узимају од суседних Етрураца и Сабињана отуда и њихово неразумевање речи, будући да су позајмљене, не изненађује. Плутарх о истом догађају каже следеће: „Најпре је дао (Ромул) да се прошири глас како је скривен под земљом пронађен жртвеник неког божанства. А тог су бога звали Конс или онај који даје савете (они наиме савет још увек зову ΚΩΝCΙΛΙΟΝ - тако Плутарх пише латински израз CONSILIVM , -Р.Д.- а своје врховне магистрате зову CONSVLES то јест саветници) да ли је то био Посејдон коњаник. А овај жртвеник се, наиме налази на већем хиподрому, и не може се видети све време, већ се открива у само време одржавања коњичких игара. А други опет тврде да није нелогично да жртвеник том богу буде скривен испод земље будући да је савет иначе тајна и да се не види.“. Само у једном пасусу четири пута помиње Плутарх коња односно коњски култ а да то не зна јер будући Грк „из малене Херонеје“ није знао српски, а латински је познавао највише кроз писану реч. Пошто није могао да се упушта у латинску а камоли у србињанску етимологију задовољио се објашњењем које је и такво боље од Ливијевог. Оставимо на трен Ромула да скочимо на острво Рујан, светилиште балтичких Словена две тисуће година после отмице Србињанки. Извештава нас Хемхолд о нападу данског краља Валдемара 1168. године; а Сакс Граматик каже: „ Поред идола (Световида) виде се узда, седло и други разни знаци божанства.“ А Херборд описујући уништење идола штетинских каже:

„... начин прорицања Триглавовим вранцем разликује се од начина по коме Световидов белац прориче. Када је требало предузети неки сувоземни поход, положе најпре на земљу девет нових копаља, на један лакат даљине једно од другога. Свештеник онда доведе зауздиног и оседланог коња, држи га за узду, тера га трипут у оба правца да пређе преко копаља. Ако при том прелажењу не дотакне ни једно копље, онда је прескакање срећно и поход би се предузимао; у противном случају одустајало се од намере." Коњско гатање или ждреб помиње и Дитмар: „... жреци редом нешто гунђају и у страну раскопавају прстом земљу, да би тако испитали судбину и прорекли неизвесност. Кад то сврше, онда зеленом травом покрију једног коња, које се сматра као највећи у целој земљи и са пијететом и молитвом га воде да пређе лагано између двају за земљу утврђених копаља, тим богом надахнутим коњем поново би гатали оно што су први пут већ изгатали; ...." Као некад Ромул праћен својом дружином тако је и Световидов свештеник окружен с три стотине коњаника чувара храма и Световидовог белца, кога јаше само бог. Врховни жрец код Словена је племенски поглавар као што је код Римљана та титутла врховног свештеника давана: краљевима, војсковођама и конзулима; па би тако конзул значило „онај који чува коња" али не било ког већ оног преко кога божанство општи с римским народом. Тако коњ заокружује тројство хтоничних божанстава из култова предака родоначелника где се код Срба и Римљана налазе још вук и орао.

ЛАБИРИНТ - Кад се помене лабиринт обично је прва мисао везана за легенду о Тезеју и причу о Криту, али ипак први лабиринт, како каже Херодот, подигнут је у Египту заједничким напором дванаесторице краљева који владаху сваки својом дванаестином државе: „Исто тако су одлучили да заједнички оставе иза себе један споменик, па су саградили славни Лабиринт, који се налазио нешто изнад Мерис језера, у близини града, који се звао Крокодилопољ. Ја сам га својим очима видео и то је неописиво лепа грађевина. Кад би се наиме, сабрало све што су Хелени урадили на грађењу тврђава и грађевина, видело би се да је у њих уложено мање труда и трошка него у овај Лабиринт,... али овај Лабиринт надмашује чак и саму пирамиду. Он, наиме има дванаест покривених тремова, чија су врата била окренута једна према другима, по шест у реду са северне и по шест с јужне стране, а са спољне стране су сви били опасани једним зидом. У њему је било две врсте одаја. Постојале су подземне одаје и над њима друге, које су биле изнад земље, свега три хиљаде, и то хиљадупетстотина једних и исто толико других. Горње сам видео својим очима и прошао кроз њих те могу о њима говорити као очевидац, а о подземним сам дознао по причању. Ове ми египатски чувари нису хтели никако да покажу говорећи да се тамо налазе гробнице краљева, који су пре много времена саградили овај Лабиринт, ... Пролази кроз дворане и они вијугави ходници кроз тремове, који су украшени разним сликама и рељефима, изазивају бескрајно дивљење. Из једног трема улази се у дворану, из дворане у галерије, из галери-

је у друге одаје и из њих у друге тремове...". По угледу на овај лабиринт зидан око 2200. године п.н.е., саградио је Дедал (Даидал) на Криту код Кноса много мањи али ипак лабиринт. Код легендарних личности је прилично незахвално датирање али нешто ипак може да се уради. Тројански рат, античка традиција и писци доста поуздано стављају у прву и другу декаду 12. в.п.н.е., тачно у 1194. - 1184. годину старе ере. То је онај рат у коме су учествовали Тезејеви синови; а сам Тезеј је имао тада педесет година док је будућа Лепа Јелена била још сасвим мала! По овоме излази да пустоловина на Криту из Тезејеве младости пада у другу половину 13. в. дакле бар једну генерацију пре рата под Илионом. Овде се дакле ради о периоду у коме још није завршен процес досељавања Грка у Грчку; По већ овештало класичној шеми Грци су насељавали данашње централно Грчко копно односно југ Балканског полуострва кроз читав миленијум по неким истраживачима од 22. в. п. н. е. када су први почели да се „спуштају" Јоњани. Следећи, ахајски талас, појавио се у 16 веку, а последњи дорски запљуснуо је Балкан тек у 12. веку старе ере. Мешање старинаца и дошљака текло је споро и тешко. Стога није случајно што Хомер - како је још Плутарх запазио - назива Атињане народом у Попису бродовља и то само њих а овај је стих Милош Ђурић превео: „Атинску вођаше момчад"...(?) Разлог оваквом посебном статусу Атињана у Каталогу лађа није само укидање монархије и приближавање народу које је извршио Тезеј, већ у чињеници да је мешање староседелаца и Јонских Грка у Атици трајало у Хоме-

рово време већ скоро миленијум и по. Сталним приливом нових хеленских племена у данашњу централну Грчку острва „аутохтоних“ становника махом Пелазга (в. Пеласти - Пелазги) постајала су све мања и све ређа али упркос томе још и у класично доба постоје „чисти“ пелашки простори! Као што су сви грчки култови позајмљени од не Грка, тако је сав или готово сав народни фонд митова и јунака затечен и прихваћен од староседелаца. Примера ради рођаци Тезеј и Дедал нису Хелени, по мушкој линији порекло самог Тезеја сеже до Ерехтеја и „првих аутохтоних житеља а по мајци је био потомак Пелопов“, објашњава Плутарх. Познато је како је хеланизација традиције и историје обављана накнадно често као у доба Пизистрата, на пример и под државном контролом. На самом Криту у Тезејево и Дедалово време је вероватно већ било Грка како нам и сведочи линеарно писмо по Вентрисовом читању. Инвазију Хелена на ово острво омогућила је, каже Чедвик, вероватно ерупција на Тери (данас Санторини) у 15. веку која је нанела ненадокнадиву штету минојској таласократији. Од овог удара Крићани се нису никада до краја опоравили па испада да је експлозија Тере одшкринула врата Грчким уљезима! У причи о Тезеју налазимо маскиран хеленски страх и ужас изазван свакако критском надмоћношћу у сваком погледу - оличен у правим биковима или биколиким сподобама какав је Минотаур. „Овога је бика причају крићани послао у њихову земљу Посејдон зато што га Миној, премда је господарио хеленским морем није више поштовао од неког другог бога. Тај је бик, причају са Крита

стигао на Пелопонез и представља један од такозваних дванаест Хераклових подвига". Паусанија помиње мало даље и другог „бика" коме по Минојевом наређењу Атињани морају да пошаљу седам младића и исто толико и девојака у кнососки лабиринт. Тезеј, мешанац рођењем, мало Грк а мало старинац, има све одлике потребне за ослобађање Атичана од критске власти; и уз помоћ свог брата Дедала то и постиже. Током борбе против минојског господства стварају се услови за идеју панхеленства која је на велико промовисана у следећем веку - тројанским ратом; ново грчко поглавље у овом делу Медитарана тада је још увек ограничено само на Егејско море! Основно значење лабиринта (видели смо) је грађевина са много соба и пролаза - ходника; тако се на неколико места помињу секире а неки писци називају лабиринт чак и кућом двоструке секире ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ! Лабрис ΛΑΒΡΥΣ секира неспојиво је значење с пелашком речи лабра - шупљина (у стени) од које је очигледно настала! Стручњаци разних профила, јалово се врте по кругу да не кажем лавиринту, тражећи начин да споје секиру и лавиринт у било какву логичку везу, преписујући тако једни од других утркују се у давању глупљих објашњења подупртих квазинаучним аргументима, одбијајући да признају како им у овом случају грчки језик баш ништа не помаже с обзиром да је реч (лабра) пелашка! У том правцу конструише се читава прича о некаквом богу рата чије је светилиште постојало у Карији још у историјско доба па се по секири (лабрис) и место тобоже назвало Лабраунда. У Лабранди може и

Лабраунди (данашња Турска) вршили су после другог светског рата археолошка ископавања Швеђани, ова је експедиција пронашла храм Зевса Стратиоса из петог века старе ере а највећи број зграда је започет у доба Маузола (четврти век п. н. е.) и нигде ни трага секирама; једино логично објашњење је то да је само место Лабранда добило име по некој пећини што лабра видели смо и јесте. Секире што је најлепше стварно постоје али не као у римским приказима ликторских снопова, већ до краја стилизовано у познатој предгрчкој а потом и класичној грчкој шари без које нема готово ни једне зграде а камоли храма. Иронија у свему овом је што су они који су измислили везу између секире и лабиринта имали заправо од почетка секире пред очима али их нису видели! Ова шара (види слику) некад обла некад изломљена али увек вијугава заиста подсећа на план ходника и пролаза лабиринта. Вијугавост плетенице представља змију коју је доцније „заменио" Аполон али је шара остала као трајна декорација њему посвећених храмова. Изгледа да није случајно што релативно близу Лабранде лежи Дидима чији остаци грандиозног Аполоновог храма чувају можда најмонументалнију плетеницу старог света (стубови храма су високи двадесет метара!) на чијим се саставима у угловима показују огромне свастике. Секире дакле видимо постоје али сасвим стилизоване и ако овим спојеним и преплетеним оштрицама додамо замишљене дршке стварно се указује читав „ређеник" секира, (в. слику). Секира је неизоставни пратилац морнара - а Крићани су то били на првом месту - где

је на тадашњим дрвеним лађама требало стално нешто тесати и подбијати. Примера ради на норманским таписеријама најчешћи предмет је секира јер је и Викинзима основно занимање била пловидба а пљачка само њена последица. Пелашко лабра - шупљина, шпиља, није ништа друго до српско лабрња - чељуст, њушка, ждрело везано дакле за топографију главе и нарочито уста. Да је заиста тако сведоче даље оба класична европска језика. Грчко ΛΑΒΗ хватање спопадање противника у рвању заправо је угриз (телом), ΛΑΒΡΑΓΟΡΗΣ безобразан

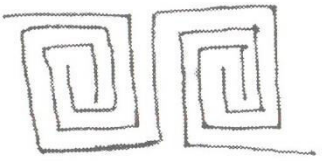

1. Најстарија шара

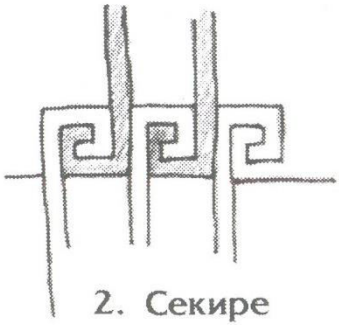

2. Секире

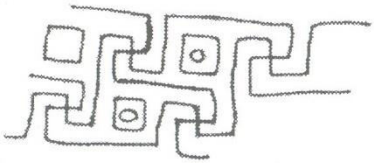

3. Плетеница са базе стуба из Дидиме

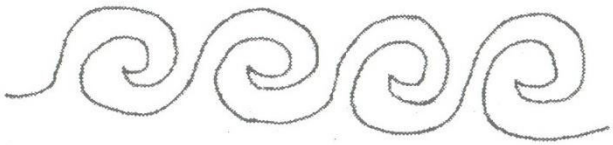

4. Таласи - рогови

брбљивац: Латинско LABRVM усна, ивица крај (усне су ивица уста) а ту су LABIVM усне али и LABECVLA срамотица („оне“ усне) као и LABELLVM „обичне“ усне! LABERIVS мушко име Устоје! ΛΑΒΡΟΣ жесток, напрасит, силан, јак, али и лајав и грабљив. Види се из свега да и латинске и грчке облике спаја српски, јер једино лабрња односно вилица - чељуст кроз више него просту аналогију: оштрина- зуби, шупљина - уста, окупља све те појмове! Ту је и један географски помало плеонастичан пример Ости на Лаби (уста на уснама - или ивици, граници). Брњаци, дворови српских средњовековних владара, па Брнча (женско име) и брњица сведоче о једном, а лабаво о другом правцу гранања значења. За наше лабаво леп је пример LABARVM застава византијских царева „лепршало“ односно лабаво као усне. „Грчко“ слово лабда (ламбда) представља лабрњу неке животиње и заиста много више подсећа на то него рецимо алфа на обрнуту лобању вола; па је готово сигурно и ламбда једно од слова наслеђено од Пелазга. Аристотелов ученик Дикијарх (око 300. п.н.е.) описује Тезејев повратак са Крита а четири века касније њега цитира Плутарх у „Тезеју“. Стигавши на Дел Тезеј жртвује Аполону па са својим морнарима заигра коло; „Та игра је подражавала завоје и кривине лабиринта одређеним ритмичким променама и отварањима“. Ово се коло играло и око жртвеника кератона (роговског) који је назван тако „по роговима сплетеним уједно и то роговима само с леве стране“. Видимо да се овде вероватно ради о плетеници исеченој у камену која подсећа на рогове али и та-

ласе (види слику), па је очито да су и секире могле бити спајане по истом начину као и рогови. Што се саме игре (кола) тиче она открива да је лабиринт коришћен и за ритуалне поворке, и култове о којима нам савременици мало или ништа не говоре. Пример овом уобичајеном ставу по питњу ритуала су честе опаске, рецимо Паусаније типа „знам али нећу да кажем"!, а за Минотаура он још приповеда и следеће: „... било да је био човек, било неман (каквим га преовлађујући мит приказује, прим. Р. Д.) од овог бика много чудовишније наказе рађале су жене и у моје време".

ЛУГ- Запањујући удео неразумљивих речи у латинском језику приметили су још антички писци, а ова појава наставила је да компликује ионако замршену етимологију кроз читав средњи век. Одавно је примећено да је језик жив и стално у мени а тај процес мењања прати се наравно кад су у питању стари језици једино кроз споменике, којих је увек недовољно за стварање потпуне „велике слике" латинског или било ког другог језика. Пословична необавештеност и готово редовна произвољност старих писаца довеле су до лингвистичког хаоса који је зацементиран тзв. класичним наукама. Од самог почетка хуманистичке науке показале су крајњу неотпорност према захтевима тренутне политичке пропаганде, тако да се добрим делом не може говорити о науци или наукама у правом смислу; зато је правилније рећи да је реч у ствари о „инструментализованим вештинама" различитих центара моћи. Наравно за овакво стање најмање су криви

стари, они који су сачинили изворе некад боље, некад горе. Права демонија почиње касније у новом веку а особито у 19. столећу када су три главне „позитивистичке школе“ у међусобном одмеравању снага постигле консензус „о томе како је стварно било“ - а то су дабоме: енглеска, француска и немачка школа. Примера њиховог „успешног „рада има на хиљаде у разним областима, али ћу се у овом тренутку осврнути само на један јер ми се чини одличан. Римски грађани (в.квирит) били су у Ромулово доба подељени на три племена од којих је LVCERENSES оно које нас сад занима. Сви антички писци слажу се око имена племена али се разилазе око његовог порекла. Што се тиче овог најстаријег периода Града (8.в.ст.е.) ту је наравно неизбежни Тит Ливије али у овом случају он нам не помаже јер изричито говори да је за Лукере непознато и порекло и њихово име. Ипак у свим коментарима Ливијеве историје приређивачи не пропуштају да кажу како су ова три племена (Рамненси, Титиенси и Лукери) можда етрурског порекла! Тако свуда поћи па Плутарху доћи, односно његовом, за нас спасоносном обичају, да преводи и објашњава речи а често и етимологизира упоређујући језик Хелена, његов матерњи, и латински (в.конзул). У Ромуловој биографији, тако Плутарх каже, да се Лукеренси зову по светом гају у коме су имали прибежиште; а мало даље:“...они (Римљани) свете гајеве зову LVCVS “;(!) сад да ли је потребно уопште подсећати да ми Срби такође за гај кажемо луг. Ето нас опет код нерешеног питања изговора у латинском, али срећом овај пример је изузетно лак, с обзиром на генералну нестабилност гла-

сова к и г односно њихову сличност која се јасно чује а и види у школским примерима Кај - Гај. Стога можемо LVCERENSES слободно да прочитамо као Лугеренсес: дакле они из гаја, луга, шуме -Шумадинци! Некоме је ово можда мало, е ту ће му помоћи LVCAR - шумарина, која се давала као плата глумцима. Тако би порез од шуме и данас могли да зовемо лугар што је друго име за шумара. Предримска стара Италија врви од топонима на лук-луг и наравно немогуће их је до краја очистити од доцнијих латинских наслага. Јесу ли ти Лугеренси дошли у долину Тибра из Луганије (Луканије), простране области која се пружа кроз свод апенинског стопала од Посејдоније (каснијег Пестума) па на исток до Хераклеје; било како било ти Лугани настањују Луганију још у трећем веку пре Христа, у време Ханибаловог похода. Немогуће је у овом случају рећи је ли област именовала племе или је било обратно, ипак, сасвим је јасно да се ради о предримском имену. Деминутив LVCVLVS - лугић, шумица, готово неизмењен дао је мушко име LVCVLLVS- Шуменко, Дубравко; није ли то класично српско Лугоња- LVCVLLVS! У прилог српског исходишта имена ове римске трибе свакако иде велики број изведеница из групе лг које чине пребогато саречје у многим европским језицима. Један од важних појмова уз минимум луг свакако је влага; луг може да значи и бару, језерце, ниско потопљено, дакле мокро место обрасло жбуњем и шумом, не ретко гај са разливеним потоком (изглед може да се мења у зависности од доба године). Ту је сасвим близу наша локва (бара), па локвањ и локати - много пити; баш ово локање све-

дочи о старини наше локве у односу на латинко лакус или шкотско лох - језеро. Нордијска школа рећи ће ипак како је луг, „посуђеница“, рецимо из старонемачког дошла Словенима, поткрепљујући ту тврдњу из огромног арсенала псеудо доказа. Једноставно је немогуће да неки које зовемо Немци[96] дакле хедникепирани буду то што тврде да јесу. Срби из Лужица добили су дабоме име баш по нашем лугу - а то је, видели смо већ, мочварно шумовито место. Германска пропаганда изградиће ипак доста успешну теорију по којој Лужички Срби и Балкански Срби немају везе (?!) јер се, тобоже, ради о случајној етимологији односно сличности. Овакав безобразлук је невероватан јер је звуковна „случајна сличност“ могућа само код несродних језика али немогућа у овом смислу, код практично истог језика. Играјући тако између звучне сличности и тобоже појмовне различитости нанели су нам Немци огромну штету, наравно намерно. Ова лг група крије се и у другом имену наше кашике - лижице јер њом се једе нешто течно што може и да се лиже; полусрби[127] користе данас ту нашу лижицу као жлицу испуштајући притом само једно и. Група лг изнедрила је такође и минимум лужа сасвим близак оном луг, луга - па каљуга, од тога каљужа - где ће каљуга дати љагу, црно блато, синоним за црну боју: бацио је љагу на њега - оцрнио га. Љагав човек је и љигав, тешко се хвата јер је клизав (наше место Љиг). Ту је још и незаменљива српска лужина, антички детергент, или цеђ. Тако се у цеђи - пепелу поново спајају два основна појма: шума (спаљено дрво) и мокро (као бара, локва)! Који то још језик сем нашег може да покаже овакав

сплет појмова: одговор је прост, ни један, али зато сва Дунавска вода не може са бечко-берлинских „хумани-ста“ и њихових епигона да спере лужичку љагу у којој се каљужају њихова поколења. Хајдемо сад поново у Италију, Етрурцима[172]. Титула расенског првосвештеника је латински забележена LVCVMO, што је и прво име петог римског краља Тарквинија[173]; и сећа нас како је краљ био првосвештеник - то је дакле онај који има приступ у свети луг. Првобитни назив био је врло могуће луг-кум односно луга кум, што је уз незнатну деформацију стигло до нас као лукумо - LVCVMO! У историји језика видимо постоји један стереотип који се провлачи од искона: новоформирана група људи преузима готове појмове од оних који их поседују без обзира на стање свести и стање сопственог такозваног говорног апарата. Наравно, то преузимање речи одмах ствара тешкоће које се најчешће превазилазе адаптирањем изговора, а то у ствари представља губитак везе са логиком и силом ума која је код народа родоначелника и довела до стварања (звучног) дакле говорног света који је неминовно сасвим у складу са психичким токовима „произвођача“. Тако долази до неизбежног - обавезног слома логичког система у групи позајмилаца, највише због не поседовања компатибилности односно одговарајућег душевног кода, који је изгледа на генетском нивоу и чини најважнији део нечега што бих назвао етнопсихичком константом (ЕПК фактор). Одсуство те константе код ових позајмилаца - лажних наследника доводи у ствари до неразумевања употребљених речи које још некако и могу да садрже семантичку вредност али етимолошки оста-

ју потпуна тајна за њих. Ово сазнање о поседовању нечег неразумљивог у сопственом бићу проузрокује разграђивање ионако танког слоја свести, доводећи до патолошких мржњи и агресије ка савршенијем духу. Зато се код нас и каже - потурица гори од турчина. Могуће је тако да Немци[96] „не виде“ како се у епу о Нибелунзима ради о небеским луговима по којима се, гле чуда, зове један ишчезли народ. Нибе (нибо) је само икавска варијанта за обично наше небо, а оно лунген је назална варијанта за луг (лунг) што је сасвим разумљиво с обзиром да подразумева „прехлађени“ изговор северних Срба. Ово је такође још и савршен пример за семантичко и етимолошко; јер видимо да Немци знају како се ту ради о некаквом племену али читава синтагма (нибелунген) је за њих етимолошки закључана а ту се, ми знамо, наравно ради о народу небеских лугова, дакле о Небеском народу.

ЉУДИ - Док је постојао такозвани источни блок овдашњи медији уредно су преносили идиотски стереотипне „коминикеје“ и то увек истим редом, наиме, прво би цитирали Правду, па обично за њом Трибуну луду, она је за мене остала до данас „трибина лудих“, у то доба био је то добар штос, по мало опасан али важнија од вица показала се звуковна сличност у речима луд и људ. Тешко је дефинисати лудост а њена „радна“ одредница би могла да буде и „душевни квар“ наравно код људи. Лудило је тако као и смех ексклузивна људска особина или ми бар тако мислимо, а луд је изгледа најближе појму људ у значењу човек, али данас такву једнину немамо у српском је-

зику; и зато нико неће рећи „један људ“ али већ код два може, - двојица људи. Овај облик сингулара гласио је некад људин а готово је идентичан са нашим савременим изразом људина који истина мало вуче на „пежоративниаугментатив“ (попут коњ - коњина) али ипак то није. Овај наш људин се у старој деклинацији мењао исто као и Србин. Ипак све ово не бих ни писао да не постоји једна невероватна чињеница: а то је да „етимолози“ не повезују појам људи са појмом луди односно лудаци - господо, па ви сте луди! За ову причу може да буде значајно и то што стари облик ѩюдъ (људ) у ствари значи народ а сходно томе људин би у древном изворном смислу био слободан човек, онај који своје стање црпе из групе којој припада, а она је (та група) слободна. На срећу нисам Енглез и зато нећу рећи да сам шокиран недовођењем у везу ових речи али што је много много је; јер налажење истог порекла људине и лудака значи у ствари још један корак ка доказивању првенства старине српског а то никада није било „пи си“ (политикал корект); истина ова блискост није ни демантована већ је, што је много лукавије, прећуткивана. Поред увек спремних „турцизама“ вечито прибежиште „лингвиста“ су и неизбежни индоевропски коренови па они тако и.е.* луд(х) тумаче са нарасти а такође и.е.* леуд са „претварати се“, превиђајући при том да баш наше човек - људина спаја нарастање - размножавање и глуму претварање; а у целој природи баш људи су највичнији обома истовремено. Уосталом, шта је глума до претварање у нешто друго. Људи док живе и греше а баш то и бележи Елезовић у свом речнику

где слудовати значи погрешити. Луд може још да има исти или сличан смисао и са млад али овим лепеза „лудог“ саречја није отворена ни до пола. Да се код луд ради о другом односно погрешном душевном стању је јасна, али постоје и деривати као залуд од узалуд у значењу бадава. Леп пример појмовног гранања у старини су значења сходна етнопсихичким константама балтичких и медитеранских Срба где северно луд значи тужан, а насупрот овој морбидној балтичкој лудости стоји и јужна, весела, где луд може да буде и детињаст. Сви ови појмови у српском: глума односно претварање, па игра и детиње понашање, налазе се и у латинском али и тамо без етимологије опет због познатог „пи.си.“ синдрома. Ту је лудија - играчица, у ствари наша лудаја, па LVDO у смислу ругати се, варати и шалити се. Најзад још и LVDIBVNDVS које значи без бриге (муке), лако, шалећи се, играјући се и тако ето по ко зна који пут показује се право исходиште латинског језика чија етимологија, види се, добија смисао само уз српско тумачење односно уз помоћ српског кључа.

МАРКА - је код Немаца исто оно што и жупа[52] код нас, област већа или мања. Њена пространост обично је зависила од снаге самог племена које је настањује. крајње поједностављено, просечна марка захватала је територију слива једне средње реке али чврстих правила ту нема. Једну такву племенску област на првом месту дефинишу њене границе и ту леже одговори и семантички и етимолошки. Границе територија су у најстрарије доба обележаване углавном пањевином и

сечом стабала нарочито у шумом богатим просторима северног и источног Медитерана али и каменьем. Обично се на стенама које су згодно природно постављене али пак довољне на потребно место, обављало ритуално клање. О оваквим радњама знамо из преживелих и напабирчених фрагмената старих писаца и археологије тако да је с релативном сигурношћу могуће реконструисати поступак обележавања територије. Клане су најчешће животиње али ни људска жртва није била реткост; уосталом можда је прича о Ромуловом убиству Рема само прилагођено сећање на жртвовање људи. На овим граничним жртвеницима крв би врло брзо добила загасито мрку боју и ту из овог назива пигмента прозвани су обливени каменови мрке. Учећи језик од Срба Немци преузимају готове изразе нарочито оне везане за одређени степен цивилизације као што је, видели смо, граница а сад ево и гранични камен. „Мрк" спада у оне речи које су неизговорљиве етничким групама с несавршеним говорним апаратом који је неодвојив пак од друштвеног склопа. Попут речи као што су на пример смрт, прст, крст, срб и мрк је одлазећи од нас имао да издржи вокализацију која омогућава туђинима да изговоре наше речи. Немци су тако направили од мрк, марк, што је од првобитног гранични знак постало знак уопште и најзад територијална јединица марка. Код Хелена и Латина глас р никад не стоји иза почетног м као рецимо у нашем мржња или мрак, таквих речи једноставно нема. Римско име Марко пак може да долази само од нашег Мрко, Мрки очигледно по боји коже, очију или косе, јер остале

речи у Латина истог почетног облика углавном стоје у вези с трулењем или смрћу попут MARCEO млитав (наше мрцина од мртав) или MARCOR трулост, јасно је да мрка боја овде именује појмове од личног имена до смрти - умирања чије су последице труљење и свођење на боју тла. Код нас се вокализовано мрк вратило из света као „маркантно“ у на пример плеонастичном смешном попут „маркантна црнка“ „преводљиво” једино у „црна гарава” или „тамна црнка”. Ипак изворно мрк не значи видели смо црн, као у мрак већ је то ипак боја оксидисане крви тамно риђа (мрка боја мркве!) то је опет некако и најчешћа боја коња - браон, па поред светлијег - црвенијег риђан, још се више среће мрков. Када су у трећем веку пре наше ере Келти провалили у северну Грчку коње су звали, како Паузанија каже - марк (у једнини). Није ли то наш Мрков.

НЕМАЦ - Био сам тада сасвим мали, не верујем да сам имао више од пет до шест година, кад сам показао прву склоност ка нечему за шта сам касније сазнао да се зове етимологија. Поставио сам тада родитељима питање зашто ми зовемо Немце - немци; сада знам да сам добио прилично разложан и добар одговор у смислу: Словени којима и ми припадамо говорили су сличним језиком и разумели се између себе, али кад би се обраћали Немцима ови су ћутали па су наши преци закључили да су ти људи неми, јер не слове - не говоре. Уследило је још једно моје питање: „А зашто стари Словени мисле да су Немци неми, зашто не мисле да су глуви?“ На њега нисам добио одговор.

Требало је дакле да га потражим на другом месту; и тако су Немци определили читав мој живот повукавши ме у реку историје, у реку речи. Да би се осветлило ово питање на срећу није потребно ићи у неку далеку прошлост; уз једну ограду да „далека прошлост“ за људе представља доста растегљив појам: некоме је то прошли век, неком средњи, неком стари а професионално изобличенима као ја релативно далека прошлост је доба леда и повлачење глечера са лица Европе. О том периоду не знам ништа или скоро ништа, а последњи Србин који је о томе нешто знао био је Милутин Миланковић. Његова теорија глацијалних епоха како време пролази постаје све тачнија, а изгледа баш ту између тих захлађења која долазе у циклусима (од сто, тридесет три и двадесет две) у хиљадама година, цивилизације су нестајале и настајале. Још нико, бар што се језика тиче, није успео да пробије „границу леда“, па чак ни да јој приђе (в. Индоевропљани). Елем, далека прошлост је нешто, од нас ка леду бројано, око десет хиљада година. За немачко питање довољно је отићи по овој скали у „јуче“, значи у доба сеобе народа - у позну антику. Легитимне лингвистичке методе показују да број падежа опада на европском тлу од истока ка западу. Да би надокнадили падежни недостатак све западније и западније усложњава се и реченичка конструкција, тако да код Енглеза (скоро сасвим на западу) она постаје убиборже компликована. Тако је код нових народа синтаксом премошћено много тога. Одсуство косих падежа показује изгледа, између осталог, и младост језика а изговор грчких и латинских

речи, односно степен деформације истих, у односу на изговор, показује неприпремљеност говорног апарата ових људи; једном речју - они се гуше говорећи! (како би то рекао наш санскртиста Радмило Стојановић). Просечном Србину немачки на пример изгледа као мешавина лавежа, гроктања и драња пијанаца у крчми. О чему се заправо ради: одавно је примећено од многих да су Хелени и Римљани имали великих проблема у изговарању, а тиме и у бележењу српских речи. Многе наше гласове нису ни познавали а оне које су имали сличне или исте као ми појединачно нису никако могли да изговоре у групи (крст, прст,смрт, срб итд.). Исти, чак и већи проблем имали су Германи и њихове етничке мешавине са изговором латинског и грчког; па су добијене урнебесне деформације типа психологија - сајколоџи или Уликс[178] - Јулисас итд; јасно је да као српски према латинском и грчком тако и Латини и Хелени према Англосасима и осталим Германима остварују вербалну доминацију што отвара лингвистички амбис између Словена и Германа без обзира на сву географску блискост. Германска марка[94] па гренце (в. граник), комплетно сабожје, безброј тобоже аутентичних речи узети су у ствари од Срба. Једини познати Словени на пример у доба Карла Великог који живе с леве стране Лабе били су Срби, заузевши ту Србију, цар Франака је формирао Зорбен марк - Српску марку. Најзад, са Српског становишта, немачки говор и није то био; Немци су дакле „ћутолози", као и наше источне комшије Бугари - „туте" (ћуте), све то изгледа због јаке татарске депресивне компоненте (баш као и у Германа) која де-

лује као говорна кочница. Памраченост, одсуство смисла за хумор, говори заправо о недовршеност и неспособности тела а поготово духа за праву комуникацију. Најзад, неми (Немци) су они који нешто немају; а немају реч, која је од Бога и од почетка. Што се тиче оне моје дечије дилеме: Немац или глувац разрешио сам је много доцније сазнавши да у Румуна један члан сеоске трансне групе (калушара) има назив немак, он је маскиран и све време ћути, али није глув јер диктира и прати ритам трансне игре. А што се Немаца тиче, до"вде ми је маље више све јасно али, како објаснити употребу појма немци код Ане Комнине и то на неколико места? Ана је царска кћер и саставила је биографију свог оца Алексија Првог - Алексијаду. Ово дело је завршила половином дванаестог века а место на коме помиње Немце пада у 1081. годину (две године пре њеног рођења). Ради се у ствари о приказу заузимања Константинопоља од стране Комнина а међу војницима цариградске гарде Ана помиње и Немце (NEMITZOΥΣ и NEMITZΩN) - као варварски народ који одавно служи царству Ромеја. Све ово је још чудније јер се не ради о црквеном или неком дипломатском документу већ о реторској књижевности у којој изрази који не долазе из класичне књижевности практично и не постоје, јер се, дабоме, свесно избегавају. Византинци овога а и ранијих периода упркос намерном архаизовању имена племена и народа, врло добро знају на кога у ствари мисле, а када греше чине то намерно. Па зато кад кажу рецимо Трибали или Далмати, то су наравно Срби, а не збуњују се ни код германских племена: Гота, Англа или Алана. Откуда

онда ту Немци као исконски српски израз? Објашњење може да иде из два правца, једног да је Ана била свесна свог словенског и српског порекла, с обзиром да јој је последњи „бугарски“ цар Јован Владислав, Самуилов синовац, био прадеда; па је зато намерно „архаизовала“ текст и на овај начин. А могуће је такође да још не знамо чак ни приближно обим словенске и српске инвазије на Балкан у средњем веку и њен језички утицај од кога се „грчки“ столећима потом „опорављао“. Из свега овог намеће се закључак да су Грци највећи део своје енергије кроз историју потрошили на непрекидну асимилацију и староседелаца и „дошљака“ кроз такозвану хеленизацију и рехеленизацију, не презајући ни од фалсификовања у свим гранама хуманистичких дисциплина, пардон, дискиплина.

ЊЕНО ВЕЛИЧАСТВО КОРЊАЧА ИЛИ - УМЕСТО ПРЕДГОВОРА - Овај речник је логичан и неопходан наставак оних дела српске лингвистике, митологије и историографије која обично називају алтернативним романтичарским или аутохтонистичким. Скоро сваки од мојих претходника био је у сопственом времену оспораван од околине а најгоре су можда прошли писци српске историје на прелому овог и прошлог века. Они су буквално изврнути руглу и исечени од младе и полетне, да не кажем жедне крви, генерације „српског“ хиперкритицизма и позитивизма. У суштини задојени тевтонизмом, упрегли су ти „наши“ научни нараштаји све своје снаге у претешки јарам пангерманизма. Оруђи тако туђу њиву штеде-

ли су ти „српски научници“ запрегу наших непријатеља под чијим је папцима не једном страдао овај народ. Чудним путевима судбине ти берлинско - бечки ђаци припремали су терен за све нове и нове диверзије и то најчешће као поштени интелектуални идиоти, несвесне слуге туђих доктрина, а при томе понављам: најчешће потпуно поштени у свом раду. Такав за мене најтрагичнији пример политичке то јест националне несвесности и неписмености представља Ђуро Даничић чији ће рад омогућити етничким групама под контролом или утицајем римског бискупа потпуно присвајање нашег језика. У том процесу присвајања и крађе српског не би у суштини постојало ништа лоше да у исто време тај механизам није подразумевао и затирање српског имена, најзад и физичко уништење нашег народа. И зато, онај ко не верује у завере, нека не чита ову књигу - био би најбољи мото овог дела; јер завера је у суштини сваке цивилизације и наравно не мора увек да има лош призвук али ова завера или боље рећи завере против српског имена, дакле језика и свеколике историје је зла и толико стара да пробија оквире повести одлазећи иза линије каквог таквог документованог сећања. Било би јако погрешно тражити разлоге ове злости у материјалном свету, у некој геополитици или економији, а борба с њим почела је, видеће се, још у претхришћанско доба. Не једном се показало, ма из ког правца да сам пошао, да је за српски језик нераскидиво везана и тајна, а разлози мржње према њему су и даље крајње езотерични. Једино на овом простору, примера ради, била је могућа и постоји још увек син-

тагма:“ ватиканско-коминтерновска завера“ наизглед немогућег склопа. Зато онај који се плаши или устручава, из било ког разлога, нека не чита ово, поготово ако не осећа клицу српског у себи, јер ове етимолошко историјске разгледнице у ствари могу да забаве и помогну само Србима; или што би одговорио онај рођак Милоша Црњанског незнанцу жељном приче:“ Да ли је господин Србин? Не, е онда немамо шта да разговарамо.“ И све то наравно на перфектном немачком. Мој одговор такође није ни мало оригиналан а групи која није наша препоручујем све друго за читање сем овога јер није за њих. Приче о речима су, неко би помислио тешке, чак елитистичке, осим наравно за нас који поседујемо ту непроцењиву српску супстанцу или како би је назвао „етнопсихичком константом“. Намерне „заблуде“ о тобожњем ропском пореклу Срба још многе друге тајне уништене су овде онако како и треба - азбучним редом; а свако „слово“ Речника доживљавам као још један ексер у сандук србождерског вампира. Поред тога што је аутохтонистичка, ова књига је и ревизионистичка, с обзиром да поново прегледа нека најважнија питања наше историје и културе уопште. Стварно сам поносан што је на много места применом такозваног легитимног научног метода потпуно демонтирано владајуће схватање, у ствари догма, а на рушевинама тих тема успео сам понегде чак и да понудим нове, надам се тачне одговоре. Негде сам опет, због сопствене ограничености, морао да се задовољим само побијањем старих тврдњи без снаге да изнесем нове. Отворио сам зато поново многа питања, и ако можда не ја, а

оно неки млађи нови Срби успеће сигурно и на њих да одговоре. Семантички и етимолошки проблеми су у суштини свих изнетих питања, па је ово у исто време и етимолошки речник краће, али и слободније, да не кажем, мање досадне форме. Изгледа да смо само ми Срби успели да пренесемо Реч онакву каква је дата, сачуване суштине и готово увек на несвесном нивоу оном утиснутом у наше гене. Та реч, то знање које носимо садржи и онај универзални космички принцип морала (оно што се мора) који мора да постоји, иначе свет престаје. Због тог жира српства који носи свако од нас који то јесмо, због тог потенцијала да свако међу нама изнедри шуму српских храстова, бивали смо уништавани и прогоњени од зла које кроз миленијуме покушава исто, само мењајући маске, и слуге. Једном су то у историјско доба немачки, мађарски или какви други зомбији, а најчешће сами одметнути и полудели Срби. Отпадање народа од српског стабла много је старије од јадне и танке историјице Европе. Не једном су ме питали пријатељи - па добро, побогу брате, како то сви европски народи постадоше од Срба, и Грци и Латини и Немци? Много је, бре! Увек сам им одговарао исто, подсећајући их да се ту практично пред нашим очима, и за наших живота, догађало нешто савременицима сасвим објашњиво и логично а што би за пар стотина година могло да постане тајанствено и недокучиво. Ради се о постанку одређеног народа, јер заиста само пола века уназад од српског стабла отпадоше четири народа: Црногорци, Македонци, муслимани, (алал вера) и Југословени односећи собом и територије. Па кад ви-

дите то, говорио сам, како вам није могуће да се таква ситуација понавља од постанка Срба. А увек има оних који желе да одбаце бреме српства и замене га, у најбољем случају, за цак брашна. И тако у жељи да забавим пријатеље и премостим те провалије наше лингвистике и историографије, приступио сам овом речнику стављајући акценат на оне теме које су највише интересовале ту моју публику. Свака прича овде је мешавина историјског и етимолошког у различитим пропорцијама. Сва ова салата епоха и тема може да падне тешко неприпремљеном читаоцу и зато је можда најбоље пратити сопствену нит асоцијација не држећи се чврсто редоследа како уосталом и чинимо са речницима. Намерно сам избегавао суперстручну терминологију, али сам понекад бивао принуђен и да је употребим односно одређене фразе тога типа, најчешће у процесу расклапања да не кажем разобличавања. И тако, на крају овог малог увода, добро дошли у клуб на небеском Менхетну с улазом на коме стоји - Србс онли! Њено величанство корњача уступила је мало места овом предговору увукавши лечка „ноге и руке“ у оклоп. Она је са још неколико биљака и животиња имала важну улогу приликом ситуирања тобожњег индоевропског простора и то тако што се у „реконструисаном“ индоевропском језику налази и израз за корњачу близак „старословенском“ називу желуви, а како корњача не живи у Данској и севернији, створила је она јак аргумент противницима нордизма избацивши Скандинавију као могуће исходиште индоевропеизма. Та расправа овде нек остане по страни а да погледамо само корњачу.

Двојство самог имена није ништа необично а таква полиномија постоји рецимо и у примерима веверице или вука. Корњача је тако име које „покрива" скривену - пасивну фазу животиње кад држи увучене ноге и главу, а жилава кад су јој жиле односно екстремитети напољу. У основи ЖЬЛЪВЬ како и сведоче танки и дебели јерови, стоји жлв чије језгро је у ствари група жл. Изгледа баш из ове групе развила су се многа значења за боју: зелено, али и жуто (жлто); па за желудац што тражи - жели храну, а даље из овог аспекта по принципима синегдохе изједначено је значење самог желуца и стомака, па је желу (корњача) и оно што се креће на стомаку (желуцу). И заиста, корњача је све то: жилава, па зелено-жута, и најзад, кад увуче ноге и остане видљива само кора оклопа, постаје корната - корњача, сад је видиш ... Ова група жл претворена и у лж задржава сличан семантички потенцијал да не кажем енергију, јер ствара лиже, лази или лежи, а то баш раде змије али и корњаче, лазе, иду лежећи на стомаку. Не смем да заборавим ни лжицу - лижицу, кашику која се лиже и од које ће полусрби начинити себи жлицу. Сад пошто смо се забавили корњачом, препоручујем лососа, пријатно!

ОМЕГА- Као у нашој ћирилици где свако слово има име а изговарање редом открива читаву причу тако је и грчки алфабет у ствари ређање словних имена. Омега би у том смислу требало нешто да значи, али шта; једно објашњење било би да је то „о велико", о мега јер постоји и омикрон „о мало" -о микрон, да

ипак није тако показаћу речју омфалос коју изгледа први помиње Пиндар. Ради се у ствари о камену којим је Зевс обележио центар света односно средину земље и то баш у Делфима. ὈΟΜΦΑΛΟΣ означен спиритус ленисом или лењим хаком требало би да се чита баш тако омфалос -по граматичарима али мишљења сам да стари граматичари никад не би стављали знак за нешто чега нема, односно што се не чита, јер је то једна декадентна измишљотина касних лингвиста, а стари век не зна за такву врсту парадокса. Ту се ради о фалусном симболу где би ом био глава фалуса дакле главић а спиритус замењује глас х (код спиритус аспера, оштрог хука плитко кратко х излази на уста) и то пошто је у питању лењи х је у ствари назално; овај носни хак је једно резонирајуће синусно х које „излази" на нос тачније вибрира над устима у носној зони баш као у јогинској ом мантри слично нашем хммм (хм) када се наглашава размишљање. Тај знак се стављао дакле са добрим разлогом. Рекао бих да су код Грка постојала два слова ом (наше ум) - главе, дакле говорили су: ом микро (ум мали) и ом мега (ум велики). Ум мали обично о (без врата) користило се за кратки вокал а ум велики Ω у ствари глава са вратом и раменима за дужи глас. Да, рећи ће неко, али како се није изгубило име за друга слова него баш за ом (велико и мало)? Објашњење је у крази која је још код Грка учинила своје а постепеним јачањем латинског утицаја ово стање се легализовало, римским је граматичарима такво читање („спеловање"), сасвим одговарало јер су читајући ом као о приближавали грчки начин латинском. Познато

је да код Римљана слова немају имена у смислу: во, лабрња (в.лабиринт) или аз, покој итд., већ су само гласови као у новој српској ћирилици и називала су се односно читала: ле, ме,не,о,п(а не пе), кв,ре,се итд. Вратимо се још мало омфалосу ; небројано пута сам чуо од других а још чешће и сам изговорио ону чувену: који је ово курац - кад би запео за неку избочину на тлу. Срби, то се зна, нешто непознато што штрчи често називају курцем; временом, бледењем српске етно-психичке константе изгубило се код Хелена значење омфалос - главић, курац и остало је само не-

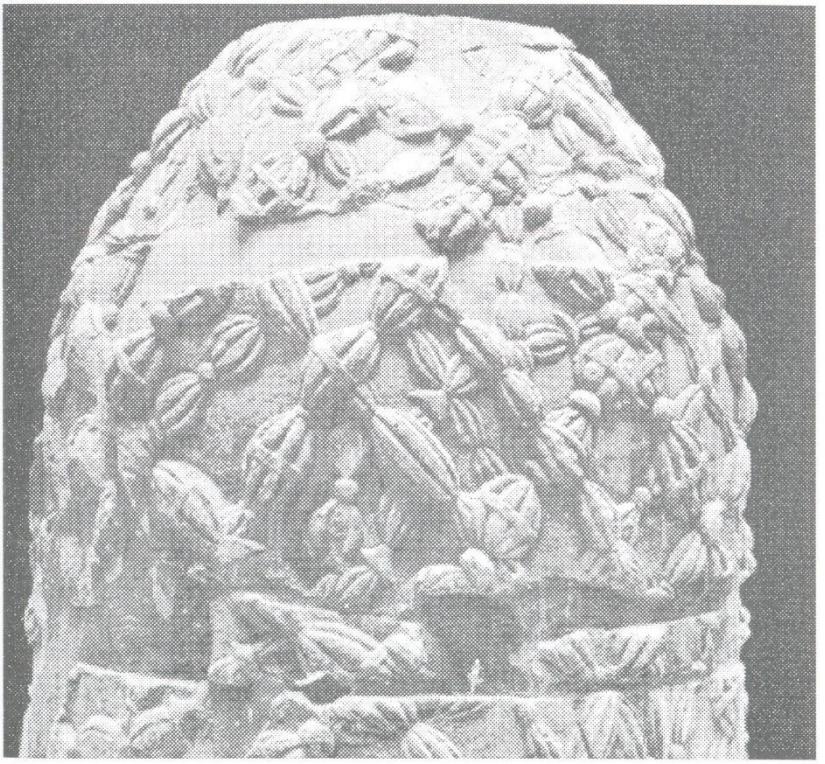

Омфалос, једна од копија. Личи ли ово на пупак?

ко хермафродитско - пупак. До ове измене дошло је тим лакше што код примитивних народа постоји доста непрецизна зонска подела људског тела па тако често изједначавају: бутине, кукове, стомак, чак и колено, сматрајући све то за делове једног репродуктивног простора. Да се код омеге дефинитивно ради о топографији главе показује име лидијске краљице Омфале: оно је негрчко - вероватно пелашко (в..Пелазги) које преводим Главчица а мало слободније - Курчица.

ОСТРАКИЗАМ - Клистенове промене Атинског устава крајем 6.века пре Христа (508/7.) створиле су између осталог и институцију - часног прогонства - које је прозвано у жаргону (онога доба наравно) остракизмос. Име долази од комадића полупане грнчарије на којима се са удубљене унутрашње стране писало тачније гребало име „кандидата". То је био врло јевтин материјал за писање и у ствари нека врста „рисајклинг" папира антике. Ова идеја прогонства с почетка одлична заштита атинског поретка ипак је релативно брзо искварена у самој пракси. Тај задивљујуће једноставан поступак састојао се у томе да скупштина (у зимском окупљању) установи евентуално постајање неког грађанина, „политичара", чија популарност угрожава државни поредак ;јер може услед привржености народа том неком, да дође и до тираниде. Успостављања тираније или чак евентуалног повратка монархије плашили су се углавним богати грађани док је сиротиња као и обично махом било свеједно. Тако би с пролећа скупштина приступала новом гласању које је сад требало да покаже о

коме се тачно ради. На десет година био би потом протериван онај Атињанин који је „прикупио“ највише гласова, том приликом замрзавана су му и грађанска права све до његовог повратка у Атику. Како се увек радило о богатим људима такво прогонство није било страшно, а нарочито се није огледало у неком посебном губитку комфора. Изгледа да је најбољу уходану машинерију намештања оваквих „избора“ и елиминације политичких противника имао Темистокле; јер се одлично служио системом замене остракона - „гласачких листића“; велики број гласача је можда продавао свој комадић па су тако само на једном месту археолози пронашли двестотинак остракона бачених у бунар! Мора бити да се „гласачима“ јако журило да побегну са „гласачког места“; а у томе ваљда и јесте лепота демократије (руљовладе, како би неко превео), што пружа велике могућности спретнима а да сам народ притом задржава илузију учешћа у власти. Остракон је дакле парче поломљеног ћупа - амфоре; а како је тај комад оштар по ивицама прелома отуда стиже и остракон, у ствари - оштрак, оштрица; оштрица би дакле била најближа српска реконструкција - исходиште појма, па зато то никако није цреп како казују сви грчки речници (!), јер цреп није оштар изузев кад се поломи, а то није његово природно стање као што је природно стање за остракон да је оштар јер је крхотина. Острига је такође оштра (по ивицама) а наше је и остригати - оштрим сећи, трати - па отуда чак и монашки постриг. Ту је сва сила наших топонима Острог,(на кршу оштром) Оштрељ итд. Израз остра-

кон је дакле настао због тога што у Грка нема слова ш па су се мучили и довијали код записивања како су знали и умели и тако је наше оштро постало њихово остро.

ПЕЛАЗГИ - Један готово невероватан паралелизам буквално ме је натерао да се мало више задржим на такозваном пелашком питању. Наиме оба класична народа, Грци и Римљани, знали су од старине да су највећим делом постали од неких других који се нису звали Хелени или Латини. Ова упоредност не би сама по себи била значајна да све или скоро све што је везано за појам цивилизације оба народа не добијају од старинаца, који се различито зову али им је „регија маћоре“ исходиште, балканско-анадолски простор а тим и порекло непобитно исто. Зато оно што су Римљанима Етрурци то су Хеленима Пелазги! Најстарији од свих Хелена, Јоњани, почели су мешање с Пелазгима пре четири хиљаде година у Атици. Паузанија, врло поуздан, изричит је у тврдњи да су у прошлости највећи део Грчке настањивали варвари. Прецизна убификација пелашких топонима била би досаднија од читања телефонског именика јер на сваком километру Грчке стоје трагови места поуздано негрчког порекла. И Херодот за Атику каже како су се у њу населили Пелазги међу Атињане и „од тада“ (?) почели себе да убрајају у Хелене. Једно важно пелашко културно место је Самотрака, острво згодно постављено према Европи али и Азији. Други познати културни центар била је епирска „Дидима“ (Додона)и овде налазимо карактеристично удвајање првог

слога које указује на Дидиму, чувено Аполоново светилиште јужно од Милета у Карији. „Случајно“ овог удвајања има и у речи барбар као и у Лелег а то већ одбија сваку помисао о случајности јер - како сами Лакедемоњани причају - а преноси Паузанија - први краљ ове земље (Лаконије) био је Лелег, који беше аутохтон а по његовом имену добили су назив Лелези - његови поданици. Можда Лелеги и Пелазги и нису исто али су врло слични јер обе групе спадају у догрчки супстрат и то једног истог доба јер на другом месту Паузанија даље казује причајући о Пилосу на Пелопонезу: „На овом рту лежи Пил, њега је основао Пил, Клесонов син, довевши из Мегариде, која је у то доба била у њиховој власти, Лелеге, али није дуго уживао у овом граду јер га је избацио Пелеј с Пелазгима из Јолка.“ За пелашки језик отац историје није у стању да каже који је! У његово време (а то је пети век старе ере) још су по Грчкој постојали Пелазги као издвојен етнос по енклавама. Најпознатија је била она енклава „изнад“ Тирсена у Крестону (солунско залеђе) а Херодот помиње још једну Тирсенију (Апенинску) кад говори о Лићанима што јасно трасира пут од Мале Азије до Италије с Балканским полуострвом као пупком тог медитеранског народа. Халикарнашанин на другом пак месту каже - Пелазги су говорили варварским језиком - и даље - ако се заиста тако догодило са Пелазгима, онда је атички народ као пелашки претапајући се у Хелене, заборавио свој стари и научио хеленски језик. И заиста ни Крестонци ни Плакејци не говоре истим језиком којим говоре народи који станују око њих сада, а то доказује да они

још увек говоре као некада када су се у те земље насељавали. - Лепо то закључује Херодот а заиста би много било да нам каже „браћо Срби, (сетимо се да ни он није прави Грк) та ви сте „претци“ старих Пелазга!“ Ипак увек држим на уму колико су антички писци у овим стварима незграпни и контрадикторни, некад чак и наивни а некад и покварени али такође сам свестан да имамо те изворе које имамо. Херодотово поимање „народносног“ можда најбоље илуструје овај пасус: „а Хелени, како ми се чини, одувек су говорили истим језиком. Док је био одвојен од Пелазга, овај народ је испочетка био слаб, али од некада малог постао је велик и силан народ, пошто је претопио у себе у првом реду Пелазге и многе друге варварске народе.“ У овом светлу интересантно је видети шта је Питагора, и јели он уопште Грк? Јер зна се отац му је био Тирсенац дакле Пелазг! Милан Будимир (који иначе користи израз Пеласт) налази да је „песник Илијаде“ био двојезичан јер види се познаје језик Пеласта. По њему тај је песник Мајонид из Лидије коју насељавају старобалканци Бруги и Лићани а њима су припадали још Агамемнонови преци Тантал и Пелоп. Баш по том Пелопу прозвано је цело полуострво Пелопонез. Јасно је да су и музичке инструменте Грци упознали преко старинаца. Описујући светиње Арга Паузанија каже: „Тирсен је први пронашао трубу, а Тирсенов син Хегелај научио је Дорце, ... да свирају на овом инструменту.“ У Аргу се налазила и Пелазгова гробница недалеко од светилишта Деметре с култним именом Пелазгида. Извући све на видело о Пелазгима није могуће на овако ограниченом простору ни-

ти је то мој циљ. *Хоћу само да покажем да су сви култови (као и игре и песме) у старих Грка негрчки; ако је то тако а јесте, зашто то не би био случај и са „грчким" речима.* Изобличене кроз прилагођавање говорном апарату дошљака и кроз доцнија прилагођавања у преписивању, вратиле су се до нас те наше рођене речи важне и покондирене. То је исто као да смо некада нечијем претку позајмили нову кошуљу а много касније његови потомци долазе враћајући нам похабану крпу и објашњавају како је њихов прадеда баш то узео. У покушају разрешења речи Пелазг помогло ми је фокусирање на сам простор Егејског - Белог мора. Да ли су ти Пелазги - Белазги - Бели, некадашња раса владара од којих постадоше и Крићани чувена таласократија како их зваху Грци? Много тога указује да је тако јер „грчка" реч архипелаг (где пелагос значи море) једино и има смисла ако се доведе у везу с Пелазгима, осим ако је буквално не преведемо као „надморје"! Јесу ли дошљаци Грци бројни и ратоборни али говорно инфериорни назвали море по онима који га настањују дакле и владају њим? Белазги - Белићи и њихово море Бело море, пело - бело од најстаријег пхело које вероватно долази од подражавања пх - пх, растеривања пепела са жара дувањем (в. полис) где се, као и у пепео, такође јавља удвајање првог слога а промена слична овој код енглеског пеил, бледи, бели! Зашто су Пелазги тако названи тешко је рећи. Можда због боје коже, расе уопште, што је мање вероватно, а можда и по неком племенском знаку - белегу; то не знам као што не знам јели престоно место Филипа II

Пела или вероватније Бела можда паланка. Сразмерно велику старост пелашког слоја потврђује све више и археологија. Тако у посмртно објављеној Велесовој књизи Радивоје Пешић затвара још један круг повезујући Пелазге са Сарматима а баш су Сармати изгледа они који имају везе и са Црним али и са Белим - Егејским морем, а ту је и оно море између ова два, Мраморно, које спаја и раздваја Европу од Азије. Расно питање Пелазга покушао је да реши Жупанић у свом делцу о њима, рекао бих са променљивом срећом: ипак у једном могу да се сложим с њим - кад критикује Кречмера који питање предгрка решава само археологијом и палеолингвистиком без учешћа антропологије. Такав став германске, нордијске школе је јасан будући да се ситуација на терену није поклапала са унапред постављеном теоријом о раси господара - херен фолка. Антропологија као дисциплина сасечена је поготово иза другог светског рата од стране победника па се отишло у правцу њеног потпуног миноризовања а пратеће технике попут антропометрије или физиогномије постале су практично изопштене готово да човек поверује да се ту ради о некаквој јеврејској освети. Тако изгледа да се о овој

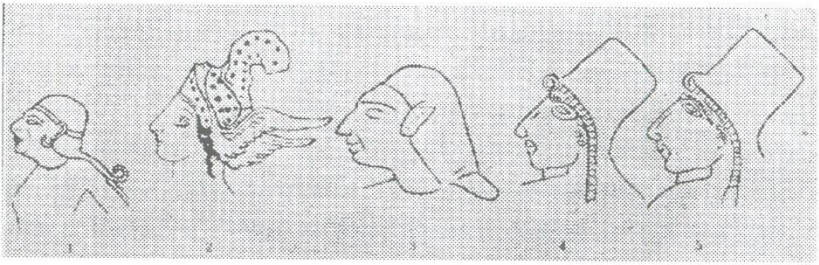

Хетити

теми не може говорити без уплитања страсти и политике. Изглед Пелазга који највише интересује Жупанића није ни семитски али ни аријевски; по њему они су кестењасте пигментације тамних очију и косе. Наводећи пример тада новог открића винчанске главице упоређује тај тип лобање са малоазијским хетитским налазећи да су слични користећи израз за такав профил „квази зец"? Овај јако клизав терен пружа мало могућности за чврст став с обзиром на многе параметре; а хетитске лобање можда и подсећају на неку уопштену представу о такозваном јеврејском типу али моје је питање да ли уопште знамо какав је то (био) семитски тип, поготово (в. Хазари) у трећем и другом миленијуму старе ере односно шта су ту каснији утицаји учинили, јер примера ради, археологија нам открива најмање два јеврејска типа у исто време на рељефима и скулптурама (види слику). Асирац

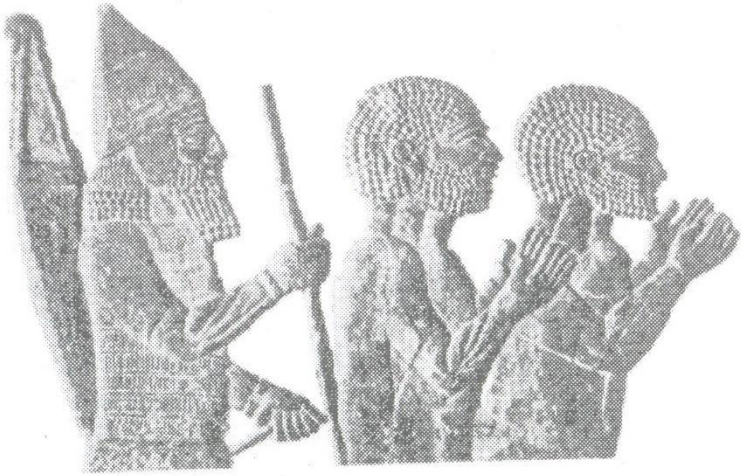

Асирац *Јевреји*

има „хебрејскији“ профил од самих Јевреја заробљеника а један од њих припада класичном аријевском типу. Овај „аријевски“ профил скоро у длаку одговара профилу Ханибалове бисте петстотина година млађе! Тако уместо одговора добијамо још једно питање: да ли је наша представа о Картагињанима као Семитима уопште тачна?

ПЕРУН - У Словенској митологији Спасоје Васиљев врло лепо објашњава Перуново место у пантеону - свебожју „старих Словена“. Добро, кратко и јасно дешифрује: „... Пер(у) што значи бијем, силно ударам, отуд прати што значи ударати...“ али и он се колеба у основном значењу наводећи могућност да реч долази од кише односно испирања неба. Узмемо ли у обзир примере као што су перо (које удара по ваздуху) или пераје (удара по води) јасно је основно значење Перуна - Ударач! До скора се право прање одеће једино и обављало ударањем и било је један од најтежих послова. Тканина натопљена водом ударана је батином - пракљачом. Да прање и ударање припадају заправо истом појмовном кругу доказује одупирање - бранење, често ударцима. Тако је ово наше прање остало код латина очувано у опера - рад, а нарочито као оперозус - мучан, тежак; док за сам ударац, ударање кажу ферире, па и Јупитер носи надимак Феретриус (ударач - дакле Перун). Плутарх, помињући Сабињанке, каже:“ Кад су се наиме Сабињани[112] помирили са Римљанима склопили су уговор после рата о женама (супругама) да оне осим у предењу вуне ни у каквом другом раду не помажу

мужевима (то јест Римљанима)." Ова клаузула мировног уговора, односно захтева, постаје јасна тек кад се схвати да је прање било најтежи посао. Сабињани су очито хтели да буду сигурни да ће њихове ћерке и сестре код Римљана бити праве госпође, а не робиње - ратни плен. Овде се отвара и ново питање: ко је Ромуловим сугрђанима прао кошуље, уколико нису то радили сами мушки преци потоњих освајача света! Српски Зевс - Перун је дакле онај који удара, наравно одозго - громом, градом, ветром и не може се избећи јединство с аријевским Парцаљом. Овде нам староиндијски бог грома и ветра показује као прстом групу пр и по ко зна који пут посведочава најстарију старину нашег језика. Та је основа као и добар број српских минимума настала од подражавања звукова који прате одређену појаву, у овом случају то су грмљавине и удари ветра. Ипак, путеви настанка речи су тајанствени од искона а душевни процеси који их проузрокују и прате су, у суштини, неухватљиви; људска способност да упропасти најбоље и нај једноставније ствари као што је реч, најбоље се огледа у беспућима силних језика, речника и „појмова". Лажни универзални језик сад на крају миленијума, показује сву бесмисао тобожње глобалне комуникације, у којој људи приковани пред екранима предају последње слободне делове свести електронском усисивачу, осуђујући сами себе на праву изолацију и самоћу, сахрањујући се живи у бинарну некрополу света. Ради лакшег сналажења у наметнутом појмовном хаосу, који наравно хара и историјском етимологијом, (ето примера) био сам буквално приморан да „от-

кријем“ неке „нове“ речи: појмовну групу истог корена, тако сам назвао саречје, као што сам учинио и с боговима или демонима истог култа - круга: сабожје, инспирисан нашом дивном речју сазвежђе - које је, гле чуда, неизговорљива странцима! Вратимо се опет Перуну и његовом аријевском одразу Парцањи; заједничка група пр открива нам и њихово првобитно име - Прдоња; да, баш тако. Још увек они који су фини кажу за прдење „пуштање ветра“ - баш као и Ргведа:“дувају ветри, громови туку...“ Описујући пролазак прдоње - Парцање преко неба! Прдеж тежак за изговор деформисан је код Латина у педитум, вероватно кроз прди - преди - педи, стварајући даље педитатус, израз за пешадију, дословно, табанаши, који бију, топћу стопалима. Европом су се, ту до скора (3000 година), слободно кретале велике мачке: лавови и пантери и били су сасвим нормална појава. Тако је лео-пард у ствари лав који прди, још тачније, преде, баш као све мачке, велике и мале! Хималајски врх Анапурна (она пуриња) говори да је у старини, поред Перуна, постојала и његова женска појава Перуника, сачувана у неизмењеном облику као име биљке перунике. Перун на небу односно само небо, и Перуника на земљи, сама земља; тако и Ана Перена, римска богиња „тамне функције“, али њена се улога ипак открива с обзиром да је слављена средином марта, што значи да је везана за култ вегетације, дакле Земље, Мајке, која се оплођава и буди деловањем одозго, ударцима кише, прањем - Перуном! У свом Речнику митологије Срејовић пада у трап туђег домишљања о пореклу имена Перена, кад каже: њено име настало

је из ритуалне формуле, којом се изражавала жеља за дугим животом - ...ANNARE PERENNEQVE COMMODE LICET. Овим се уврстио у експерте „првенства кокошке или јајета"; јер иако латинско перенис - годишњи, вечит, трајан, непрестан или перенитас - непресушност, могу да буду исходишта богињиног имена, мени изгледа много разложније да Перена - ударана - прана, јесте она која непрекидно, циклично трпи ударе неба и после његовог изливања изнедрује живот. Култове, и то у главном све, преузели су Римљани од Етрураца и Сабињана а Феронија (стандардна промена П у Ф и обратно) - Перонија, Сабинска богиња, није ништа друго до каснија „римска" Ана Перена. Ова је Перонија из сабожја ком припада и Телус, римска богиња тла. Самогласничким попуњавањем костура пр створено је саречје с основама: пар, пир, пер, пур, итд, чак и са вокалним р као у прст. Пир је кретање ваздуха, топлог и хладног (ветар пирка), али и израз везан за летење сачуван у нашој речи вампир - летеће биће; од вм па вам (вум) додатак за појачавање, убрзавање оног пир (летења). Дакле, вуумпир, вампир; тако да и Будимир греши кад каже да је вампир из грчког језика преко српског отишао у светски фонд речи. Она је јасно српска од постанка. Да пир јесте и пур показује име епирског краља Пира ΠΥΡΡΟΣ са ипсилон, дакле између „у" и „и", тако пир једнако пур, ватра. А она, зна се, пурња. Изгледа да и грчко пирг - кула долази од пир - пур (бург) - град (гнездо, огњиште). Име Перкун јавља се упоредо са Перун код Балтичких Словена, а добра је паралела Перкун - Пергам. Један од најлепших, ако

не и најлепши град антике Пергам или Пергамон, доживео је процват тек у хеленизму, али је постојао и много пре Аталовог доба као систем од три степенасто распоређена и повезана насеља, која формирају велелепну урбану целину. На север одавде пут води ка Пријамовој Троји - Илиону, чију тврђаву Хомер још назива и Пергам! Сасвим слично оном што су византинци звали пирг - кула. Међутим, овде није ни изблиза завршена листа топонима са малоазијског тла, везаних за Перуново име. Југоисточно од „правог" Пергама, налази се Перге, град чији су мештани веровали да вуку порекло од тројанских јунака. Види се да пирг и пир - ватра чине део појмовног круга уско везаног за рат, битку; баш као што је случај с њиховим синонимима полис[120] и полемон (пламен)! Останемо ли код основног значења Перуна - ударам, онда би и пирг било место битке, удараља, дакле - судариште, разбојиште - калемегдан - тврдибој.

ПОЛИС - Говорећи о терминима за град, поготово „ дрвени град", Милан Будимир каже: „Није искључено да је лексичка група ПОЛІС заједно са својим корадикалима расутим од Балтика до Индије као и наши корадикали „плот" и „плетер" имају исту ономасиологију јер је по среди исти шумски материјал." Само толико кратко, да не може краће, стидљиво, готово убијено аутоцензуром; ту се дакле завршава „алоглотијска" и „глотолошка" прича Будимира Великог. Шта је онда остало другим етимолозима обичним смртницима, о овом питању скоро ништа. Једноставно су га заобишли остављајући полис да чами у заробљеништву грчког

речника. Будимиров налаз тако представља средње решење где су, назовимо их тако, етимологије другог степена, оне које не продиру у најдубљу прошлост и самим тим су бар кад је у питању полис делимично тачне јер не откривају његово право исходиште. После више миленијума настајућих и нестајућих цивилизација у Средоземљу, то подручје је готово у потпуности опустушено. Парочито су током историје уништењу биле изложене шуме. Случајни и намерни пожари, немилосрдна сеча, довели су временом до ерозије катастрофалних размера. Тешко је данас ово готово потпуно огољено пространство замислити како је некад изгледало: обрасло непрегледним шумама и то посебно у евроазијском делу. На овом широком простору у периоду после леденог доба, кад је читава Европа била заправо једна шуметина, прва утврђена насеља подизана су у суштини на крчевинама и то у главном створеним ватром. Градови израсли, чак и на тресетним равницама Балтичког приморја, нису се, сем по подлози, и положају, разликовали од утврда јужног Балкана или Крима, сграђених на каменитим узвишењима - наравно претходно очишћеним ватром. Од бакарног доба па кроз цео стари век редак и скуп метал, ма колико то изгледало чудно, није се скоро уопште користио за грубу обраду дрвета. Стабла предвиђена за употребу обарана су контролисаном ватром која је за оно доба представљала право умеће и врхунску технологију. Одвајање грана од стабла вршено је такође ватром, све до оних најтањих које је било могуће окресати из ударца секиром, или чак само голим рукама. Оборена и окресана дебла сечена су на одређену дужину опет ва-

тром - „преполовљавана“ и постављана на одређено место као ограда. Без обзира на положај дрвеног зида (косо постављен или вертикалан) балвани су често повезивани танким сировим гранама стварајући неку врсту циновског плота или корпе. Овакви палисади (као што име каже: палисад - паљен и посађен - постављен) били су не ретко изузетно високи али у исто време запаљујуће отпорни на ударе. Наравно, ватра којом је обликована грађа за утврђење била је и његов највећи непријатељ; управо из тог разлога дрвени градови нису ни могли да доживе наше доба тако да их археологија тешко идентификује. Судбину дрвених градова с почетка историје поделиле су много касније и дрвене цркве широм српских земаља да ни једна није преживела турско ропство а било их је на хиљаде! У освит класичног доба Грчке, пре но што ће Ксеркс, 480. старе ере прегазити Хеладу, престрављени атински изасланици траже одговор у Делфијском пророчишту - шта им ваља чинити. Кад је Питијина свештеница у свом трансу поменула Тритогенејски дрвени зид Атињани нису разумели о чему им говори бог. Тако су, каже Херодот, :“ ... неки од старијих мислили да им бог прориче како тврђава у Атини неће бити освојена, јер је некад она била ограђена живицом (плетером).“ Плетер је и стара „грчка“ мера за дужину а доцније и за површину, сачувана у облику плетрон - која бејаше изгледа ограда за стоку у дужини од сто стопа што је око тридесет један метар. Кад су касније пронашли квадратну вредност плетер или плетрон постаје и мера за површину од 950 квадратних метара, што одговара квадрату странице од сто стопа. Скоро невероватан је

типичан стари српски деминутив сачуван у грчком изразу полихна што значи градић нађен од Крита па преко Хија до Тројаде. Старије значење полиса подразумевало је само утврђење, дакле горњи град, временом се проширило на подграђе, а тек у последњој фази полис добија значење града - државе, онакво какво се најчешће подразумева. „Плетени" дрвени градови дочекали су и римско класично доба; Клаудијеви легионари 49. године, како нас обавештава Такит:"... опколе град Успу (између Кубана и Дона у земљи Сармата - в.Срби - на Азовском мору), подигнут на узвишици и утврђен зидовима и опкопима. Али зидови начињени не од камена, већ од плетера испуњеног земљом нису могли да издрже напад. Са наших кула виших од градских зидина бакље и копља помету опсађене." Полис дакле долази од имена шумског дрвеног материјала и од речи као што су плет, плот итд. Али довде је стигао и Будимир, пођимо зато још даље да потражимо исходиште групе пл. Скок нам неће много помоћи, јер су његове етимологије само привидно систематичне и логичне, док су суштински хаотичне и што је најгоре, контрадикторне. Речју - погрешне. Савршен пример овога је у речи пепео где налази индоевропски корен пел „прах, брашно" наводећи грчку редупликацију ПАСПАЛН што је у ствари српски паспаљ, па даље цитира низ аутора који пел и пол везују за палити, планути, пламен, а све то у вези са, по Скоку, индоевропским кореном *(с)п(х)ел „свијетлити се". Исти овај корен спхел са значењем „цијепати" налази у значењу речи пол, не схватајући да је у питању цепка или луч која светли, гори, пали! Ето опет ватра и дрво. А у речи

платица - даска, брв, греда итд., Плат над Дубровником, Пољица, Пољна, Опоље код Призрена, Пале (српска ратна престоница), Палић и све паланке, налазимо опет исту пл групу; док у речи полица - даска скоро исто као у санскрту пхалакам. Српски језик чува кроз реч поље и многе изведенице које сећају на настанак поља - паљењем, дакле опет дрво и ватра. Тако смо и пољану дали Мађарима и то са значењем крчевина, чистина у шуми; а баш су мађарски семантеми показатељ првобитних значења српских речи! Од ширења крчевине долази израз пљоснат, прострт, сачуван у имену лаког штита који се изгледа још код Пелазга[110] звао плетен, будући учињен од прућа попут поклопца веће кошаре, значи врло лаган. Поново ето дођосмо до старе бољке Грка који тешко и готово никако изговарају а самим тим и погрешно пишу њима стране речи. Тако је ова пелашка реч за плетено пруће изнедрила појам ΠΕΛΤΑΣΤΗΣ - пелтаст, лако наоружани војник за разлику од хоплита - оклопника. Код Хелена је од тројанског до македонских ратова пуних осам векова пешадија била господар бојишта. А ову тактику до перфекције и непобедивости довео је Филип Други својом фалангом. Ипак, од пелопонеског рата (431. - 404.) долази поново, с већом употребом морнаричке пешадије, до изражаја лака пешадија коју за изненадне ударе почетком четвртог века пре Христа уводи атински војвода Ификрат, као пелтасте. Без тешких голењача пелтасти су били у стању да с лакоћом искоче у плићак и брзо ударе, а по потреби још брже умакну ка својој флоти. Такође су могли, држећи се висова и стрмина, да остану недоступни хоплитима.

Македонска фаланга ипак затвара епоху тешке пешадије старог света. Изглед фаланге највише би одговарао покретној палисади, огради од штитова и шумом копаља. Збијени и тешко оклопљени пешаци потискивали су непријатеље самом масом. Тешко је реконструисати данас дужину копаља у Филиповој фаланги где су поједина била дуга и по дванаест метара, што би значило да се испред бораца у првом реду налазило бар четири врха копаља што им је пружало одличну заштиту и изгледало застрашујуће за непријатеље. Читавих стопедесет година после Филипа и Александра, македонска фаланга у римско-македонским ратовима изгледа још увек стравично, а Паузанија каже да се пред првим фалангитом у то време налази пет врхова копаља! Могуће је да су се сама копља изгледа нешто скратила (на четрнаест лаката) а редови постали можда још збијенији по дубини. И премда су на једног римског борца у првом реду долазила по два македонска фалангита (такође првог реда), са десет сечива испред себе, фаланга више није била неприкосновена; римска тактика показала се далеко делотворнија. Очигледно да фаланга долази од назива за дрво ΦΑΛΑΓΞ - клада; видели смо некад обрађивано паљењем. Одавно позната замена места ф и п : фаланга - паланка - паљенка налази се и у Филип - Пилип, пхилософија итд. Фалакс је и паук чије ноге - зглавци, подсећају на дуге гране - копља. Промена п у ф и обратно стоји и у речи ΠΟΛΙΟΣ - беличаст, сед; за исто „бити бео" говорили су и ΦΑΛΟΣ, очигледно светла, седа боја пепела, од *спхел - светлети. Из истог извора долази и латинско плума - перце, паперје, прва бра-

да, као и плумбум - олово, голубије сиво или плаво перје и олово. Ову групу пл налазимо и у смислу светле боје - беле у POLLEN - брашно, дабоме сивкасто бело. У најдубљем етимолошком слоју долазимо до исходишта за бело - сиво - светло, у речи пепео; кроз ономатопеју : пх,пх или пф,пф. Распаљивање ватре дувањем којом приликом се подиже пепео, а он настаје горењем дрвета пламеном (в. фламен), у коме опет налазимо групу пл а кад би горело без пламена не би било бело већ црно као угаљ. П дакле долази од дувања а Л од лиже - пламен, ту се изгледа од двоструке ономатопеје створио пар ПЛ који ће скупљањима и ширењима произвести коренове за светло - бело, пламен - ватру; и оно што гори то јест тело, плт - пут, у овом случају дрвета. ΠΟΛΟΣ и POLVS - као пол Земље и небески свод и код Грка и код Латина долазе од староседелаца: Пелазга[110] односно Сабињана[112], као начин за раздвајање целог на половину - полове (дрвета ватром). Да овај појам дела односно разломка, долази заиста од паљења доказ је, између осталог, што се за пола и половину (целог) не каже, на пример, двојина (од два дела); следећи пример трећина од три дела, или четвртина, петина итд. Код нас је у старини постојао одређени „дуализам“ у изразу кад су у питању бројеви али и разломци, сачуван између осталог и у српским народним песмама, где трећина или шестина на пример представљају целе бројеве, у том смислу је и Његошево: „...нестало је гробља око цркве / по шестину у један копамо!“; или опет код владике: „... Радун гађа с прозора од куле / седмину је на обор убио.“ Налазимо, дакле, да је половина део целог, али не увек

баш педесет посто нечег (једног), већ само део што нам дивно илуструје пример „на три половине“ пребијено копље, које очигледно није имало наставке да би могло да буде дугачко стопедесет посто! Тако су и остали делови целог: мушки и женски пол, па северни и јужни пол, сачувани у српском до данас без измена. Ту је још и „грчки“ полемон - пламен, неодвојив пратилац рата; па полемика, ватрен разговор данас - бес, срџба некад. Бродови, чамци прављени из једног дебла обрађивани и дубљени ватром - то су оне лађе које Грци зваху моноксили - „једнодрве“, од горњег дела овог пловила доћи ће касније израз за надградњу бродског корита - палубу очигледно насталу од паљења којим се дубило место за посаду, с тим што је сама реч настала спајањем пал и луба - палуба, где је луба заправо удубљење, односно улубљење. ΦΑΛΑΚΡΟΣ - бео, ћелав и ΦΑΛΛΟΣ - са две ламбде, вештачки курац, који се носио у опходима мистерија, заправо је палос, од палица - батина, пренесено - оруђе, алатка, буца! Фален ΦΑΛΛΕΝ и ΦΑΛΝΣ су такође култни називи Диониса; а ΦΑΛΟΣ - фалос са једним Л - кацига, која покрива целу главу, очигледна је аналогија: глава - главић. На крају, бар што се тиче анатомије, ту је и POLLEX палац, најзначајнији од свих прстију без кога се не држи батина - палица.

ПОЛУСРБИ - Дубровник је вероватно најбољи пример да се укратко прикаже процес одсрбљавања. То је град који од постанка није био настањен Хрватима, нити је икад био под њиховом државном влашћу, а данас је „напучен“ искључиво хрватским „пућанством“ и да-

боме налази се у Хрватској. Да бих објаснио овај прилично једноставан феномен морам најпре да извршим једну терминолошку интервенцију : објаснићу сам појам „Хрват". Прави, односно протохрвати, несумњиво су постојали у средњем веку и настањивали су простор северног Јадрана односно доње Далматије - од ушћа Цетине близу Омиша па до Истре. У ово доба главни погон бродова је на ветар, па је морска струја (иако од само пола чвора), представљала значајан фактор у пловидби а сходно томе старим морнарима је Адрија била скоро више река него море; много лакше се пловило „низводно" уз обалу и то углавном даљу. Хрвати су живели дакле низводно од Срба у Далматији. Из неколико сачуваних споменика писаних глагољицом делимично се реконструише језик који по прихваћеној подели припада словенској групи већином чакавско-икавског типа. Хрватска држава углавном се поклапала са етничким простором Хрвата уз обалу, с тим што је неодређено захватала унутрашњост континента. Када је крајем једанаестог века поражена и пала под власт Мађара кренуло је и симултано уништавање народног језика од три околна ентитета: мађарског,немачког и, млетачког; иако расно и језички прилично удаљени једни од других, сва три народа нашла су заједничку платформу - (католичку) наступања приликом затирања словенске писмености а тиме и имена. Овај „рад" Римске цркве трајао је преко хиљаду година, с обзиром да је почео одмах после моравске мисије у деветом веку. Уништавањем глагољских књига нестајао је и словенски језик из литургијске употребе а то је уједно значило и постепени не-

станак књижевног језика Хрвата. Римски бискупи завршили су истребљивање попова глагољаша уништењем њихове енклаве на Крку, спречивши тако да књижевни језик Хрвата доспе у ново доба. Мудри у покварености, уједињени католици свих народности, нуде у Аустрији малобројним Хрватима чакавцима језичко уједињење са изолованим загорским кајкавцима (који су уз то и екавци) и то преко чистог српског херцеговачког говора. Тако је с великим успехом лансирана ноторна лаж која је успут и невероватна глупост: како хрватски језик има тобоже три огранка - кајкавски, чакавски и штокавски. То је та морбидна аустријска идеја илиризма која је требало да усиса и избрише Србе. Срећом имали смо тада Вука који је можда био и лопов и лажов али је био и геније и Србин, па можда баш њему и његовом објашњењу да је глупо мењати живо и славно име за мртво и непознато треба да захвалимо што данас нисмо Илири[53]; бар ми који сматрамо да је добро и лепо бити Србин. Процес унијаћења који је бивао све бржи од нестанка српских држава Рашке,Босне и Зете, требало је да добије крила увођењем Хрвата у Вуков штокавско-ијекавски говор; и добио је. Покатоличени Срби млетачке Далматије и аустријске Војне границе на готово волшебан начин постајали су Хрвати јер више није било верске а ни језичке баријере убеђивањем Хрвата да је штокавско-ијекавски њихов хрватски језик од „памтивијека“! Овај план је заиста генијалан у својој једноставности јер је осовљен на две неизбежне црте, људског карактера: грамзивости и кукавичлуку. Од Боке до Трста, под влашћу две курве, Аустрије и Венеције, про-

давали су лабилни Срби веру за вечеру а после само неколико генерација многи су и постајали „Хрвати". Тако се број Хрвата кроз позни средњи век и ново доба увећавао без престанка поглавито због српских конвертита. Исти процес трајао је дабоме и у дубини континента. Наслеђено стање од својих идеолошких предака „научно" су уобличили брозовски „научници", у ствари обични лингвистичко-историјски кондотијери, измишљајући на добро утабаном путу све нове и нове синтагме, не стидећи се ни једне. Тако је било и остало да Међимурец и онај са отока Вргаде обојица буду Хрвати иако се уопште не разумеју, као ни онај са Виса што не може са загорским дудеком ни једну унакрст, али ето то је све „постао" један језик са „дијалектима"- а што личи Јову не личи волу - ауторитет је чудо а бечко-берлинска школа се ево исказала и у лингвистичким сферама. Покатоличени Срби Брача, Хвара, Корчуле, Мљета итд. постали су тако „Хрвати" а сличних примера је заиста безброј. На охлађени ка унд ка патишпањ фино се слего брозовско-србождерски крем па је тако 1946-е напором московских „лингвиста" конституисан и македонски језик са пет (!) дијалеката, мили брате !!! Најамника са свих страна није фалило па се „истраживању" прикључила и наша"српска „Академија канонизујући којекакве глупости. Једна од таквих је и језичко размеђе у јужнословенској маси на линији: ушће Тимока - Осогов - Шара. Ова граница је наравно измишљена и откида велики број Срба остављајући их у тами Шоплука под Бугарима или свежим Македонцима. Србин из Баната без проблема разговара са Македон-

цем из Охрида али су они припадници два „различита народа с посебним развојем“. Ту скоро написао човек црногорску граматику, то је наравно лакрдија, али има и она - од играчке плачке - с обзиром да македонци већ преко педесет година уче македонски, заживео је ево и бошњачки а чека се изгледа и права промоција црногорског. Уз одређени маркетинг, политичку подршку и наравно новац, све, сваки локализам било где, а камоли код нас може да скочи на ниво језика. Можда би, да нису толико шкрти, Пироћанци издали пироћански речник и граматику, (ово је наравно само неуспела парафраза вицева о Пиркету). Док сам био млађи веровао сам да у нас постоји неко правило бар што се тиче језика, које објашњава где престаје дијалект а почиње други језик. Ратосиљао сам се ове заблуде посредно кад сам схватио да не постоје ни правила по којима су у Југославији повучене границе република изузев једног начела: гледај да Србија буде што мања! Примера је опет сијасет: Барања, Скопска Црна Гора, високо Подриње итд. Имала је тако и српска Далматија да постане на брзину све друго само не српска. Срби „католичани“, данас непостојећи феномен, били су значајан чинилац нашег националног корпуса кроз цело турско доба, без обзира у којој су држави живели: Аустрији, Млетачкој или Турској. А Дубровчани под разним државама кроз средњи век и ново доба, ко су они и којим језиком су говорили? Одговор је прост, два језика, они који су били Талијани - Млечани служили су се наравно венецијанским а остали српским. Од постанка, Рагуза или Дубровник, угњежђена је између две класичне српске области -

Травуније и низводног Захумља односно Хума. Зато је сасвим беспредметна расправа ког су порекла дубровачки Словени јер су у град могли да доспеју само из залеђа које је српско. Тако сведоче и документа града, али још боље сами дубровчани и њихова књижевност. Не на једном примеру види се да дубровачко Славен значи (само) Србин а словенство српство. На прелазу из 16. у 17. век Мавро Орбин је, пишући Краљевство Словена, имао на уму некадашње српске државе и наше владаре што је из садржаја и очито. Нема код дубровачких писаца све до аустријског доба ни трага од Хрвата сем у једном случају који посебно волим јер много казује: ради се о Држићевој подели ликова у Дунду Марају где међу „епизодистима“ са Јеврејем Садијем стоји и Хрват; али најбоље је његово име - Гулисав, што значи „сав огуљен” - одрпан, а то су у то доба (половина 16. века) Хрвати и били - слуге Немаца, Талијана и Мађара увек у ритама. Па и Гулисав је слуга код Тудешка - Немца, шта би друго. Дум Марин се као бивши ђачки ректор сијенског универзитета одлично разумео у националности и овај лик није могао тек тако да залута у његову поделу. Па откуда онда Хрвати у Дубровнику? Одговорићу на ово питање још једним питањем: откуда они у Јањеву сат хода од Милутинове Грачанице или у Боки што на мору одваја српску Дукљу од српске Травуније. Није значи било довољно Риму да покатоличи Србе, јер докле год је било српске цркве постојала је опасност од повратка у православље. Зато је тај процес настављен још жешће, јер су Срби католици морали да постану Хрвати и то су најзад и постали. Па ко су онда Хрва-

ти и постоје ли уопште, јер идентичан процес овом на приморју збивао се у кругу кроз целу Границу и Провинцијал широм државе Хабзбурга. Тих такозваних „правих Хрвата“ данас више скоро да нема осим оних у чакавским и кајкавским „острвцима“. Званични језик неоусташке државе је српски, Вуков језик (припремљен напором наивног Ђуре Даничића) који с придодатим новим речима а затим и подражаваљем немачке синтаксе и акцената хоће да постане и тврди да јесте хрватски! Следећи корак после присвајања нашег језика је вероватно преузимаље наше историје па би у том смислу било идеално да српски владари Дукље, Босне, Травуније постану Хрвати јер се њихови дворови у Стону, Мљету, Скадру, и онако већ налазе у иностранству. Лако је Јован Дучић разоблачио хрватску глад за традицијом и њихових четиристо владара(!), што банова што краљева, али залуд; та је политика живља но икад. Своју првобитну етно-психичку константу Хрвати су потпуно изменили претапајући Србе. Кроз српске конвертите добили су на првом месту духовитост и физичку пропорционалност, али и негативности које су им ови прозелити морали дати: малодушност, покварености, грижу савести која опет за собом повлачи сијасет проблема, а на све ово треба додати тзв. изворни хрватски карактер који се на првом месту огледа у језику, туробном, изобличеном спорошћу до имбецилности, и простачком. Све ово је уочио, дакако и највећи хрватски писац који је сва своја дугачка дела написао на српском (с немачким украсима) изузев Керемпуха који је очити пример језичког њорсокака; ти цоперњаки, бедаки, трпутеци не

могу даље. Појмање лепог поменутог изворног Хрвата огледа се у фолклору где је врхунски домет лицидерско срце праћено попевком: ена пура два пандура. Укмећени гледали су Хрвати из Провинцијала у Србе Граничаре са страхом а за мржњу се побринула католичка црква доливајући уље, кад год је требало. То је онај елеменат који је довео до дефинитивног уобличавања тзв. „кастративног типа" народа, како је то генијално поставио Јован Рашковић. Ти Хрвати су они који се вечито жале, стално су у нечему закинути, кукају и наравно ударају мучки. С обзиром на све ово, сматрам да би најпогодније име за ове данашње тзв. Хрвате било полу-срби, а ево и зашто: прво, видели смо да биолошки углавном нису Хрвати, и друго, служе се српским језиком а нису Срби. Синтагмом полу-срби, очувала би се уједно и традиција из нашег старог законодавства и литературе у опште, где се за католике користи израз полуверци а израз полу-срби је свакако лепши од термина квазисрби, који тако остаје слободан да се употреби за одређене из самог српства.

ПОРСИНА - 508. године старе ере, у другој години републике или ако хоћете 246. године од осниваље Града, стигао је с војском под зидине Рима етрурски краљ Порсина, господар Клузија. Годину дана раније, како каже Ливије, прешли су с леве на десну обалу Тибра Етрурци из Генса Тарквинија[173] пратећи свог протераног рођака, последњег од римских краљева. Тим ратом против Рима желео је Ларс Порсина да поврати тирсенски утицај и власт у самом Граду и вероватно да се

докаже као прави вођа савеза дванаест градова коме је припадала и Цера. С обзиром да је Етрурац, његово име морало је још у старини код првих бележења да претрпи измене и то најпре код транскрибовања на грчки а потом и на латински; а ово Ларс или Ларис је изгледа Порсинина титутла у значењу краљ, кнез, али може да буде и само име као што је код нас случај рецимо с именом Стефан. У Тирсенији Лар је спочетка био предак, заштитиник куће - огњишта, значи родоначелник; а као изворно етрурско име оно је потврђено и археологијом јер је сачувано на урнама од теракоте и саркофазима исписаним тирсенским словима. И као што су народи имали по неколико имена која их представљају у различитим функцијама, тако је име одређене личности, а овде је конкретно то један тирсенски краљ, представљало његa самог у тренутку неког делања: ако је рецимо у служби култа онда се звао Лукумон (в. луг) а уколико се ради о улози војсковође онда с називао и Ларс а врло могуће и Тархон (в. Таркvиније). Ради се у ствари о томе да су Римљани предузимајући временом обичаје и ритуале Тирсењана, прилагодили њихово лар на своје рекс - што би значило „онај који је од лара" дакле који има претке или како се некад говорило код нас „од колена". То је у ствари родовски краљ ла(р-екс) од кога је „гужваљем" и постало оно латинско REX. Такви гентилни владари постојали су у Граду још средином периода републике и то као прави мали краљеви с комплетном „реквизитом", престолима и жезлима. А из те њихове власти временом је развијен онај институт римског права познат као „патрија потестас" или „очинска моћ", кога ће се Грађани

једва отарасити тек у доба царства. Други део имена Ларса Порсине остао је забележен као PORSINNA Порсина а значи управо оно што и пише - Прсина, односно „онај који има широке груди". Није био редак случај да надимак једног претка постане породично име неког новог огранка рода; а овај Ларс прсати или краљ Прсина, био је скривен и странац за нас захваљујући само једном уметнутом вокалу.

РОМУЛ - Још се Сабињанин Варон у другом веку старе ере трудио да установи тачан датум оснивања Града, али и Ромуловог рођења. Уз помоћ свог пријатеља филозофа и астронома Тарутија, то је и постигао јер овај је (Тарутије) „прилично дрско" како каже Плутарх, објавио да је Реа Силвија, мајка близанаца, зачела прве године друге олимпијаде 23. дана египатског месеца хојака, и то ни мање ни више до у три сата, баш у тренутку потпуног помрачења сунца. Прерачунато на данашњи начин, ово је могло да се деси око 771. године пре Христа. Сам Град основан је за Ромуловог „пунолетства" такође уз помрачење сунца, априла 754. или 753. године. Кретање небеских тела наравно, иако тачније од предања, много не помаже, јер има исувише верзија односно датума о градском оснивању. Скоро сваки писац износио је тако своју годину оснивања а чак и кад се одбаце екстремни примери већина датирања врти се између 759. и 748. године! Кад се пак ради о пореклу Ромуловог имена директних објашњења нема, већ само посредних као што је оно о смоквином такозваном, руминалском дрвету у чије гране се закачила корпа с близан-

цима, донета изливеним Тибром. Етимологија овде запиње на синдрому „кокошке и јајета“ јер је још античка недоумица да ли се каже Румина (богиња дојења) по сиси - руми (в.циновска, велика или мала Грчка), или је сиса пак добила име по овој богињи. Слободнији превод имена Ромула и Рема „у духу сисања“ био би Сисоје и рецимо Цмокоје али прича не иде у том правцу. Порекло ове деце је тројанско, по мајци, која их рађа са богом Марсом, тако се у близанцима стичу две божанске „крвне линије“, једна Афродитина, преко Енеје, и друга сасвим нова, око 400 година млађа - Марсова. Вучица која подиже децу у ствари је врло уобичајен и стари мотив о животињи која доји „људске младунце“ а налази се и у причи о Париду Александру - Међедовићу, отимачу лепе Јелене који је, као што му и каже име, сисао мечку. За нас је најбитнији правац односно исходиште приче, а оно је изгледа малоазијско, као и порекло близанаца. Да бих објаснио Ромулово име пођи ћу ипак од његовог краја: у 38 години краљевања и 54 години живота на ливади у сред дана спустио се на њега, окруженог патрикијима, облак, што је опет нека врста помрачења, која наглашава хтоничну природу самог догађаја, кад се та“магла“ разишла Ромула више није било. Првобитна традиција тврдила је како је отишао на небо свом оцу, а доцније, вероватно под утицајем разних грчких филозофа, понуђено је и „материјалистичко“ објашњење, киничко, у данашњем смислу те речи, како су краља голим рукама растргли сенатори. Било како било иза Ромула није остало леша (в. Тарквиније) па самим тим му нема ни гро-

ба. А да Латинима није било јасно значење Ромулово имена сведочи већ поменута забуна око смокве, јер у имену Трибе Рамненсес која се назвала по њему (в. луг) налази се у длаку исти превој „о“ у „а“ као у српском, јер кажемо да хром човек храмље, а не да „хромље”. Ово би дакле била триба „Ромића“, слободније Рамљака, од којих ће име временом прећи на све грађане. По овоме, Ромул је дакле хром - ром, а он то изгледа и треба да буде пошто је родоначелник племена. Наша митологија сведочи да сви Срби потичу од вука, и то не од било каквог, већ од хромог вука. Ову сакатост задивљујуће објашњава Веселин Чајкановић кад каже:“ Да ли немамо, можда, у овом случају ПРЕВЕНТИВНО ровашење, сакаћење врховног бога, који је према наивном народном схватању, баш зато што је највећи од свију и нама најскупљи, у исто време и у највећој мери урокљив?“ Ромул као родоначелник, дакле први и најстарији од свих рођака - предака, је у исто време и оснивач култа. Врло је могуће да у епизоди братоубиства стоји сачувана успомена на људску жртву, а код важних култних радњи као што је оснивање града жртва, и то људска, је обавезна. Тако ће Ромул да буде у ствари „онај роми“ - Хроми Даба, наш Дабог са неколико појава, где је она најстарија баш вучија! Хромост је и Хефестова одлика такође, а његова главна светилишта односно исходишта култа леже у Тројади па Карији, Ликији и на Лемносу, одакле је преко пелашких области овај бог и стигао међу Хелене. Могуће је да се и у Хермесовом имену (вокализовано Хромес) крије „један хроми“ а он је у осталом склоност ка рукотворинама и позај-

мио од „ћопавог“ ковача Хефеста. За Хермеса Херодот тврди следеће:“Али кад праве кипове Хермеса са подигнутим курцем Грци нису то присвојили од Египћана већ од Пелазга, а пре осталих прихватили су то Атињани”. Изједначавање Хермеса са Фалосом (в. полис) посебно је интересантно у контексту Плутарховог пасажа у „Ромулу“ где каже: „Наиме у Алби на двору краља Тархетија који бејаше прави зликовац појављивало се неко демонско обличје, из огњишта би се подигао курац и остајао би тако данима „ Из Етрурије је исти уплашени Тархетије добио Тетијино пророчанство да са овим курцем споји девојку која ће родити великог јунака. Тако је поред животињске појаве териоморфне хипостазе - вучје - бог родоначелник, главни предак, представљен и фалосом, а огњиште је, зна се од искона, средиште кућног-породичног култа. Порекло фалусног фетиша је опет малоазијско (тло), са блиском Самотраком као важном тачком. Интересовање за самотрачке мистерије изгледа није престајало већ је могуће и оживело у Риму крајем доба републике кад се држава проширила преко Егејског мора. И Германик је имао намеру да посети Самотраку и њена светилишта каже Такит, али га је невреме спречило у томе. Поред осталих храмова ту се налазило и светилиште Кабира - близанаца а култни језик је чак и у Германиково време (1. век) изгледа био Трачки! Овом „попису“ симбола: вук, хромост, фалус, близанци, жртва, додајем још и Реју - која је повезана с кабирима (близанцима) и доказује да је чак и име мајке Ромула и Рема позајмљено од Пелазга. Хоћу да кажем да је заједно са

људима из Троаде морао да стигне у Италију и језик а с њим и култ, тачније култови! Овај језик свакако није био латински а временом постаје стран новим племенима те је тако и могло да се догоди да име једног бога постане неразумљиво а значи једноставно, видели смо: онај х-роми! Посмртно Ромул је проглашен за бога Квирина QVIRINVS (в.квирит) а у том новом имену крије се можда покушај да се његово вођство, које се за живота крвно простирало само на трибу Рамненсес, сада политички прошири на све Грађане -Квирите. Прича о Ромулу неодвојива је од религије и митологије Етрураца[12]; сматра се тако да једино сачувано име неког етрурског уметника гласи Вулко (тај је израдио чувеног „Аполона" из Веја). Вулко заиста јако личи на наше влк, вук а скоро је идентично с именом бога Вулкана („добротворне и разорне силе огња - како каже Милош Ђурић - примио је својства од хеленског Хефеста"). Ко је од кога примио шта, ипак је питање и круг се поново затвара вулк-анском природом занатлије или уметника Хефеста који је, гле случајно и Афродитин муж, а баш од ње потичу најстарији родови Италије!

РУБИКОН- Да би задовољио амбиције три најјача човека државе римски сенат одлучује да им се доделе земље на управу, али наравно ван Италије. Тако је 60.године пне. створен институт тријумвирата што би буквално значило „тромужје". Помпеју је тако припала Шпанија, Кајсару Парбонска и Овострана Галија а Красу Сирија. Гај Јулије, свакако најспособнији војвода међу тројцом, проширује за само пет го-

дина своју област до Британије и Рајне. Видевши те његове подвиге покушао је и Крас слично из Сирије, али је убијен с друге стране Еуфрата 53. године од Парта, повукавши у пропаст и легије. Тако је тромужје сведено на „дуумвират" а Помпеј и Кајсар имају да одлуче „коме ли ће останути царство". Неограничена власт њих двојице додиривала се на Пиринејима, али сукоб није почео ту. Империјум Гаја Јулија протезао се од Пиринеја до Италије; а Галију од Италије, како каже Апијан, одваја река Рубикон. Ову међу на Рубикону наследили су Римљани од Етрураца који су ту вековима често са Умбрима држали крајину према северним племенима. А простор уз морску обалу од Равене до Анконе био је галски и у време кад су они спалили Град (крајем 4.века пне.) па му је уосталом тако и дато име -агер галикус. Само пар година пре пунских ратова ово подручје око Рубикона постало је граница Римске државе и остало је то следећих двеста година. Упркос одлуци сената, који је био под контролом Помпеја, да распусти војску, Гај Јулије 50. године прешавши Рубикон с легијама проширује свој империјум на Италију чиме формално отпочиње грађански рат. У летње доба сличан већем потоку улива се Рубикон у Јадран између Равене и Римини ја, где је столећима био руб разних цивилизација; па му је и име тако Руб-ико, рубић, ивица, граница. Његова основа је група РБ као и у одрубити - одсећи али и порубити - да се ткање не осипа, дакле - начинити ивицу. Исти РБ костур налази се и у хрбту - оштрим лећима планине, брда и мало измењен у хриди - оштрој обали јер хрид

је исто што и старија харибда ΧΑΡΥΒΔΙС у којој је тако сачувана идентично вокализована РБ група, као у Рубикону, тако излази да пут од хрбта до хриди води преко харибде. Најзад РБ чини два важна ребра и у срб (в.), групи, па би неко ко чита Србикон уместо Рубикон био можда много ближе правом одговору.

САБИЊАНИ - Отмицом Сабињанки Римљани постају „народ“ али ће стапање у један назив и једно име народа трајати вековима после политичког и биолошког мешања; „двојство“ чак „тројство“ имена за грађане тако ће трајати готово до пропасти Града. Модерни“ истраживачи“ антике саплићу се код тумачења углавном по, стереотипу, наиме за све појмове и феномене које не могу да схвате, с обзиром да баратају јаловом праволинијском логиком - трпају у прегради с натписом „измишљена традиција“. Такав „леп“ пример је краљ Сабињана и Римљана Тит Татије који је тобоже измишљен још у старини а све зато да би се објаснио институт конзулства. Овај Татије убијен је као Ромулов савладар приликом посете Лавинију, граду надомак мора јужно од Рима, који је подигао Еней. Моје питање је просто, ако није био краљ Града и ако је измишљен зашто је „лажна традиција“ ишла тако далеко да га приказује и у функцији понтифика јер каже како је имао обавезу да једном годишње дође у Лавиниј и обави верске радње. Човек наравно може да измишља шта год хоће али у конзервативном и врло строгом најстаријем Риму ритуали нису могли да буду олако схватани и тек тако помињани. Тек много касније настале су такве идеје

и лакрдије у време моралне пропасти под царевима (в. фламен). Сам Град лежао је у тежишту три етноса: етрурског, сабињанског и латинског. Сва три племена -или народа, што је немогуће одредити поготово данашњим стандардима, додиривала су се и прожимала баш на подручју Града, а постојале су и енклаве изван релативно хомогених етничких области. Једно такво место је и етрурски град Фидена (Видена) с леве стране Тибра, десетак километара узводно од Рима а само неколико сати источно од Видене леже насеља Древних Латина које је покорио Тарквиније[173] Приск, пети краљ Града. Територија Сабињана почињала је изгледа од Капитола па између Видене и градова Древних Латина ишла ка северу кроз Курес (в. квирит), све до развођа Апенина; то је централна област, „шумадија" старе Италије. У целокупној маси становништва првог Рима сабињански елемент обухватао је најмање 50 посто а „чисто" римски (Рамнензес), без жена - Сабињанки, само једну шестину!!! Уосталом, да Рим тога доба није био већином Сабињански град, не би ни постојала потреба за савладарством. Порекло Сабињана је јасно, бар Плутарху који изричито каже да горди Сабињани не опасују своја насеља зидом, с обзиром да потичу из Лаконије. Ако је тако онда то може да буде само пелашка Лаконија она пре дорске инвазије коју Паузанија временски смешта два поколења после рата под Илионом. Кад се завршио тридесетседмогодишњи период Ромулове власти наступило је стање интеррегнума (које као и интеррекс неки наши „преводиоци" пишу с једним р - интерегнум, интрекс, скоро као интерес!)

које је трајало једну годину; и у начину избора новог краља лепо се огледа премоћ Сабињана у Граду јер је из Куреса у Сабинској доведен Нума Помпилије а овај избор народа потврдио је затим и сенат. Нума је постао тако други краљ Рима око 715. год. п.н.е., а за своје власти он је побољшао календар и подигао многе храмове; посебно је поштовао култ језерских, изворских вила - Камена. У имену Нумине жене Егерије крије се вероватно име једне од ових језерских нимфи - вила језеркиња. Сабињани с Етрурцима и Древним Латинима припадају изгледа оном најстаријем познатом етничком слоју Италије који је сродан ако не и потпуно исти с Пелазгима на Балкану и у Малој Азији. Име Сабињана готово сигурно је до нас дошло измењено (в.Срби), и нема разлога да га не читам Србини. Латински „оригинал" барата с две главне верзије србињанског имена: SABINVS и SABELLVS. Проблем бележења групе СРБ у антици показује се и у примеру личног и гентилног имена Сервијус; а и Сервије Тулије[111] је гле чуда „случајно" Сабињанин. Питам се сад да ли се Хоратије само шалио називајући се SABELLVS?

СЕРВИЈЕ ТУЛИЈЕ - Шести по реду краљ Града, законодавац, први је подигао камене зидове око Рима. Измишљена дилема још од класичног доба остала је до данас: да ли је био робовског порекла и због тога прозван Сервиус, што је у латинском слично оном SERVVS роб, слуга. На овом месту нећу се бавити „чистом" етимологијом појма сервиус (в. Срби) већ само пореклом самог Сервија Тулија јер ми се чини

да мало заобилазно али ипак јако утиче на расветљавање термина срб и то у најширем контексту. „Робовска дилема“ добро је долазила старим писцима да распредају причу у неколико праваца остављајући тако утисак велике обавештености код слушалаца и читалаца. Добар пример је Тит Ливије који буквално гомила контрадикторности добрим делом и с тога што користећи, тачније преписујући старије ауторе, то чини крајње расејано тако да бар што се њега тиче није никаква реткост да у истом поглављу понови од речи до речи читаве реченице са запрепашћујућом одсутношћу. Ливијеви подаци о Сервију Тулију у тренутку писања стари су око седамсто година и сежу до у доба латинске неписмености. Колико је до сада познато римска традиција чекала је до трећег века старе ере да је забележи Фабије Пиктор и то на грчком језику. Ливије сам каже да највише користи Фабија али изгледа и Варонова дела (други век старе ере) вероватно за хронологију. Први краљ био је Ромул[136] (753. до 716.) али није владао сам већ уз помоћ „колеге“ - савладара. Потом долази Нума (в. Сабињани) који као други краљ влада до 673. године, Трећи на престолу Града био је Тул TVLLIVS HOSTILIVS (он је интересантан и због тога што његово име садржи језгро Сервијевог „презимена“). У Тулово време до око 641. године Римљани освајају и разарају Албу а њене становнике преводе у Град коме се због тога удвостручи број житеља. Сам Тул Хостилије настанио се међу Албижанима на брду Келију (Целију). Посебно су занимљива имена старих племенитих родова Албе међу

којима је и Генс Сервилија. Тако читав век пре владавине Сервија Тулија Римом налазимо његово лично име и родовско име и то ни мање ни више већ код самог краља и међу сенаторима. Јасно је наравно да ту нема ни говора о некаквом Тулијевом робовском пореклу, а још је глупља помисао да би римска аристократија давала својој деци робовска имена. Четврти краљ Града је Нумин унук Анко и владао је до око 617. године. После њега у Рим долази из Етрурије Лукумон владајући под именом Тарквиније[173] до 579. године као пети краљ. Исти тај Лукумон (в. луг) заузео је сабињанске градове Колатију и Корникулум. Убијени краљ Корникулума звао се баш Сервије Тулије а његова удовица, мајка будућег шестог римског краља, породила се на Тарквинијевом двору. Тако је мали Сервије од првог дана боравио у краљевској кући где се и догодило оно чувено божанско знамење кад је пред очима свих дворјана глава овог дечака горела јасним пламеном. Видљива аура је прва предсказала славан живот. Тако је недоумица око његовог порекла изгледа каснијег датума и махом литерарне природе. Ова „робовска" верзија вероватно је временом јачала могуће и због опадања политичког и језичког утицаја Сабињана. Волео бих да видим како је Фабије Пиктор забележио Сервијево име на грчком. То је интересантно пре свега због правописа - јер зна се Хелени су у то доба користили бету за глас б а не за в, па је Сервије могао да буде само Сербије. Код писања су очигледно постојале свакојаке тешкоће јер да нису не би се Клаудије стотинама годинама касније својим императорским ау-

торитетом залагао за увођење дигаме, и то обрнуте, Ⅎ у латински алфабет (в. квирит). Такође још је могуће да су се у Италији Фабијевог доба користиле конзервативније грчке азбуке са нормалном употребом (вау) Ϝ односно дигаме. Упркос неоспорном сабињанском пореклу Сервија Тулија ауторитети попут на пример Пјера Гримала стављају Сервија међу етрурске краљеве „доказујући" на тај начин да не разумеју предримску етничку „решетку" на Апенинима, и тако се још једном показало да постојећим методама наука запада више не може да даје праве одговоре осим да их измишља, односно прилагођава захтевима који су одавно изгубили смисао. Један од најбољих доказа да је порекло самих Римљана малоазијско тло јесте тај што Сервије Тулије за узор приликом обједињавања италских култова узима градове Азије који се роје око храма и култа Артемиде Ефешке (в. Амазонке). Тако шест стотина година после тројанског рата један владар свестан свога порекла инсистира на „верском моделу" из отаџбине предака. У то време Римљани нису били ни близу поморском народу па су обавештења из Лидије могли да добијају једино преко Грка и Етрураца који су за разлику од њих били искусни на мору. Пратећи ту праволинијску логику требало је да се Римљани определе за узор из неког хеленског култног центра типа Делфа или Олимпије али очигледно да је логика крви, односно свест о пореклу, премостила и прескочила географски ближе просторе и одредила Лидију и Ефес као прототип! Заједнички храм у Граду створио је тако од Рима култно средиште много пре

оног времена кад је Рим постао војна и политичка сила. Најзад само име Сервијус има неколико облика а појављује се углавном у највишој римској класи (в. класа). Тако је на пример списак конзула из доба републике и царства пун разних „Сервилијуса“ без обзира да ли се ради о личном, породичном имену или надимку који је опет нека врста породичног имена. Изгледа да и Неронов наследник Галба потиче тако из старог албижанско - сервијанског генса јер су нека имена била једноставно резервисана за одређене породице. Било како било, ово се име у разним варијантама појављује хиљаду година у различитим државним актима, међу њеним магистратима.

СИБИЛА - До сада написано о Сибили или Сибилама представља углавном сумарни пролаз кроз старе писце. Разни приређивачи листова пропуштали су да извуку паралелу између Сибиле и Питије што је стварно чудно, будући да су обе на истом послу Аполонових службеница! И овај култ увезен је у Грчку, дакле није аутохтон, хеленски. Прва Сибила је дошла Хеленима из Пелашке Тројаде како каже Паусанија, који је за ово питање изгледа најпоузданији-“ она (Сибила) је била из града Марпеса на планини Иди 240 стадија удаљеног од Тројадске Александрије“. Врло је уочљиво да све Сибиле, односно њихова пророчишта, почивају на местима старинаčких Пелашких енклава што је можда и најјачи доказ негрчког порекла Сибила. Римљани такође имају „сопствену“ Сибилу из Куме код Напуља, што се по називу места доводи у директну везу са Кимом на

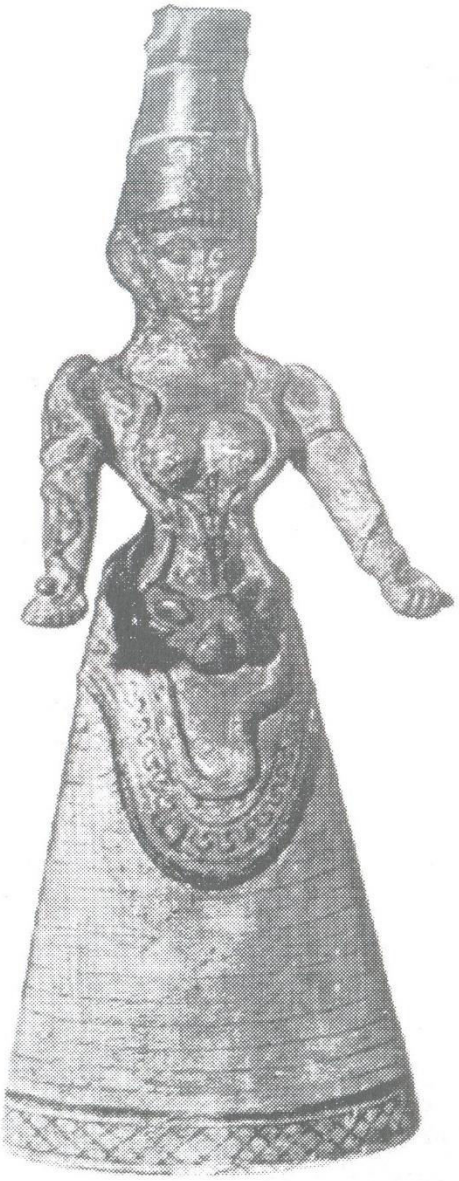

„Сибила“ - змијска краљица

Мисијској обали. Све Сибиле су смртне мада су божанског порекла и све без обзира на порекло, место и време, служе Аполону, односно пророкују уз његову помоћ. Аполонов култ тесно је везан за питона, односно велику змију, стога је јасно да је Питија првобитна питонова свештеница готово исто што и Сибила. Змија је хтонско божанство, а пошто излази из земље, доноси вести и пророчанства (најчешће од предака) из доњег света. Порекло имена Сибиле решавам у првом степену уз помоћ латинског у коме SIBILO - звиждати и сибилус који шишти - шиштач, шиштавац откривају да је Сибила само женски род истог, буквално она која звижди, шишти, ускоро ћу рећи и зашто; али пре тога се треба подсетити и грчког слова сигма, чије име такође долази од подражавања шиштања, тачније змијског сиктања, при том и само слово својим обликом потсећа на змију, без обзира да ли се ради о српастој варијанти (лунатум) или доцнијем познатијем класичном змијоликом „дизајну" Σ, σ. Сибила је према овоме жена која шиштањем - сиктањем дозива змију или змије, које привучене овим звуком, а можда и још неким другим радњама, прилазе пророчици - свештеници тако да она стварно долази у додир са овим гмизавцима; баш као што је то приказано фигуринама од теракоте из половине другог миленијума старе ере са Крита. (в. слику). То само потврђује Паусанијину белешку у којој изричито каже да је Сибила надимак, дакле име по функцији, која зато, бар кад се ради о групном појму, треба писати малим словом. Најстарији познати облик сибилиног имена можда се налази у Суди -

византијском појмовнику, лексикону, где стоји ΣΑΡΒΙΣ Сарбис (Сарвис?) име Фригијске сибиле - а та промена минимума С(а)Р у СИБ сасвим личи на ону Србињанин у Сибињанин (Јанко). Тако је поред жене која шиштањем дозива змије могуће још једноставније: Српкиња - Сибињанка - Сибила!

СРБИ- Ово је можда најтеже питање о коме је писано много, али је ипак речено мало. Зато сматрам да ту има места и за мене. За улазак у овај проблем неопходно је „пресвлачење", одбацивање свег сувишног да би смо могли да заронимо пратећи ову понорницу у једну зону која се налази ван научених, у област одређену рођењем и ту онда више не помажу деклинације, гутурали, хронолошке таблице, речју - позната датотека. Полазимо у земљу архетипског препознавања зато - вежите се, заронићемо. Можда је одређено да се тајна Срба и српског имена уопште, не може одгонетнути на овом свету, јер би у том случају оно и нестало; а српско име несумњиво представља тајну и то од самог његовог постанка. О Србији и српском имену се зато и не може говорити озбиљно а да се не закачи подручје мистерије и чак езотерије па због тога никада овде и нећу све обзнанити јер србождерима хоћу да одмогнем а не помогнем. Са наше фигуре скинућу тек онолико одеће колико је потребно да се разазна линија тела а да се притом организам не прехлади. Решење етимологије и семантике српског имена нераздвојиво је од многобројних варијанти назива забележених по целом простору Средоземља и такође велике распрострањености на

сва три околна континента. Систематско претраживање Евроафразије и детаљно убициране није циљ ове књиге а тиме још избегавам досадно прегледање „бесконачних" спискова сличних речи које би неминовно наметнуле „смарачки" ефекат телефонског именика. Задржао сам се зато на оним облицима који стоје у директној вези са осталим сличицама овде или су сами толико важни да их је немогуће заобићи. Структура примарне свести захтевала је неколико имена за један појам (в.веверица, в.корњача), а код личних и племенских назива то је готово правило. Добар а кратак пример овоме који је, успут и потпуно документован јесте римско име: јер у рату су Римљани били војници, код куће грађани, а тек за странце Римљани! Врло је тешко одредити тренутак када је Срб или Србин у семантичком и етимолошком смислу постао нејасан самим Србима, али једно је сигурно, то се није догодило само једном, у једном тренутку, и на једном месту. Процес заборављања јавио се више пута, али и на овако клизавом терену ипак постоје чврша подручја, а такво је на пример конструкција самог имена Срб која представља модел српског грађења речи - стандард нашег сазвучја. Сам етникон Србин може да буде стар и десет хиљада година а у том случају је немогуће продрети у његову семантику; па ипак да погледамо шта нам је на располагању. Теорија цикличних глобалних и регионалних катаклизми потврђена је и геолошки и археолошки, а поред тих метода као посредни докази су и њихови трагови у предањима практично свих цивилизација. Овде сам ипак остао код опредељења за колико толи-

ко „легитимне“ поступке који могу да помогну бар што се тиче раздобља од последњег великог отапања ледника па до данас. Морам још и да се осврнем на један појам, синтагму која гласи - етнопсихичка константа - ако тако нешто постоји, а ја верујем у то, онда је трагове Срба и српског имена, језика у опште, могуће тражити и изван граница леда у прошлости даљој од 10 ооо година. Претпоставки је много али се на жалост без њих не може. У таквој једној поставци просто ми се намеће идеја о биолошко-психичкој матрици нашег народа која премошћује технолошке успоне и падове цивилизација. Та матрица или константа, како хоћете, определила је и усмерила Србина у старини, да именује предмете и појаве око себе и оне које први пут види, да их именује онако како су то тисућама лета раније чинили његови преци, наравно без свести да су се тако звале и пре. Тај инстинкт, тај „говорни српски логаритам“ кружи у форми језика миленијумима кроз нашу свест учествујући у одржавању етнопсихичке константе из које опет извиру сви наши капацитети везани за поимање добра и зла, лепог и ружног. Морална и естетска начела проткана су кроз ту матрицу и са спољним утицајима кроз генерације чине оно што зовемо карактер. Можда се и наш данашњи „профил“ мења, односно променио, у односу на рецимо средњевековног Србина, али „отклон“, та дивергенција у односу на неког непостојећег становника планете остаје мање више иста. Ми Срби смо дакле и слични и различити у односу на неке наше претке али зато увек другачији од несрба ! Баш као што и треба да буде мистерија и

авантура почиње од самог имена Срб. Ова мистерија, сигуран сам, била би много мања да је у питању било који други живи народ, али кад је реч о нама е онда је све дискутабилно и без икакве потребе изложено дивљачком хиперкритицизму, који се потом преобраћа у намерно замагљивање и фалсификовање. Примера за ову моју тврдњу има безброј али ћу овде извући један заиста беспризоран и стар око две хиљаде година. Ради се о Птоломејевом опису народа који живе између Кавказа, Црног,Азовског и Каспијског мора, где се помињу и Срби и то као СЕРВОІ. За ту неку „науку“ још је ето на нашу велику срамоту питање, имају ли ти Срби везе са данашњим Србима. Овакав став бечко-берлинске школе боље рећи кухиње ме не изненађује, али да се српска „историографија“ још увек држи те швапске доктрине је заиста срамота. Претворили су тако читав филозофски факултет у „школу за пачиће мале” где се од среде до петка у скамијама ори:“ Срби су дошли на Балканско полуострво крајем шестог и почетком седмог века!“ Док сви „пачићи“ добро не утуве лекцију. За њих је Константин Порфирогенит и алфа и омега прве приче о Србима. Немојте им никако помињати Србе пре средњег века јер они се држе извора и само извора, као пијан плота. А шта је Птоломеј, питаћете, је ли то извор, па вероватно је штампарска грешка, одговориће вам, ако вас тога удостоје! Погледајмо сад саму реч Србин, шта она значи и како настаје. На првом месту треба стално држати на уму да у релативно великом временском распону од више миленијума и на такође релативно врло широком простору Евроафрази-

је, овај појам има има различита значења. До сада се некако показало да је при образовању иницијалне групе највећег броја основних речи главну улогу изгледа имала ономатопеја; а овај принцип подражавања стоји пак у директној вези са етно-психичком константом, јер управо она и развијеност говорног апарата, способност имитирања, опредељују „изглед" сазвучја односно пра-речи. Психолошко - биолошка матрица одређује начин преламања спољне сензације и њено претварање у именовани појам на „изласку" из бића. Та матрица рецимо утиче да и узвик бола буде јао а не ауч. После „одлеђивања" ти неки први Срби почели су да именују нови амбијент пратећи једноставно ефекте које су те сензације производиле у њиховом унутрашњем свету. Сматрам да је тај минимум али и основа Срб могла да настане двојако: прва, да је дата односно наслеђена од раније и ту се скоро ништа не може, јер је ово тамно име доцније кроз еоне мењало значења услед многих разлога појављујући се некад и као етникон. Друга могућност неодвојива је заправо од прве јер у ствари може да представља једну или неколико њених фаза. Ево о чему се ради: ако прихватимо да је постојао обичај, као код многих племена о употреби више назива, а да је по неко име из култних разлога представљало и највећу тајну, онда су и Срби могли да имају више народних имена а Србин је било једно од њих. Један од праваца реконструкције по принципу ономатопеје текао би овако: наоружани део групе (в.човек), именовао је и стварао речник за спољни свет, а како се овде ради о времену „отапања леда"

група је могла да буде само ловачка а никако сељачка. Оно што је одвајало ловца од жене, детета и старца није само физиологија, већ оружје, јер онај који поседује оружје је ловац-ратник. За ову причу у овом периоду у опште није важан тип и изглед тог оружја (в. квирит) је ли оно од камена, кости, метала; чак је ли тупо (маљ), или оштро: копље, нож, секира. Битно је само како су ловци доживљавали, чули и изговарали ефекте тог оружја, чија је првенствена намена била уништавање животиња. Овде може више да нам помогне старо „српско божанство" уништитељ зиме -Зимаргл, онај који рга зиму. Тако стигосмо до групе рг која стоји у језгру речи рог а од које и долази оружје јер прво „орожје" изгледа и беше од рогова а истим се таквим роговима међусобно ргају бизони и јелени, у борби за место у крду. Нећу сад пратити ову групу кроз сва саречја али од ње рецимо постаје ругло -гадно као рана; и ругање - ругати се рањеном сргано непријатељу.Тај пар сродан је захваљујући „ЕПК" чиниоцу групи рб где такође доминира „пасје слово" (у осталом каква је разлика између режати и резати) ликвида или р. Група рб се налази у многим основама али је најкарактеристичнија она грб што даје посредно зграбити и грепсти - парати ноктима, а све ово је итекако блиско поступцима везаним за лов. Морамо да дођемо и до сиктавог гласа који стоји у сећи и секира, настао подражавањем ефекта сечења ваздуха и погођеног циља, обично животиње -сссек. Могуће да је човек који је носио то оружје, вероватно у (најстарије време) кратко ловачко копље од рга - рога и добио име по њему са придода-

тим иницијалом који подражава само сечење и тако кроз срг настаде срб. Срб је дакле првобитно било сечиво што сече и рга - кида, гребе. Клима се наравно мења, векови пролазе, а ловци мењајући поднебље мењају и начин живота. После ловачке дошла је и пољопривредна фаза, кад то копље постаје срб (срп), којим се рби - коси жито, па и дан данас се користи израз одрубити и још чешће порубити.Плодне долине ваљало је бранити (в. жупа) и срп ће сад постати поново оружје али са основном наменом убијања људи; правим правцатим српом над главама непријатеља витла фараон на египатској фресци. То српасто оружје ипак у историјско време ће прославити Персијанци, а дан данас сечива врло слична египат-

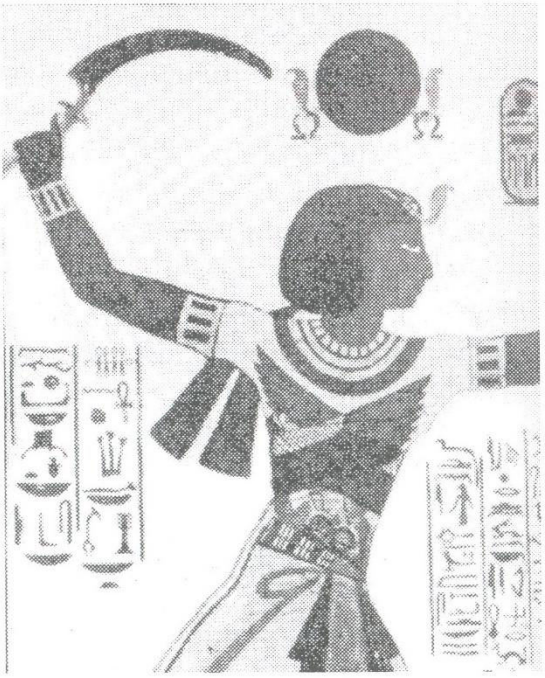

ским и персијским користе Индуси и Непалци. Од ове, у ствари персијске сабље, где је оштрица баш као код правог српа на унутрашњем луку развила се „нормална" сабља која сече спољном страном, европски језици кроз своје називе за сабљу сведоче да је то некад била наша српа, односно срба, справа за одрубљивање. Зато је Жупанић добрим делом у праву, кад код кавкаских народа налази реч сер и сур у значењу човек, и ту тражи порекло српског имена али види се да је то једна можда „средња" фаза и може да се односи и на народе који су, прихватајући назив за оружје, именовали тако и све оне који га носе; јер оружје, видели смо, могу да поседују само људи- ратници. Даљи развој имена Срб догађа се у периоду раслојавања и стварања кастинског система можда негде између трећег и другог миленијума старе ере, али је свака хронологија крајње несигурна и врло је могуће да се долазак „белаца" у Индију догодио много раније и у неколико великих таласа. Индијски еп Ргведа (откуд и овде група рг ?) сачувао нам је име ратника јунака Србинде - Србенде, а што се мене тиче скоро и не видим разлику бар у гласовном смислу између њега и Сарпедона САРПНДΩN кога Хомер помиње као Зевсовог сина, а Херодот као Минојевог брата, њега убија Херакло ни мање ни више до у Сароском (србском) заливу, а рт остаје по њему Сарпедон. Србенда (Србинда), припада очигледно ратничком делу - (касти) народа и зато је он Срб (наоружани - ратник) али је и припадник целе заједнице Винда или Инда, отуда му је и цело име Срб Инда! Близак пример овоме налазим у средњевековној Ср-

бији где се кроз друштвену хијерархију чувају остаци кастинског система: ту је назив себар остао етимолошки нерешив само зато што нису хтели да га повежу са појмом Срб и Србин. Ево о чему се ради: ти наши себри су остаци ратничке касте који су у њеном раслојавању и разграђивању остали слободни поседници малих парцела раздвајајући дакле сиротињу, меропахе, работнике на туђим имањима, од властеличића и властеле. Тако је у Рашкој средњег века постојао етникон за читав народ - Србин (који се није односио на занемарљив проценат несрба), и сродан али ипак класни назив себар за свакако најбројнији слој људи. Коме није јасно како је Србин прешло у себар нек се упита како је од точак настало котач а од лижица жлица! Слично растурање родовског система у Британији ће од практично исте основе створити сер а из ове ће класе изнићи читаво племство на острву. У многим словенским језицима Срб и Србин представљају слободног човека а Елезовићев речник нам чува у привидном турцизму - сербез, практично исто значење: безбрижно, весело, слободно итд., које је вероватно настало од старијег облика србеж! Можда је баш тај неизрециви број саречја које се гранају из српског имена натерао Будимира да погреши и полазиште тражи у облику симбу које је опет могао врло лако да настане и од погрешног изговора у (античким Србима), придруженим племенима. Прихваћена у кастински систем нека племена попут можда Сигина, постајала су оно што би смо данас назвали логистика - древни сервисери бојних кола и највећма ковачи који су снабдевали ратнички слој увек

новим оружјем. Прихватајући име племена заштитника и господара у овом случају могуће Срба, они га мењају прво на Сибина па најзад у Сигини. Овакво племе с оне стране Дунава Сигине, помиње Херодот а није искључено да су и „Келти“ Синги оснивачи Београда баш ти Сигини. Ту се негде решава и можда проблем циганског имена. Лигури изнад Марсеја називаху трговце торбаре сигини а, тадашњим Кипранима, опет, рецимо сигина је врста копља. У историјско време дакле види се дошло је неколико пута до мењања првенства „кокошке и јајета“ односно онога шта је по чему или коме названо. Стоји зато сасвим вероватна могућност да придружени народ после одвајања од народа воће у овом случају Срба задржи њихово име, односно име, предмета (врхови копаља и сечива у опште) које су највише производили. Тако један римски мозаик из четвртог века (дакле на самом крају античке епохе) приказује гладијатора док кратким копљем убија неку велику мачку, могуће пантера, а изнад је натпис SERPENIIVS. Ову глосу латински речници не познају и наравно не тумаче; зато ћу је глатко прочитати серпенијус -“српљаник“ (по аналогији копље - копљаник); а то је по свој прилици врста гладијатора попут „самнита“ на пример па је и овај серпенијус дакле онај који се бори „по српски“ - кратким копљем, баш као што гладијатор рецимо трачанин не подразумева неког борца из Тракије већ онога који се бори трачким стилом и трачким оружјем! По истим тим срповима - сечивима видели смо више миленијума раније, могли су и Срби да добију име. На овој „розети“ види се гранање саречја из

нуклеуса срб и бројна истовремена повезаност самих изданака, ту је и неколико празних места која наглашавају аспект тајне и неизговорљивости пред странцима. *Оно што је најбитније кад је у питању однос српског према класичним језицима - грчком и латинском, је непостојање почетне ср групе у фондовима тих језика!* Хоћу да кажем да је због тога сваки покушај бележења речи иницијалног ср типа од стране античких писаца био увек импровизација и адаптација. Управо то је капиталан доказ да је фалсификовање српских речи било правило без обзира да ли су то класични аутори чинили намерно или случајно. Зато сам углавном упућен на „њух", да не кажем инстинкт код прегледања „сумњивих" глоса, оних које су могле да припадају почетном ср типу. Било би добро да се овај проблем завршава ср групом али њега проширују у недоглед практично све српске речи поготово оне без

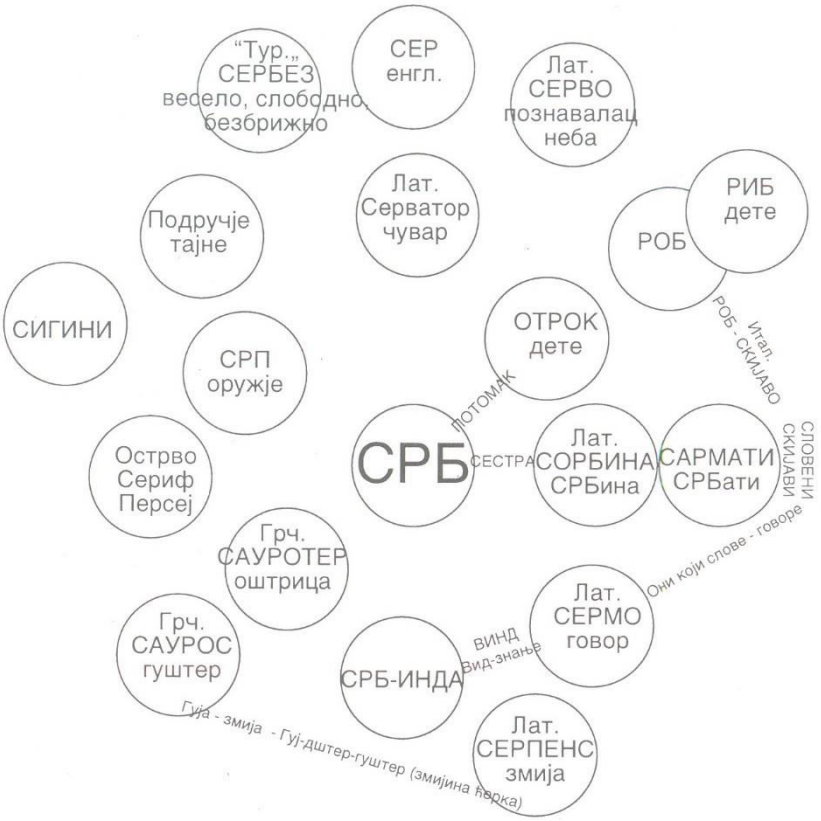

„правих" вокала: прст, крст, врт, смрт, трг, трст.... Одавно је примећено да код бележења имена нарочито топонима класични језици једноставно нису „записали" иницицјални ср тип, али и остале стандардне облике српских речи. Зато је једно од највећих питања шта су и како писали историчари и картографи. Птолемејев атлас из другог века наше ере такође избегава ср групу и вокализује наше типове речи. Два века касније и сачувани римски итинерер познатији као Појтингерова табла наставља у истом маниру. У

ова оба извора почетна група отишла је у лепезу: сар, сур, сер, сир... где су се потрошили практично сви самогласници па и двогласја, као у примеру Сауромати. Ови Сауромати су у ствари Сармати, народ који у антици насељава широке просторе на северним обалама Црног мора, читав полукруг од падина Кавказа до ушћа Дунава, са Азовом и Доном као централном зоном (в.полис). Такит говорећи о бављењу Клаудијевих легионара половином првог века, на реци Хипанису,(данас Кубан) спомиње краља по имену Зорсин (што ћу бити слободан да прочитам као Син Зоре или Зоре Син) а тај Зорсин је владар Сирака (Србака ?) које сматрају за сарматско племе; заиста је сувише овде подударности да би могле да се узму за случајне. Ако занемаримо пак накнадна тумачења, мудровања и конструкције и држимо се само сачуваних карти и ретких описа савременика, налазимо у антици неколико Сарматија. Почињале су негде код Београда и представљале сав тај неодређени простор (по ширини) с леве стране Дунава све тамо до његовог ушћа, па онда даље црноморском и азовском обалом скроз до Кавказа. Ту прву Сарматију, гледано од Београда могао бих да преведем као „сарматска пустиња" или можда „пустара Сармата". Птолемејев атлас и „Појтингер" су крцати топонимима потенцијалног ср типа. Да погледамо онда само неке називе на том пространом српском етничком простору између Саве и Драве који улази у средњи век с наслеђеним називом - Славонија. Ту је рецимо Серонис (на Драви) а само пар километара низводно ка Осеку лежи и VERBIS што ћу мртав ладан да прочитам као Сербис, у ства-

ри Србац; а Сервитио на Сави (данас Босанска Градишка) има такође свог парњака у оближњем низводном месту VRBATE које ћу опет да прочитам као Србате, а знате ли зашто? Зато што се то место и данас зове Србце. Идемо даље до још једног стандардног примера манипулације подацима који је временом претворен, наравно намерно, у забуну века. Ради се о томе да је доведено до бесмисла стање - заправо догма, о томе како су првобитни грчки и романски називи „пословењени" на нашим просторима. Сутоморе се тако тобоже развило из романског Сантамарија. Оваквих је примера безброј али се на етрурском узорку као и пелашком, у осталом, потврђује да сами називи могу да „обрну неколико кругова" којом приликом се губи тај осећај првенства. Стоморје је рецимо могло тако латинизацијом и то тек у касној антици да постане Сантамарија, а потом опет и Сутоморе што је практично враћање првобитном имену. Обећао сам да нећу овде да правим телефонски именик па остављам да ми се верује на реч да је Евроафразија простор крцат оваквим примерима а онај ко сматра да измишљам, нека прелиста изворе - шта друго. Сарматије су дакле Србадије или Србатије, нешто што би одговарало изразу Славоније од којих ће „Грците" сачинити Склавиније. Опет сам увучен у круг наметнуте, измишљене - етимологије где је присутно једно готово езотеријско изједначавање појмова кроз ту параетимологију; јер пошто су још у антици покренули причу - и то посредно, преко Сервија Тулија[111] - о Србима који су робови, наставили су у средњем веку истим правцем кад су Словени постали Скиави -

робље. Оно што је занимљиво у целом замешатељству је да ова два појма од којих је Србин вероватно старији, добијају у различитим временима и од различитих народа исто значење - роб, што је стварно невероватно! Да све буде лепше најстарији поздрави: сервус и ћао (овај други од славо па скиаво и ћаво), сведоче да значење није роб већ може да се тумачи као човече и брате. Прихвати ли се овакав став онда излази да су и сами странци и бивши Срби индиректно изједначавали појмове Србин и Словен, дајући им исти смисао у параетимологији! Тако на чудан начин неколико лажи даје целу једну истину, ето и то је могуће. Опет говорити о изразу роб а одвојити га од појма Србин, није могуће, шта је сад то, зар сам постао контрадикторан, јесам ли коначно успео да сам себи скочим у уста? Не, јер роб изворно не значи оно што обично подразумевамо, у смислу развијене антике где је он „говорећа животиња". Његово најстарије значење је члан породице, потомак, дете, а доказ томе је опет средњевековно српско сталешко устројство, где отроци (најнижи слој) чине танку класу робова. Само њихово порекло овде није толико битно, да ли су рецимо настали од ратних заробљеника или некако другачије; битно је да код неких Словена отрок значи и дете. У суштини роб је у родовској заједници члан породице и долази под патрија потестас исто као и најстарији „слободан" син. У овом аспекту, дакле, роб се приближава појму Србин кроз значење човек и ратник - рођак. Тако заробити у изворном смислу више значи узети под власт некога, а тек временом овај је појам спуштен ка нивоу ствари

кроз израз роба - ствари, предмети. Какво је то име у овом светлу Саксонца Робина Худа или Скота Роба Роја. Симпатично је што Робин има исти наставак ин као и Србин. Роб Рој је за мене „дете клана“ или члан клана - роја (мноштва као код пчела) а од овог рој долази и број (избројано мноштво) па и строј (устројено мноштво). Две највеће народне делије у Енглеза и Шкота имају тако српска имена - пардн мај френч! Али ми журимо даље. Останимо ипак још начас у северњачкој зони која такође врви топонимима и сваким другим „нимима“ потенцијалног ср типа. Да видимо како Руси кажу деца: риб - јата, не личи ли то на роб (риб) и рој (јато), јато - риба, деце, робова (рибова). У североисточној области Европе ср групу вокализују на „и“ и на „у“ - значи сир и сур, често и са чудним „у“ као у Минхен. Каже се у осталом рубеж, граница (в.Рубикон), па рубље и рубашка. Барата се могућношћу да срб долази и од боје, па је нађена инверзија рус (црвен) - сур(б), то није немогуће (в.ђерв). Али ми се ипак чини да је боја само последица сечења - црвена, тако да ова тврдња остаје али без права првенства. Боја рђе је црвена али и смеђа, видимо дакле да се под рудом (рићом) у једном периоду подразумевала руда гвожђа, првобитни срп после неметалне фазе је морао да буде од неке ковине која се лакше обликовала, као бакар на пример, али и сребро и злато: да, зашто да не, па до скора су се ови метали као велико грумење налазили по потоцима и спрудовима многих река, а по сибирским практично до јуче. Сребро кога има ипак више од злата могло је у једном раздобљу да постане основни метал за драгоцена

сечива, све до оног тренутка кад су савладане легуре међу којима је и бронза. Да ли пролазак металургије кроз епохе има трага и у хеленској традицији о добима, односно врстама људи? По тој некој идеји Срби би била сребрни или како Руси вокализују - Сереб (ново руски серби). Монументални рељефи из перода Хетитског (Хититског) царства (од 1450. до 1180. године пре Христа) и то на неколико локалитета садрже тако веровали или не, „комплет" најважнијих српских симбола. Што се тиче самих српова они су можда по најбоље приказани у рељефу каменог светилишта Јазиликаје, источно од Анкаре, датованог у половину 13. века где се поред осталих фигура налази и сцена поворке дванаест младих ратника који преко десног рамена носе ослоњене велике, изгледа дворучне српове. Прва асоцијација због њихове безбрадости а истовременог извесног достојанства у ставу, била ми је на римске ликторе, којих највиши државни магистрат има баш дванаест. И можда зато што се не зна кога представљају ови момци, могли су археолози да узму слободу и назову их „дванаест богова" (?), мени ипак највише личе на краљеву гарду или упрошћен приказ његове војне силе. Српови на

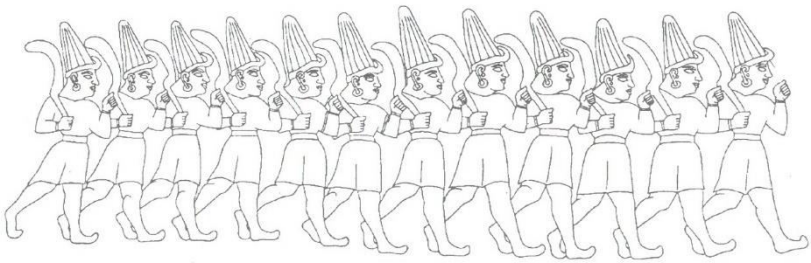

„Дванаест богова"

њиховим раменима су по свој прилици прави борбени, сечиво као што се види је велико, као код косе, а судећи по дугачкој дршци могло се држати и с обе руке, макар приликом прехвата и посебних удараца. Ово сечиво морало је да буде и прилично тешко. Због шиљатих капа са „рогићем“ постоје тумачења да су у питању нека нижа божанства (јер имају мали број шиљчића на капама). Било како било, они носе праве шумадијске опанке - шиљкане, а на истом рељефу исклесана су још два наша „заштитна знака“: двоглава птица (вероватно орао) и оцила као детаљ у хијероглифском натпису. Сличан моменат с оцилима налази се на још неколико краљевских инсигнија. Па шта је онда још потребно да се ови српаши у шиљканима и читав рељеф уопште повеже са Србима, да ли можда фали неки од симбола? Наравно, „нешто“ увек недостаје, али за хетитски рељеф од пре 33 века ово

је, сматрам, сасвим доста. Увек, наравно, постоји питање: Срби, у ком смислу? Јер зна се, одавно постоји код неколиких писаца теза о Србима који нису Словени, и који су тобоже предали тамо неким неодређеним Словенима српско име које им је потом и остало, (пошто је временом та малобројна група завојевача претопљена) а језик је међутим остао словенски. Они су ове парареле исконструисали вероватно користећи историјске примере Франака, Руса и поготово Бугара. Данашњи Французи - узмимо њих, поносе се галским пореклом а носе име германских завојевача; слични токови беху код Руса али и Бугара код којих је процес претапања трајао најдуже (в.Ђерв). Тако би значи добро легла прича о Србима који, ето, нису Словени. Овде се наравно маневрише по сивом подручју недовољне дефинисаности а све у сврси главног задатка: потискивања Словена и Срба у сваком аспекту. Манипулација тече даље и одавно је усвојена деветнаестовековска доктрина о народима и нацијама; а данас са становишта новог светског поретка све је окренуто тумбе јер амерички израз неишн подразумева у ствари припадност држави а никако народу. Овде може да помогне поглед на пасош краљевине Црне Горе у коме је јасно била одређена народност - српска, држављанство - цр-

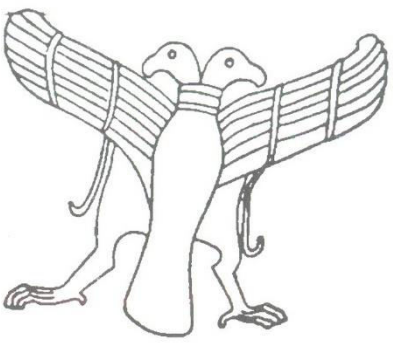

Орао

ногорско, а вера је могла да буде рецимо и мухамеданска за истог човека. Ето и тако је могло, али после овако једноставно и лако дефинисаних категорија дошао је век у коме су своје деонице на жалост, имали и највећи „српски" умови, кумујући оној трагичној глупости о „три племена која чине један народ" - наравно, Југословенски. Био је то балкански увод за нешто што је требало да постане „неишн" нашег типа. Овде се добро - за оне којима није јасно како Србин може да се роди у Трсту, цео век проведе тамо и опет да буде Србин - уклапа прича о крмачи која је имала навику да се праси у штали: је ли она опрасила због тога телиће или можда ждребиће? Припадност народу је на првом месту ствар биологије а временом и свега другог. Народност, односно припадност српском народу а не круни - дакле држави, била је јасно одређена још у средњем веку, кад је упоредо постојало неколико српских држава (Рашка, Босна, Дукља...) и све је ово наравно тврдо запечаћено и доказано изворима али је намерно криво тумачено, да би се све уклопило у задати калуп „неишн" типа. Народност је код нас јасно издвојена као категорија још много пре 14. века (в.Босна), а у Душановом Законику одлично видимо разлику између етничког и државног у смислу данашњег појма држављанства. Србљи је онај облик за који знамо из Душановог Законика а први падеж множине био је изгледа Србље. Видело се на примеру неколико топонима како су класични језици адаптирали наше речи. Прилагођавање је ишло толико далеко да је прерађена реч губила сваку етимолошку логику, просто речено: саречја наста-

ла од деформисаних српских облика постала су Грцима и Латинима временом потпуно неразумљива у смислу исходишта - етимологије; а задржавала су само значење везано искључиво за употребу. Трагови иницијалног ср типа налазе се и у изразу сермо SERMO - говор, језик, наречје, уопште, све што је везано за било какво изражавање речима: од уличног оговарања до научног дописивања. Плинијево дело DVBIVS SERMO „Колебања језичка" извршиће можда утицај и на латински средњег века где се сермо одржало и у значењу проповеди. Ако је сермо настало од срб, а јесте, јасно је да Италици говор прихватају од оних што слове: Словена, Срба (в.Етрурци) а логичка - етимолошка веза може да се успостави једино преко српског језика јер ње нигде нема у латинском, да не помињем талијански. Сермо и Сермати (Сармати) иду тако руку под руку а пошто ни у грчком „вокабулару" нема почетне ср групе, ту је поред назива острва Серифа и сва сила сличних адаптација. Персеј (в.Порсина) је одрастао баш на Серифу а главно оружје бејаше му баш срп. Овај срп поклонио му је лично Хермес. Интересантно је да промена срб у серф (сериф) постоји и то документована у „турском" изговору имена града Србице на реци Бистрици, оној која одваја Македонију од Тесалије јер они кажу Серфице а Грци исто место зваху Сервиа. Око српског имена јављају се етимолошке и семантичке вртешке што спајају бар по три језика: грчки, латински и српски. Онај „српција" (српчија) Сарпедон изгледа да је Персејев брат по оружју, па да се онда још мало задржим око сечива, јер Грци доњу оштрицу

копља називају САΥΡΩΤΗΕΡ - сауротер али и гуштера зову САΥΡΟС. Веза са латинским гуја се успоставља преко српског, змија - SERPENS серпенс да не кажем српенс, јер српско гуштер настаје од гујдштер - гујина ћерка. Тек тако се у овом кругу наизменично допуњују три језика баш по принципу што нема у излогу има у радњи; односно што не покаже грчки, казаће латински а српски ће све повезати. Премошћивали су Хелени „неизговорљиву" празнину између „с" и „р" не само са ау већ и уз помоћ разних других гласова, овде ми је посебно леп пример уметања двогласа еи у речи CEIPEN сирен(е), а и латински пример „надевања" ср групе даје леп узорак као овај „сестра од стрица" (и од тетке) која се каже SOBRINA није ли то Србина која даде и Сабину и Сабрину? А зашто се разборито каже SOBRIE (братски) или како би брат саветовао? Ипак што се тиче облика на сер који је унео највише забуне због „ропске" параетимологије (што је еуфемизам за глупачку етимологију) треба рећи да је израз SERVATOR са значењем чувар, избавитељ, спаситељ сасвим близак оном изворном ратник, српин - Србин. Кроз ратничку функцију развило се саречје везано за службу и служење (баш као што се каже „служи војску") па SERVIO служити, показује ширење значења у смислу тежити ка нечему и имати нешто на уму - у смислу обавезе. Тако SERVO поред чувати значи и посматрати небеска знамења; лепо је заиста видети како је и опсерваторија (астрономска) изникла на нашем ср пару. У облику SERA доцни, касни, налазим полазиште

у значењу стари преко израза SERA ARBOR старо дрво или SERI ANNI - дубока старост; да, Срби бејаху стари, бејаху стари у Италији - старинци, а поред српа предали су новим народима и тестеру (SERRA) - серу, која се у то доба вероватно мало разликовала од српа. Кроз израз везати затвара се још један круг, овог пута у разумевању, слагању, преко вед, вез - знање (веза, повезивање) па су тако Срби опет они који поседују знање, вид - Венди, Венети и Винди. Та група ср енергетски је идентична са групом рс из које изниче Расена, тако да се просто намеће снагом сопствене логике. Како у осталом друкчије објаснити латински облик SERIES - ред, низ, врста, поворка али и племе и народ, док кроз нашу оптику и значење човек (и рођак) од кога и настаје народ; у осталом име „грчког" града Сера или Сереза може да има смисла такође само уз враћено „б" које су Хелени негде затурили. Једно делање повлачи друго па тако уметање вокала у ср групу често производи и њен нестанак, јер ето неки предвокалско „с" мењају у „з" и тако су Срби (на једном месту) прво постали Сораби, па Зорбен и најзад чак некакви Зеруани. Увек се на овом примеру сетим Ентони Квина у Грку Зорби; па зар нисмо сви гледали тај филм о Грку Србину.

ТАРКВИНИЈЕ - Последњи краљ Града за кога кажу да је добио надимак Супербус - охоли кад, уз образложење да ни Ромул нема гроба, није дозволио сахрану свог таста Сервија Тулија[111]. Овај Тарквиније је или унук или син Лукумона који се доселио у Рим из етрурског града Тарквинија и владао као пети

краљ по реду. Лично име TARQVINIVS преплиће се с родовским а оно долази од имена тирсенског јунака које латински записано гласи (правилније рећи изгледа) као - TARCHO што једни читају Таркон а други пак Тархон. С обзиром да се ради о расенском имену ја ћу га прочитати у духу нашег језика као Стархон које долази од правог и старијег Страхон. Врло је дакле слично српском Страхиња с тим што је овде значење само страшни а подразумева се за другога, за непријатеља, док код Страхиње већ садржи оно иња другима. Било како било, између ових имена суштинске разлике нема а да бих подвукао сличност с нашим језиком определићу се за буквалан превод TARQVINIVS - Страхиња.

ТРАГЕДИЈА - До данас су потрошене тоне хартије на теоретисање о пореклу драме и сцене. Жанровска подела на комедију[71] и трагедију одавно је проширена подврстама, готово до апсурда, нарочито развојем нових медија; ипак кад је реч о позоришту, двојство комедија - трегедија се некако одржава. Драма[31] и њени деривати су преко латинског зашли у светски лексички фонд свеопштим поимањем наравно о њиховом грчком пореклу. Ово готово догматско прихватање хеленског исходишта комедије и трагедије маестрално је побио Милан Будимир у својим Источницима али чак је и он, робујући наученом, остао заглибљен у „илирској" каљузи. И такав углибљен, успео је да концентрише читав свој есеј о сценској терминологији у једну реч, која боље од свега илуструје беду светске заблуде. Овај провинциј-

ски квази - калк бивше псеудо браће гласи: „јарцоспјев“! Сасвим упрошћено, Будимирово објашњење је да између најстарије трагедије и комедије нема у ствари никакве разлике. И зато је врло вероватно да су оригинални грчки термини комос и комедија у ствари превод догрчког оригинала, садржаног у основном елементу сложеница тругодија и трагодија. А то је у ствари сатир дракис; такође од негрчког дракос од кога је пак популарна параетимологија створила - трагос (јарац)! Овог непостојећег јарца велики познаваоци налазе свуда, премда га авај, нема нигде. Све тако до хеленистичког доба кад се тек појављују прикази Пана који заиста има папке. Уместо јараца који се дефинитивно привиђају „стручњацима“, археологија најстаријег и класичног периода, Хеладе познаје од зооморфних створења углавном сатире и силене а они су изразито коњолики: копита, коњски репови и коњски, бар по величини, курчеви. Тако је забуном сатир проглашен за јарца чији је „финални производ“ јарцоспјев - трагедија. Један од лепих доказа да су у најстарије доба трагедија и комедија исто је и латински назив за лакрдијаша DRAVCVS што је синоним латинској туђици драуkус. Аристофан каже не једном да се комедија звала тругодија а комични хорови у њој ΤΡΥΓΙΚΟΙ ΗΟΡΟΙ. Истражујући овај феномен везан за порекло европске сцене Будимир у варијантама трагодос - тругодос налази доказ неке старије фонетике, друкчије од грчке. Како исту такву промену види у Дионисовим именима ΒΑΚΧΟΣ - ΒΥΚΧΙΣ он и најстарији назив хеленског глумца који игра трагичне

и комичне улоге везује на основу промене а - у за Илире[53]. Па тако сатир, (главна и централна фигура античке драме) односно дракис, није грчки већ старији илирски. Како се и један и други драмски род врте око фалофорских Дионизијевих поворки и произилазе од њих јасно је да нигде нећемо стићи ако не узмемо у обзир дитирамбе и песме посвећене њему, Дионису - Курцу, којима је све започињало. Ту је још и догрчки назив дошао до нас као драуко и име сатира Дракис, што свакако припада речнику Пелазга. Демостен назива корифеја који иде испред поворке носећи „импозантан фалос" (огроман курац) и напада све од реда безобразлуцима - вођом племена. Наш је Будимир углавном дошао довде, до Илира, евентуално Пелазга[110], али ипак јасно доказујући да дракис, од кога настаде трагос, никако не може да буде грчког порекла. Решењу ове етимологије дракиса највише се приближавамо кроз израз ΒΑΚΧΣΚΑΙ ΔΡΑΚΕΣ Бахови прутови којима су витлале „помамне менаде" и „јуродиве бахантките" чији облик са шишарком на врху очигледно представља курац! Најстарији комедиограф Епихрамн термином ΓΕΡΡΟΝ (прут - грана) обележава курац без кога изгледа не бива већине свечаности. На даље може да нам помогне једино наш српски језик; јер у овом изразу герон скривена је иза обичне вокализације српска грана (односно грм) проистекла из пара гр. У овим прилозима на много места долази до изражаја грчка неспособност изговора српске речи без уметања помоћних гласова што је наравно за собом повукло нове проблеме код њиховог записивања;

више пажње томе сам обратио у одељцима о Пелазгима и Србима. Но вратимо се овом биљном материјалу: штап или прут односно грана, води нас у правцу овог најстаријег симбола поновног рађања - фалоса, који опет упућује на биљно, вегетацијско порекло речи. Сам дракис такође упућује на дрвени материјал с обзиром да скрива наш пар др из кога иде дрво, дакле опет шумски материјал. Немогуће је данас после три хиљаде година рећи како су тачно изгледале Дионисове поворке, поготово што је чак и у сумрак хеленске епохе код већине писаца ова тема заобилажена јер је још увек представљала тајну култа. Ипак јасно је да на челу те поворке иде глумац „командант параде"; овај диригент носио је велики дрвени трупчић - колац и подражавао дркање, отуда ето и грчко дракис, од српског дркач или дркош. Овај „безобразник" имао је задатак да отера силе смрти и пробуди живот. Како је овај дрвени Дионис био обојен црвено, што је појачавало апотропајски ефекат, а његов носач (корифеј) вероватно превлачио преко њега какву проваљену мешину, ритмично откривајући црвено обојену главу фалоса, овакво мастурбирање праћено свирком фрула и бубњевима припремало је публику за „велико финале" - транс (в. драма). Да је стварно име сатира дракиса настало од српског дркања сведочи индоевропски облик дхроугхос што је наше друг тада и сада. А Хесиодова глоса ΤΡΩΖΩ дружим се, јасно показује читаву перјаницу појмова јер се иза зете овде крију бар три наша гласа: дз, з и ж - па тако држим (руком), дркам, долази од већ поменутог нуклеуса др. А што се тиче јарца он се у целој причи појављује само уколико је проваљена мешина од козије коже!

УЛИКС - Је то сви знамо, латинско име Одисеја, али оно нема етимолошког објашњења. Једноставно Уликс јесте Одисеј а зашто баш тако а не некако другачије, нема одговора. Водећи се мишљу да је реч у старини била много више него данас повезана са својим исходиштем, полазим од претпоставке како латинско име мора да има везе с хеленским Одисеј ΟΔΥCCΕΥC, јер познат је манир многих античких и средњовековних писаца да буквално преводе топониме и лична имена са варварских језика на грчки и латински. Од сијасет таквих примера добар је онај Дукљанинов из Летописа, кад српко име Разбивој преводи на латински као Руинагентис, чиме прати смисао, али није до краја буквалан, јер би повратни превод дословно гласио Разбирод али и „Убицапотомака". Овим хоћу само да покажем (не како сам паметан), како је преводилац Хомера на латински имао тежак задатак а као и код сваког превода главно је начело „држи се буквалног све док то не угрожава смисао". Међутим, да би се ово разрешило, није довољно видети и чути само грчко саречје из кога је име Одисеј, јер како је још давно пронашао Будимир, песник Илијаде је по свој прилици негрк, могуће Мајонац. И тако смо већ код малоазијског прехеленског супстрата и у том слоју изгледа и треба да лежи одговор! Негрчки трагови налазе се и у самој европској Грчкој на трачком приморју. Источно од Стримона и у околини Абдере су два „трачка" народа ΟΔΟΜΑΝΤΟΙ - Одомантоји и ΟΔΡΙCΑΙ - Одрисаи који су вероватно једно те исто племе забележено од Хелена на два начина. Код Одрисаја изгледа да је у питању алоглотска појава позната као - ирационално

питању алоглотска појава позната као - ирационално р; а без овог р име племена је Одисаји сасвим већ блиско оном ΟΔΥCΕΥC Одисеус. На грчком одос је пут, стаза, траг и праг па како онда разумети ове речи сем да стоје у вези са нашим српским ход у смислу кретања. По томе би пак Одисаји били они што се крећу, нешто као скитачи да не кажем Скити; ту се заиста можда и ради о некаквим сезонским номадима. С обзиром да је класични хеленски забележио одос у значењу пут Одисеј ће бити путник, луталица; а шта је онда са латинским Уликсом?. Ствар је изгледа још простија јер Уликс припада саречју у коме је и VLIGO што значи влага, а овај „икавски" латински облик заправо савршено очуван находи се у српском као љига и лигња а „екавски" у љага. Почетно „вл" представља тако рећи етрурски стандард а све ово указује да и Одисеј и Уликс долазе из речника старинаца: и то хеленски облик од Пелазга а Латински од Етрураца. Само српски може да споји ова пелашка и етрурска значења без обзира на њихову међусобну удаљеност; из простог разлога што наша улица долази од оног простора којим тече - улива се - вода. Кроз ту вододерину пуну или празну уливају се и крећу људи а не само вода;осим тога ту је и наш уљаник - кошница, тачније унутрашњост кошнице у којој тече улије односно мед, а пчеле се уливају кроз улице саћа. Уликс ће зато значити Љигави, Клизави у смислу лукав и спретан, а кад овом додамо и значење Одисеја - Ходач, Путник, постаје потпуно јасно да се грчки и латински облик заправо допуњују јер дивни Одисеј је баш и био све то - лукава скитница, претеча лутајућег витеза!.

ФЛАМЕН - Прелаз древнијег иницијалног „п“ у млађе такође почетно „ф“ представља још један доказ о пелашком односно сабињанско-етрурском пореклу латинског језика. Ова промена је толико уобичајена и честа да бих је назвао „пуф ефектом“. Србињански пламен дао је тако фламен; буквално исту промену праве и Хелени у односу на пелашке речи као на пример у фаланга (в.полис). Фламен је у изведеном значењу (а оно је уједно и најпознатије) - свештеник, и то Јупитеров, Марсов и Ромулов[136]. Латинско FLAMMA - пламен, ватра, указује да се из појма за пламен развило име оног ко се брине о њему. Као и у грчким примерима и овде је језгро у групи ПЛ од које је и плт - тело, пут односно оно што може да гори а да је баш српски у најстаријем слоју сведочи FLVCTVS бура и рецимо FLVCTVATIO колебање, изворно - плутање, јер исти пл пар налазим у нашем плива, а најбоље и плива и плута баш дрво, али и гори дајући светлост. Тако су две особине дрвета омогућиле гранање значења стварајући саречја где је једно везано за светло а друго за воду. Фламеус је сјајан а флавео златно жут, црвено жут, оранж и плав! Како је то могуће, различите међусобно удаљене боје у спектру као плава и жута а зову се исто? Могуће је једино ако је порекло свих у смислу сјај, сјајан; дакле сјај свих дугиних боја баш као што је случај са пламеном. Шта у српском спаја жуто и плаво у једно - па жута коса и плаве очи, јер за такву светлу косу кажемо плава иако је она у ствари жута. Чувени генс Флавија биће по томе род Плавих, сад да ли по коси или по очима чини се да је све једно. Док

смо још код боја ту је и наранџаста какав је и вео римске младе који се звао фламеум и опет дођосмо до ватре; а од ње је и првобитно - инфлагранти - наше „на гомили" а дословно „у пламену". Што се тиче пак самих фламена као свештеничких чинова они можда најбоље илуструју свеопшти „развој" Града, чак бих рекао да је метармофоза и схватање улоге фламена у ствари парадигма читаве историје паганског Рима. Кад је крајем осмог века старе ере Нума Помпилије наследио Ромула, извршио је побољшање календара што је требало да усклади извршавање обавеза везаних за градске култове. Поред весталки три главна колегијума понтифика чинили су: Јупитерови, Марсови и Ромулови[136] (в. квирит) свештеници. Титула Јупитеровог свештеника од старине је припадала краљу али њу је, да би могао да напушта Град и учествује у ратовима, Сабињанин Нума пренео на другога. Јупитеров жрец FLAMEN DIALIS како се звао, никад није смео да борави ван Рима и ту, баш у тој чињеници, види се да је порекло појма фламен у ствари чувар ватре, пламена, жртвеника и ритуала, а све то је некад, бар што се тиче места, обједињавало гентилно огњиште (в.атријум). Моћни римски императори девет векова после Нуме ругали су се култу и поданицима јер су предавање инсигнија Јупитеровог фламена свели на једну врсту „кућног затвора". Такит даје капиталан пример када каже како је Тиберије (22. године) одбио молбу најстаријег конзулара Сервијуса Малугинесиса да му се додели Азија на управу, под изговором да фламен Јупитера (што је овај и био) не може да одсуствује из Града. Ову „шалу" Тиберије наставља тврдећи доцније ка-

ко је то у ствари била одлука понтифекса максимуса. После власти краљева први је Гај Јулије (в. Цезар) као највећи понтифик и император кренуо ка уједињењу верске, војне и грађанске власти у једној особи; то је најзад и постигао прешавши Рубикон[110]. Његово дело завршио је Октавијан али задовољан стварном влашћу, мудар какав је био, није инсистирао на формалном признавању од стране народа и сената; и Тиберију је ово јединство у све три сфере омогућавало апсолутну власт коју је у ствари наследио од Августа. Дошло је дакле ново доба у којем власт цара стоји над свим осталим па чак и над Јупитеровом светињом; а на то што се побожни Нума окреће у гробу због његових лакрдија, Тиберије није давао ни пет „шестака". Тотално изопачење - негација читаве верске поставке Рима, било да она долази од богова или људи, наступиће стотинак година касније када је очајни Хадријан наредио обожавање свог љубимца Антинуа широм царства. У ту сврху су направљене и многобројне статуе овог младића који се удавио у Нилу, вероватно и не сањајући да ће постати бог. Па у чему је онда заслуга Константина Великог - да ли у томе што је"допустио" (а није могао ни да спречи) хришћанству да практично буде усисано у духовни вакуум Рима!? У Латина, осим функције фламена, постојало је и име Фламиније, а најпознатији такав је конзул за 556. годину Града (198. године пре Христа) - Тит Квинктијус Фламининус за кога Полибије каже да је први од Римљана с војском крочио у Грчку; и баш њега је раздрагана гомила на истамским играма поздрављала када је 196. године старе ере прогласио „слободу Хеладе".

ХАЗАРИ - Кад су „научници“ Запада склапали слику историје света готово сви ти стручњаци, без обзира на специјалност, држали су се једног - што је баби мило ... Многи од њих су схватили да с ђаволом коло играју па је дошло оно - дала... а два да изађе. На хазарском примеру одлично се види сва немоћ владајуће „науке“: извора је мало, често неразумљивих и погрешних, материјалних остатака недовољно а тиме још мање некаквих језичких остатака. Кључно питање хазарског проблема је расно а оно је третирано потпуно погрешно; сви (они) прихватају да се ту ради о некаквом турском народу, зашто? Тобоже због хазарског језика о коме наравно не знају ништа али знају да је припадао турској групи! Сам појам Турци, ако није сасвим прецизно одређен у времену и простору, такође не значи ништа јер „турци“ су често и широко коришћен појам за разне номаде код византијских писаца на пример (в.варвари). Добра је аналогија из последњег српског рата с леве стране Дрине кад се користио израз турци за непријатеља који не зна да бекне на турском. Дакле не знамо ко су Турци а поготову ови којима тобоже припадају Хазари. Једини налаз у модерном истраживању везан за Хазаре који је вредан помена је онај о њиховом расејању: Хазари су по неколицини аутора преци источноевропских Јевреја Ашкеназија; даље из тога произилази да 95 % данашњих Јевреја нису Семити! Окрени обрни, увек на крају дођеш до некакве езотерије јер по томе испада да су белци (махом Немци али и Пољаци) побили у другом рату такође белце потомке Јафета а не Сима (Семите); дакле по овоме гласовити холокауст

није био управљен против Семита већ против белаца - Јефетоваца! Право име Хазара у ствари је Козари како их бележе руски летописи у сачуваним најстаријим верзијама из 14. века дакле без обзира на све проблеме име Козари коришћено је у Русији сигурно од 9. до 14. века (петсто година). Како су Козари постали Хазари не знам, ваљда у доба руског барока кад су се помодно угледали на Запад и увели „правило читања" па је Хомер постао Гомер, Астрахан - Астраган а Козарци постадоше Казаки. Да ли су људи добили име по козама или козе по овим људима тешко је рећи али је сасвим сигурно да Козари и звучно и територијално могу да буду Козари јер Козарско царство лежи (в. Сармати) на три мора: Црном, Азовском и Каспијском и има два велика града: тврђаву Саркел на Дону и престоницу Итил на Волги где је владајућа државна вера био јудаизам.

ХУМ - Кад су Римљани назвали планину Балкан - Монс Хемус MONS HAEMVS дали су име нечему што се већ зове планина - (хум) хемус -поново исти назив планина па би Монс Хемус буквално значило „Планина Планина" или „Планина Хум". Ова плеонастична конструкција имена масива што одваја Тракију од Мезије сведочи о старини нашег језика јер оно латински транскрибовано Хаемус долази од српског хум - брдо, планина, тло. Између х и м угњездили су се баш сви самогласници као на пример у Хомоље (о); па на „и" као у Хималаји. Ово наше полуострво прекривено је топонимима хм групе. Списак је бескрајан и зато што се тиче античке географије наводим само

још два класична примера из Паузаније где он описујући Аркадију каже: „оно што се зове Хома представља границу између области Мегалополја с једне стране и Тегеје и Палантија с друге“ или на другом месту у опису Беотије стоји: „заузе ... Хомолу једну од тесалских планина, ...“ Први човек је изникао из земље - хума, тачније направљен је од блата отуда и латинско HOMO (в. Илири); уосталом зар није код Римљана заштитник настанка људи божанство брака Химен - HYMEN; ово ипсилон ме још опомиње да је можда тачније читање између „и“ и „у“ скоро као Хумен. Питања око овога се само гомилају; је ли се Нојев син Хам устварио звао једноставно: човек, стена, кам, као камен? Избор варијетета се проширује потврђеним средњевековним примерима са л у Захлмије на пример, одакле се значење рачва бар у два правца: ка усеку између брда кланцу али и према заштитној капи - слемену на глави (крову) односно шлему код Енглеза х(елм)ет, врх тела глава, и на врху главе шлем; а ту се налази и чело. Тако и турска чалма и енглески хелмет долазе од наше заштите за чело. Још не остављамо Енглезе на миру јер ово „слободно л“ учествује у настанку појмова хил - брдо али и хол -

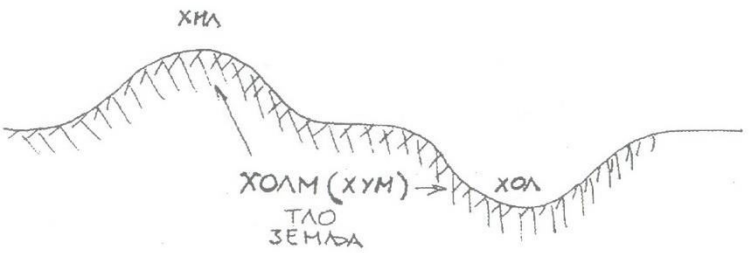

рупа, исходиште и једном и другом је српско хлм - земља али у смислу тло а не држава; дакле хил је брдо од земље а хол рупа у земљи. Касније ће хол постати сваки заштићен - ограђен простор - двориште прво а потом и зграда. На примеру брда и рупе лепо се види логика стварања супротих појмова од истог - тла. Да је хол заиста од нашег хлм тачно показује некадашњи назив Балтичког острва Бургундархолм - Бургундски хум данас Борнхолм у Данској. Код хума - хлма није „непостојано" само то л већ се мења и почетни глас одлазећи често у к; ово к пред вокалом премеће се потом у мноштво других гласова. Настављајући у овом слободном маниру тумачим Хамурабијево име као „високи брат" где, као ни у Монс Хемус, не могу да избегнем одређено понављање кроз смисао хаму (брдо, али и човек) и раби (брат, али и човек). Никуд без Хомера, а судећи по грчком ХОМЕРОС талац, име овог песника значи просто - човек; врло могуће да овде р долази из алоглотијског ефекта и да се ради о познатом паразитском или ирационалмом р, редовном пратиоцу код адопције страних речи, а хомеос је то свакако Грцима био, зато су и уметнули ову ликвиду да настане Хомерос. Појава долази можда и из подсвесне потребе да реч (страна) постане стварнија и „чвршћа", а то се изгледа најлакше и најбрже постиже уметањем режећег гласа. Вратимо се опет смислу који подразумева високо - висину, заштићено узвишено место је и кула али и двор холм; кулу су међутим „хиперграматичари" прогласили за"балкански турцизам арапског порекла" (алал вера); међутим њихово тумачење је глупост пошто се

кула јавља у српским изворима много пре половине 14. века када су Турци у масама провалили у Европу. Српска кула јавља се у значењу које има и сада: утврђење и утврђена кућа - двор. Показало се тако по ко зна који пут да је „турцизам“ дивно и широко прибежиште за оне који немају решења јер где је турско ту је и арапско а где су Арапи ту су и Малајци и Кинези па тако реч може да се довуче одакле год, само да није српска. Сама кула вероватно је настала стапањем (појмовним и звучним) речи холм (хум) и кућа (кута-к) што у ствари она и јесте утврђена кућа често на висини. Како год било од Захумља преко Хомоља и Хема па до Хималаја обележава ова хм група тачну „индоевропску трасу“ заправо наш језички пра пут.

ЦЕЗАР - Реч је од најраширенијих по свету која је путујући стекла сијасет варијација. Још је Филип Вишњић од једног правио два певајући: „Цар и ћесар кад се завадише...“ Вишњић није без разлога царем звао турског владара који је по територији и поданицима „наследник“ ромејских српских царева, док је ћесар немачки, аустријски владар. Латински речник наводи CAESAR - Цезар (великим словом), ништа ново, рећи ће неко, име које временом постане титула. Швабе (в. Немци) и данас говоре кајзер (кајза) врло слично класичном изговору дакле, CAESAR - Каесар, кајсар и кесар. Етимологија наизглед нерешива, све док не потражимо помоћ у нашем српском језику, јер CAESARIATVS (малим словом) је онај који има густу косу! А даље CAESARIES - коса густа,

буjна. Овде дакле треба само кесаријатус прочитати косаријатус и кесаријес као косар - ијес, то јест онај који има косу па ако је при том још густа и буjна, може да буде само Косар са великим к у имену! У осталом зар немамо и данас ми Срби женско име Косара, а имадосмо га још у старини као и његов мушки парњак Косар. У Летопису попа Дукљанина у одломку о Бодиновом походу на Дубровник стоји: „... Кочапар бацивши копље прободе и убије неког Козара кога је краљица много вољела. Кад је то видјела краљица, одмах расплете косе па поче жестоко се тући шакама у главу, плакати и говорити свом мужу - јао, јао, јао зар збиља не видиш, о краљу, како убијају твоје људе?!“ Овде је преводилац и приређивач С. Мијушковић направио карактеристичну омашку тако својствену у ствари хиперкритичкој историјско-лингвистичкој школи, у којој чак и оно што очигледно јесте, то није, у колико није верификовано у „великој“ Европи запада. Објављујући ипак у свом издању Летописа и фотокопију средњевековног латинског текста оставља могућност провере; а у оригиналу дословно стоји ***Cosar*** како је С.М. то „превео“ и прочитао Козар кад треба и може само Косар, објашњиво је, изгледа, једино страхом који је код њега створио монструма аутоцензуре. У строго одређеној хијерархији друштва средњевековне Србије, затвореној за скоројевиће, где се генерацијама не мења поредак и лични статус, било је апсолутно немогуће да краљичин љубимац буде човек из најнижег слоја, у коме се имена добијају, између осталог, и по „работама“. У овом случају чувању коза! То је свакако мо-

рао да буде младић, племић - властелин, јер само је такав могао да буде члан краљеве пратње - дружине и да му име буде Косар. Овај дакле преномен (лично име) Косар из Барског родослова потврђује значење когномена (надимка) у овом случају за читав род Кајсара односно Косара, који је (наравно и надимак и породицу) прославио Гај Јулије Косар! Генс Јулија дичио се етрурским пореклом а на пола пута од Рима ка Пизи у старој Расени лежи Коса (COSA), етрурски град на античкој виа Аурелија. Етрурци[112] односно Расени припадају најстаријем етничком слоју Апенина - Пелазгима[110] који уједно представљају и аутохтоно становништво Балкана; с овим у вези, упозоравајући нас како је добра десетина микенских силабичких слова још увек не дешифрована, Милан Будимир показује на значајан термин - пасиреу који треба да значи василеус (басилеус) ΒΑCΙΛΕΥC (цар, краљ), а чита касиреу - сасвим блиско кајсер и нашем чистом Косар. Пошто смо овако затворили мали медитерански круг Апенини - Балкан, одговор се намеће сам: у освит времена коса је била изгледа и једини знак који је издвајао вођу - родовског краља од осталих ратника, његових рођака и сабораца. Лексемски минимум пак није био полазиште само родовског когномена CAESAR - Косар, већ и имена обичних Римљана из мање славних породица као на пример: CAESO - Косо или CAESONIVS - Косоје. У осталом и српски чува варијетете презимена Косанчић, Танкосић, и сасвим уобичајено Косановић. Израз CAESIVS плавоок сећа нас да је породична одлика Јулијеваца била светла коса а CAESICIVS који се односи на густо ткање (густо као

коса - косица, коселица) уверава да је основно значење минимума дефинитивно коса (она на глави), а ту је још и Космај (планина) - у значењу медитеранска ситна шума, и космај (малим к) винова лоза, светлог белог грожђа. Шта сад рећи на „налаз" Петра Скока:"мора се према томе узети да је цаесар... цаесариус неовисна словенска посуђеница са дунавског лимеса у 5. в." Добро смо још и прошли, само кад није „посуђеница" из берберско-тохарско-доњокарелско-средњекуманског итд. језика.

ЦЕРЕМОНИЈА - Постоји у алоглотији један аутоматизам, инерција, потврђена у девет од десет примера: да у корпусу најстаријих латинских речи скоро све долазе из етрурског језика, баш као што је грчки преузео целокупан фонд пелашког. Такође, када су у питању култови и њихова терминологија, преузимане из речника старинаца је стопостотно, па зато ни „латинска" реч церемонија CAEREMONIA не може да се посматра изван контекста старе Расене. Неко би можда помислио да церемонија долази из грчког али није тако, јер упркос вишевековној доминацији латинског у службеној употреби, чак и у источним деловима Римског царства, повратком хеленског језика на цариградски двор у средњем веку, вратила се и аутентична грчка фразеологија. Тако пишући у десетом веку своје дело византијски цар Константин Седми Порфирогенит користи израз ΤΑΚΞΕΩΣ таксеос (поретка- у косом падежу) који у каснијем преводу наслова на латински гласи DE CERIMONIIS AVLAE BYZANTINAE што би српски најприближније гласило „О реду (понашању) на

двору Цариградском". Неколики етимолози стидљиво су помишљали да церемонија долази од имена етрурског места Цере, и изгледа да су били у праву. Па откуда заиста Римљанима и Латинима уопште та церемонија? Одговор нам индиректно даје Тит Ливије описујући бежанију народа из Града пред најездом Гала. Ово заузимање Рима (изузев Капитола) и његово спаљивање Гали су извели 364. године од оснивања Града по Вароновој евиденцији, што би по данашњем начину рачунања била 390. година старе ере; док Диодор и Полибије датују те догађаје четири односно три године касније. Ливије дакле на том месту говори о свештеницама Града (девицама) које су највеће светиње (предмете) пред непријатељем склониле у етрурски град Цере. Предмети култа дакле, однети су у Цере јер оданде и потичу без обзира што је од њиховог пресељења у Рим прошло више од три и по века. Не на једном месту код старих писаца налазе се примери премештања култова, и увек такође подаци о задржавању и одржавању везе са матичним градом, полазиштем одређеног обреда. Изгледа да се временом, због тврде верности ритуалу и божанствима расенске Цере, овај израз наметнуо као општи за сваки верски поступак, а касније се протегао и на све оне радње које подразумевају одређени редослед баш као што је то у осталом случај и са дворским протоколом. Цера је такође добар пример и за сагледавање проблема изговора почетног предвокалског ц. Наиме, изгледа да још нема начина који би нам омогућио тачну гласовну реконструкцију те почетне „сигме лунатум" или ако хоћете српастог или српског с. Овај феномен јавља се у многим латин-

ским речима а Цера - CAERE је у осталом само латински начни писања имена етрурског града који се расенски наводно звао Chisra али и Chaire (?!) А како се чита тек ово (транскрибовано и то ко зна колико пута) цх бог ће га знати. Цера је данас место и чувени археолошки локалитет, етрурска некропола Церветери, мистериозних кружних гробница, које Талијани зову Черветери, па тако у ствари постоји читава палета почетних гласова: ц, к, с, ћ, ч. Да ли је етрурска Цера била Кисра (Кишра) или можда Чаире (?!) и како је то уопште све забележено кад је њихов језик до данас остао тајна; зато у овом случају идем поново до латинског који, гле чуда, не деклинује CAERE али мења придев CAERES (кајрес) - церејски; сама изведеница CAEREMONIA је зна се, светиња, али и свети обред. Становници Цере су CAERETES па најближи израз по звучности овом је CAERVLVS - плав, (као море) и CERA-восак. Ту је још и CERASVS - трешња, све ове речи остављам у „оригиналу" јер појма немам како би се то некад изговарало, а „данашњи" изговор је поготово небитан пошто је у питању спор двеју конвенција које лутају између „класичног" к и „традиционалног" ц, па нам наравно ништа не помаже „ни кера ни цера". Ипак у овим речима назиру се нека заједничка својства: боја (плава али и жута, боја воска), и лепљивост (смолавост и воштаност) биљних и животињских лучевина. Ако се дакле овде не ради о неком храсту церу и светом храстовом церовом гају где је првобитно био ситуиран култ, остаје још бар једна могућност у духу нашег језика а то је латинска погрешна транскрипција топонима Сер попут „грчког" града Сереза!

ЧОВЕК - Једна од основних идеја ове књиге била је и покушај да избегнем досадну замарајућу и поново досадну манију набрајања јер сви речници, а поготово они који претендују да су етимолошки, подсећају на хаотичну мешавину јеловника из престижних француских ресторана (широм света), и телефонских именика. У тим књижуринама ређају се бескрајни низови речи, а ефекат који трпе читаоци свих профила је крајње негативан, нарочито исполитизованост која је нажалост први пратилац етимологије. Самим тим више се не може говорити о науци већ о сивом подручју паранауке односно квазиетимологије. Да урадим комплетну ствар, како се то обично каже „критичку студију", требало би ми бар још три живота само за радове „наших" етимолога. Сазнање да немам то време на располагању усмерило ме је у правцу минимализма-језгровитости. Зато примери које наводим представљају у главном капиталне случајеве где је релативно лако, с мало речи и по којом сликом, ухватити смисао (моје) корекције „старе" и приближавање правој етимологији наравно увек и само српских речи, при чему сам се држао начела - „српског кључа" - ако језик схватимо као шифру а он то и јесте. Укратко, српски кључ за српску браву ! Заобишавши код „испитивања" нашег језика овај принцип, „палеолингвистичари" су се погубили чак и код врло фреквентних и обичних наших речи доследно робујући начелу - идеји о пра језику, остављајући тако без праве етимологије чак и речи попут човек и четник. Истерани из срећне долине, судбином, божијом вољом или нечим трећим, људи, у то неко неодређено време а

свакако пре више од седам до осам хиљада година, кренули су у један за њих нови појмовни свет који је требало именовати, обдарени чулима и нечим што бих назвао етно-психичка константа. Тако дођосмо и на поље примитивне визуелизације: група, род или клан, била је у зависности од броја чланова клана више или мање подељена прво полно, а потом и генерацијски. Жене су чланови који углавном седе забављене око деце и хране. Мушкарци су ловци - чувари у спољном прстену око логора, усправљени и наоружани у потрази за пленом. Чувају слушањем, ослушкивањем, дакле чују чулима а српски нам чува још један аспект слушања јер може се чути и мирис поред слуха. Ту је још и њух, што је у ноћном периоду кад су и опасности највеће практично једно - сједињено чуло, јер у мрклом мраку очи не помажу. Тај који ослушкује и чује је чувак и од њега ће се изграната временом читаво саречје у словенским језицима. Овај чувак има исти завршетак као Словак, немак или првак. Промена „у" у „о" је стандард, јер ником данас није чудно што хром храмље али не хромље! Човек је дакле првобитни чувек (чувак), али он не може да постоји сам без истих таквих чувака који сви заједно чине клан, чији су чланови - члонови, да не кажем чловеки, чуваки! Постоји ту и укрштање сличних значења да би се поново састала у истом: То су рецимо члан (део групе) и чело (у смислу усправљеног осматрања испред осталих) које даје израз челник, а то је онај који је испред других не само у вертикалном већ и у просторно хоризонталном, као најудаљенији од огњишта, прва одбрана. Како су сви чуваки - чувари

генерацијски блиски они припадају истом колену а клекнути стајати на коленима опет нас звучно враћа клану. У тој некој пра групи „генсу“ не постоји неодређен - средњи статус - какав је познат у класично доба кроз профил метека у Атини или перијека у Спарти, такво стање је немогуће, јер сви који су у групи су рођаци; остали су изван и практично не постоје! Средњевековни ритуал произвођења у витеза сачувао је заправо обред ратничке иницијације кад кандидат на коленима пролази последњу фазу јер устајући фактички мења пол, од жене постаје мушкарац. Усправљен овај „хомо еректус“ постао је чувак -човек-челник: члан спољног заштичничког круга - чељаде. Могуће је тако да назив за сам клан долази од заклетве или појмови стоје у обостраној вези где се не може установити „примогенитура“ шта је од чега постало заклетва од клана, или обрнуто, у сваком случају у нашим средњевековним повељама стоји израз „клнем се“ - кунем се; па ту нечега има јер клечање и колено садржали су много више симболике и смисла но што данас предпостављамо. Изгледа ипак, да је кљење - заклињање неодвојиво од адопције у ратничку касту - клан! Основно значење човека је дакле, онај који штрчи, који је усправљен да чује и чува. Макар у речнику чува се израз *чловити* - стајати (најчешће за зеца) на задњим ногама; а за човека: члови каже се (тачније говорило се) за оног што стоји на рукама - дуби на глави - којом приликом му ноге буквално штрче! Испада тако да је архетипска одлика мушкарца укрућеност, усправљеност, шрчавост, створила реч човек која нема праву множину код Сло-

вена (сем код бугарских, што је ко зна који по реду доказ њиховог стварног порекла) а мења се по начину првобитног бројања тек од пет: четири човека па тамо где је палац долази пет људи; (ово бих бројање до четири назвао „мала множина“) ипак још није готово са „штрчањем“ јер та мала наоружана група је заправо чета, а укршта се значење преко визуелног четина односно четинар. Гледана издалека, чета збијених наоружаних ратника стварно подсећа на изданак четинарове четине. Четина је игличасто бодљикаво лишће а длака животиња која штрчи и боцка је „ко-четина“ - кочет. „Иштетити“ спада такође у овај круг јер долази од штете која се наноси нечим оштрим. Ова ратничка група - чета - позната је такође свим Словенима, али постоји и у свим околним језицима; ипак Чеси су најдаље отишли од првобитног значења јер је њихов четник данас обичан „урбани“ полицајац. Нису Чеси једини који су изгубили порекло и значење свог народног имена, а оно је ето од четник - наоружан и накострешен чувак - у ствари обичан човек!

ЦИНОВСКА, ВЕЛИКА ИЛИ МАЛА ГРЧКА? - Ради се наиме о синтагми MAGNA GRAECIA која се преводи као Велика Грчка; још поодавно је извесна познаница Олге Луковић (коју она иначе назначује само иницијалима и то у фус ноти) приметила да би оно магна можда требало читати и разумети баш онако како га Талијани изговарају, а то је мања! Дакле Маља Грчка. Прво сам се наравно искидао од смеха читајући те редове али сам временом све више почео да размишљам о појму који сам до тада прихватао здраво за готово. Схватио

сам (додуше не баш тако брзо) да уколико постоји „велика“ онда би требало да постоји и „мала“ Грчка али о њој, нигде ни помена. Растојања у Медитерану су још половином миленијума старе ере била релативно добро позната поморцима и солидно измерена, ипак немогућност „правог“ картографисања стварала је мање или веће деформације које су опет утицале на неуклапање свих података. Ово је у суштини произвело појаву двају врсти карата и атласа: једних за поморску употребу (од којих ће настати средњевековни портолани) где је акценат на струјама, ветровима и згодним лукама, а унутрашњост копна код њих има скоро декоративну улогу; и других карти код којих су обележена копнена растојања а у развијено римско доба и комплетна мрежа путева с одмориштима и каструмима. Ови „земаљски“ атласи приказивали су мора између великих европских полуострва у Медитерану као уске канале. На таквим копненим табулама површине нису ни приближно тачне, упркос врло прецизно уписаним дужинама одређених деоница пута, па рецимо штикла чизме, Брутија, изгледа исте величине као Сицилија која је у стварности двоструко пространија! Израз Велика Грчка свакако није настао од просторног поимања јер је равна обала Сицилије и јужне Италије смешно кратка у поређењу са врло разуђеном линијом обале „праве“ Хеладе, оне на Балкану. Иза ове танке линије уз море „Велике Грчке“ никада чак ни у доба највеће експанзије Сиракузе или Тарента нису живели Хелени већ староседеоци Сиканијци, па је по њиховој земљи Сиканији (CIKANIA) названо и цело острво. У тринаестом веку пре Христа, негде око 1270. године,

ове Сиканијце или Сиканце потискују на западни део острва Сикелци или можда тачније Сикелијци насељивши источну страну ону према Италији и Хелади. По овим Сикелијцима добили су каснији грчки колонисти назив Сикелиоти а острво до данас остаде Сицилија - Шићилија. Судећи по истом односно сличном имену Сиканаца и Сикулаца могуће је да су били сродни а свакако исте расе. У највећој старини до Сицилијанских обала сигурно су долазили још минојски Крићани - негрци али прва позната колонизација острва била је од стране Картагињана у 11. или 10. веку наравно старе ере. Тај западни шпиц острва остао је картагински све до половине трећег века пре Христа кад су га дефинитивно припојили Римљани. Прво грчко искрцавање и колонизација било је (негде око 734. године) на месту града који се данас зове Бардини; колонисти из Халкиса пристали су ту у подножју Етне и назвали свој нови град Паксос. Халкис се налази на Еубеји која је јонско острво и баш се по тим Јоњанима вода између Сицилије и Пелопонеза и зове Јонско море, јер иначе читаву западну Грчку настањују искључиво Дорани и Ахајци, па је и та нелогичност очигледна. Већ можда следећег лета Коринт - (дорски полис) оснива Сиракузу, а обалу Сицилије према Африци (тај јужни део острва) и насељавали су углавном Дорани и то прво они са Родоса, кад су око 688. године заједно са Крићанима основали Гелу. Тако је свака поморска сила заузела по један рог Сицилије: Јоњани онај према Италији, Дорани јужни, а Картагињани њима и иначе најближи западни. Највећи смарач међу старим писцима - Скипионово верно куче

- Полибије, се ко зна из ког разлога наврзао на историчара Тимеја потрошивши пола својих свитака на објашњавање и доказивање како овај није у праву и стога износи нетачне податке, у томе се послу толико занео да је у помоћ против већ читав век упокојеног Тимеја призивао још сто година старијег мртваца - Аристотела. Вероватно преписујући баш Тимеја, који је рођени Сицилијанац из Тауроменија (данас Таормина) и добар познавалац историје читавог тог подручја, Полибије прича како су Локрани основали свој град у јужној Италији превариви и истеравши Сикулце па су чак:"преузели од њих (Сикулаца) обичаје јер своје нису имали." Овај податак јесте у ствари уобичајена појава кад су у питању Грци - а то је преузимање обичаја од старинаца! Грци су дакле негде силом а негде на превару отерали Сикулце и заузели погодне тачке на обали као што је рецимо баш Таормина. Па шта је онда географски та „велика Грчка"? Слободно речено то је једно криво и грбаво слово Х, једна црта овог Х се пружа од Напуља преко Ређа до Сиракузе и Агрићента а друга иде северном обалом Сицилије опет на Ређо па табаном ка пети, Таренту. На овим линијама се родило подоста знаменитих Хелена али унутрашњост копна па чак и простори на обали између самих колонија нису били насељени Грцима па је ли то онда било довољно за „велику Грчку"? Узећу пример једног скоро најсевернијег града јужне Италије - Веле. Страбон, писац Августовог доба је ту најпоузданији извор; а његова прича каже да су неки Фокејани бежећи од Персијанаца напустили родни град и упутили се у Тиренско море (ова рута им је иначе била позната јер

је неких седамдесетак година раније око 600. године пре Христа Фокеја основала Масалију, данашњи Марсеј), пошто су се размилели по Корзици и основали Алалију Фокејани су одједном угрозили интересе и Расењана и Картагињана, па је услед тога морало да дође до обрачуна. Негде око 539. године је и дошло до поморске битке у којој су Фокејани упркос страшним губицима успели да поразе удружену расенско-картагинску армаду од 120 бродова. Том приликом од 60 Фокејских лађа сачувало се само 20! После овога Фокејани напуштају корзичку Алалију у којој се осећају несигурно и одлазе на југ дуж луканске (в.луг) обале да потраже неко ново згодно место за насељаваље, овај простор - гребен стопала - „Грци" су назвали Енотриа - Земља винограда. Ако се то изговарало Ојнотрија а по свој прилици јесте, онда је већ близу оном војно(с) (в.вино) - па је у ствари правилније превести Винска (земља вина). Касније накалемљена легендарна историја наместила је како се земља назвала по Ојнотару (Енотар), првом грчком колонисти у Италији, најмлађем сину аркадског краља Ликаона... „Енотар" је негде тако и краљ Сабињана[112]. Овде се очито преплићу многи слојеви старији и млађи али логика етимологије је неумољива јер најстарији термини као Војнотрија и Луканија показују законитости нашег језика. Тако Фокејани у свом лутању оснују град у (В)ојнотрији ког Италици називаху Велија, на том месту је изгледа већ постојало насеље јер Страбон каже: „заузму град у Ојнотрији земљи сад називајућој Леле". Овде смо свакако на трагу Лелезима и Пелазгима а стариначко место могло је једноставно да се зове Велија,

Веља, Веље..., Грци ће га прозвати Елеја, познато по Зенону и Парменидy; пођимо опет на Сицилију да потражимо Емпедокла и Архимеда? Не, већ да видимо шта значи сама реч Сикилија. Најсличније речи у Грка су сикинис CIKINNIC сатирско коло и CYKON - сикон плод смокве, смоква. Даље одавде помаже само српски јер визуелизацијом ових појмова долазимо до речи сиса - тачније сика, са напосиленом у средини који командује и претставља врх сисе - брадавицу. И сасвим

Новац из Смирне

„Велетон“ новац из Веле

блиска и потпуно неапстрактна визуелизација је смоква која је у ствари „права“ сиса. Отуда ће Сикилија бити земља смокава - сиса, а јужна Италија земља Вина. Па откуда онда велика Грчка? Синтагма не потиче вероватно чак ни од хеленских писаца из римског класичног доба кад су јонска Грчка и „права Хелада“ већ одавно биле само провинције и дијецезе, јужна Италија и Сицилија дошле су под власт Рима пре „праве“ Грчке а преко двеста година пре хеленистичког Египта и шта је онда ту, на том простору, било велико, веће

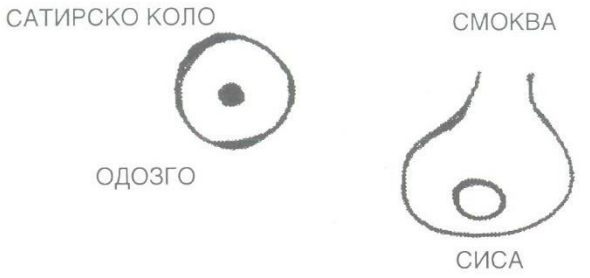

од нечега у балканској Грчкој, пребогатом бившем краљевству Селеукида или птоломејидском Египту? Биће да је случај велике Грчке идентичан настанку појма Византија, који је накнадан и никада се није користио у самој Византији која је била једноставно Царство, или Ромејско царство; тако и израз MAGNA GRAECIA потиче из каснијих времена и никада се није користио у периоду између 8. и 3. века старе ере, кад су Грци заиста били неко и нешто на овом простору. Доцнији Хелени из периода римског господства Медитераном, неретко су били предмет подсмеха, често и гађења самих Римљана, за шта је можда најдрастичнији пример Петронијев Сатирикон, чији „кастинг" не оставља ни једну позитивну ролу Грцима, којима је „велико" могло да буде само богатство у новцу.

Компјутерска обрада текста
Биба и Влада Мраовић

Прелом
Горан Рајковић

Карте и тотал дизајн
Др Ђорђе Цакић и аутор

Лектор
Ивана Петровић

Штампа
ALNARI PRINT
011.488.62.92
063.734.655

CIP- Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србија, Београд

801.3

ДАМЈАНОВИЋ, Радован
Српско-српски речник : (етимологија - кључ историје Срба) / Радован Дамјановић. - Београд : Р. Дамјановић, 2000 (Београд : Алнари принт). - 204 стр. : илустр. : 24 цм

Тираж 1000
ИД=80230412

ЕТРУРЦИ...

...Имали су Латини још један назив за овај поступак - дискиплина етруска, други део ове синтагме читам и чујем само као јетруска односно јетрушка - мала јетра, пошто се ту радило углавном о џигерици пилића....

Римљани прозваше своје суседе Расењане Џигерани...

Знам да ће неком изгледати пренапрегнуто извођење етрурског измене од јетре, али за такве имам питање: одакле онда Хеленима називи јатер IATHP и још старији облик јетер IHTHP - лекар? Осим ако и лекарску вештину нису преузели од старинаца Пеласта чији су лекари постављали дијагнозу и одређивали терапију на основу изгледа животињске џигерице, баш као и њихови сродници расенски врачи...

На насловној страни: корице књиге Српско-српски речник са приказом реконструисаног изгледа позоришта у Помпејима

Дизајн др Дорријан Ацихато

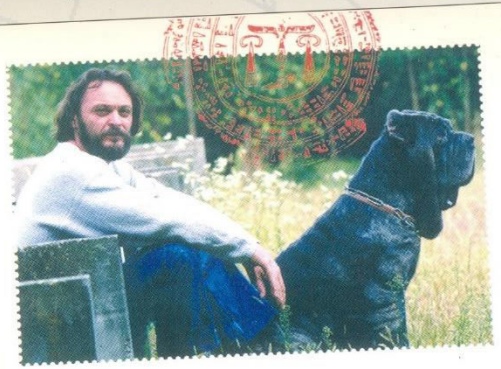

Аутор

Радован Дамјановић

историчар

Београд

Србија